proleter

devrimci teori

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

HAZİRAN 1978 - SAYI 2

Proleter **DEVRİMCİ TEORİ**

Proleter **DEVRİMCİ TEORİ** / Sayı: 2 / Devrimci **HALKIN YOLU** Gazetesinin aylık teorik eki / Sahibi: Kemal Yalçın / Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Celâl Taş / Yönetim yeri: Binbirdirek sokak No: 3 Kat: 1/3, Sultanahmet - İstanbul / Haberleşme adresi: P.K. 542, Sirkeci-İstanbul / Ödeme adresi: T.C. Ziraat Bankası Cağaloğlu Şubesi Devrimci HALKIN YOLU Gazetesi hesap no: 641/54 İstanbul / Abone koşulu: Yıllık 180 Tl., 6 aylık 90 Tl. / Yurtdışı aboneleri için 2 katı / Tomurcuk Matbaasında dizilip, basılmıştır.

Genel Dağıtım : CEM-MAY
Babıâli Caddesi No: 19
Cağaloğlu / İSTANBUL
Telf. : 27 01 53

Son Baskı Tarihi: 12.6.1978

Proleter

DEVRİMCİ TEORİ

önsöz

Devrimci Teori'nin 2. sayısının geçen Aralık ayının ortalarında çıkması düşünülmüştü. İlk sayıda da belirtildiği gibi Devrimci Teori bu sayısında marksist-leninistler arasında yoğun bir şekilde tartışılan üç dünya teorisini ele alacaktı. Şimdi oldukça uzun bir gecikme ile bu görevi yerine getiriyoruz.

Bu gecikme bizlerin iradesinin dışında, sınıf mücadelesinin dayattığı nesnel zorunluktan dolayı ortaya çıktı.

Ağustos ayında Halkın Yolu taraftarları arasında üç dünya teorisi üzerine başlayan tartışma sonucu bu teorinin yeni demokratik devrimi inkâr ettiği, emperyalistler hakkında hayal yaydığı, yeni sömürgeciliğin savunuculuğunu üstlendiği, savaş ve barış, devlet ve devrim ve daha bir dizi meselede anti-marksist, sahte anti-emperyalist görüşler vaaz ettiği, sonuç olarak oportünist, karşı-devrimci bir teori olduğu ve mahkûm edilmesi gerektiği noktasında birleşilmişti.

Artık gündemde, Halkın Yolu'nun bu oportünist teoriyi reddetmesi, bu teorinin şimdiye kadar ideolojik-siyasi hattında yarattığı etki ve tahribatı gidermesi, sağlıklı bir özeleştiri yapması ve marksizm-leninizmin engin gerçeğine sarılarak karşı-devrimci üç dünya teorisine karşı kararlı bir savaş açması vardı. Halkın Yolu'nun teorik eki Devrimci Teori gündemdeki bu görevin yerine getirilmesi için 2. sayısında ilk adımı atacaktı.

Bu adımların atıldığı dönemde, bir avuç oportünist elebaşı, oportünist üç dünya teorisine teslim olarak, proleter devrimci hareketin çözmesi gereken bir dizi görevden kendilerini azade kılan tanrılarını, «ilahi kurtarıcı» larını buldular. Ve marksizm-leninizme karşı savaşmak için gerici, revizyonist bir karargâh oluşturdular. Halkın Yolu taraftarlarını, proleter devrimcileri oportünizme teslim almak, kendi karşı-devrimci yollarında sürüklemek için hızla ve aynı zamanda marksizme saldırmanın verdiği telâşla yoğun, gerici bir kampanyaya giriştiler. Onlar, bu yolda, **her türlü** hile ve entrikayı, sahtekârlığı ve komployu meşru gördüler ve uyguladılar.

Üç dünya teorisi etrafında oluşan gerici revizyonist karargâh hukuken «kendi» mülkleri olan Halkın Yolu'nu, siyasî çizgisini, gelişen marksist-leninist çizgisini inkâr ederek gaspettiler. Kendi oportünist çizgilerini; aptalca bir kurnazlıkla, sinsi sinsi, Halkın Yolu vasıtasıyla yaymaya uğraştılar. Proleter devrimci saflarda karışıklık yaratmaya, proleter devrimcileri «şekere bulanmış mermilerle» esir almaya çalıştılar. Enver Hoca yoldaş ve şanlı Arnavutluk Emek Partisi hakkında yalan ve dedikoduya başvurarak, onun marksist-leninist çizgisine alçakça saldırdılar.

Üç dünyacı dönek elebaşıların bu faaliyeti karşısında proleter devrimciler kayıtsız kalmadılar. Gerici revizyonist karargâhın estirmeye çalıştığı oportünist cereyana göğüs gererek hile ve entrikalarını açığa çıkardılar, karşı

devrimci dedikodularını tek tek mahkûm ettiler, marksizm-leninizm gerçeğini özümleyerek yoğun bir ideolojik mücadele verdiler. Arnavutluk Emek Partisi'nin ve Enver Hoca yoldaşın marksist çizgisine sahip çıktılar, O'nu savundular. Proleter devrimciler adım adım zafere doğru ilerleyerek üç dünyacı revizyonist karargâhı çökerttiler, onları bir avuç ahbabçavuş şebekesi olarak açığa çıkardılar, teşhir ve mahkûm ettiler.

Halkın Yolu'nu gaspederek karşı-devrimci görüşlerinin kürsüsü haline getirmeye çalışan oportünist şefler en iyi cevabı taraftarlardan aldılar. Proleter devrimciler oportünist şefler tarafından gaspedilen gazetenin satışını durdurarak, anti-marksist görüşlerin yayılmasına engel oldular, onu protesto ettiler.

Marksizm-leninizme, Enver Hoca yoldaşın başında bulunduğu AEP'ne savaş açan üç dünyacı karargâh kısa sürede ideolojik-siyasi, her yönden iflas etti, 10 sayı sonra gazeteyi çıkaramaz oldu.

Bütün entrika ve manevraları açığa çıkartılan sahtekârlar, proleter devrimcilerin ezici çoğunluğunu, karşılarında proletaryanın kızıl bayrağına sımsıkı sarılmış görünce selâmeti burjuva kampına geçmekte buldular. Defalarca «Aydınlık'a gitmeyeceğiz» diye yemin billâh eden oportünist şebeke Aydınlık isimli burjuva klübüne kendilerini zor attılar.

Bu mücadelede üç dünyacı elebaşıların ellerinde her türlü imkânları vardı. Otorite ve yetki onlardaydı. Disiplin adına herşeyi istedikleri gibi düzenleyebiliyorlardı. İstedikleri zaman tartışma açabiliyorlar, istemedikleri zaman yasak kararları, çeşitli cezalar yağdırıyorlardı. Günü birlik yalan ve demogoji yayıyorlardı. Buna rağmen yerle bir oldular ve hatta durumu lehlerine çevirebilmek için el attıkları her araç onların yenilgilerini hızlandırmaktan başka sonuç vermedi.

Çünkü onlar marksizmi değil revizyonizmi savunup uyguluyorlardı. Hile ve entrikalarla uğraşıyor, marksizm-leninizme ait ne varsa, doğru olan, yaşatılması gereken ne varsa öldürmeye, proleter devrimci hareketi yıkmaya, dağıtmaya çalışıyorlardı.

Onlar Halkın Yolu'nun güçlü değil, güçsüz yanını, gelişeni, geleceği temsil eden marksist-leninist yanını değil, çöken, gerileyen, atılmakta olan ve mutlaka atılması gereken yanını temsil ediyorlardı. Hiç bir şey onları yenilgiye uğramaktan, Halkın Yolu taraftarları arasından atılmaktan kurtaramazdı.

Halkın Yolu taraftarı proleter devrimcilerin çoğunluğu devrimin ve sosyalizmin menfaatleri için, marksizm-leninizm temelinde birleşerek zafere ulaştılar.

Zafere ulaştılar, çünkü, Halkın Yolu'nun gelişen, hata ve zaaflarından arınarak güçlenen marksist çizgisini temsil ediyorlardı. Marksizm-leninizme ait olan, doğru olan herşeyi yaşatmayı ve geliştirmeyi hedefliyorlardı. Halkın Yolu'nun gelişen marksist çizgisine sahip çıkan taraftarlar, bu çizgiyi, oportünistlere karşı güçlü bir silaha dönüştürdüler. Proleter devrimcileri böylesine güçlü kılan ve zafere götüren, marksizm-leninizme bağlılıkları, uluslararası marksist-leninist harekete bağlılıkları ve Halkın Yolu'nun esas hattını oluşturan marksist çizgisiydi. Halkın Yolu'nun zaferi sadece bir avuç opor-

tünist şebekeye karşı kazanılmış bir zafer değildir. Ama aynı zamanda genel olarak oportünizme karşı marksizm-leninizmin zaferidir. Çeşitli küçük burjuva eğilim ve düşüncelere de ağır bir darbe vurmaktadır.

Bazıları Halkın Yolu'nun kazandığı zaferin, gerici, revizyonist bir kargâhın yerle bir edilmesinin anlamını kavramıyorlar ya da kavramak istemiyorlar. Türkiye'de dört yıllık dönemin olumlu ve olumsuzluklarının ayrıştırılması gerektiğini; birçok hata ve yanlışın şimdi atılabilecek kadar olgunlaştığını kavrayamıyorlar. Önümüzde, proleter devrimci hareketi, daha olgunlaşmış, daha az hatalı, kitlelere önderlik etmede daha yetkinleşmiş bir aşamaya yükseltme görevinin olduğunu göremiyorlar yahut görmek istemiyorlar. Onlar, hataların üstünü örterek, olumlu ve olumsuz özelliklerini ayrıştırmak bir yana aksine birbirine karıştırarak, kendilerinin her zaman doğru, kusursuz, olduğunu iddia ediyorlar. Doğru olan herşeyin kendi keşifleri olduğunu zannediyorlar. Onlar eğer kendilerini olduklarından daha farklı gösterip yüceltmezlerse, işlerin kötü gideceğini düşünüyorlar. Gerçekleri değiştiriyorlar, niyetlerine uygun hale getiriyorlar.

Onlar bu anlayışlarının sonucu olarak Halkın Yolu'nda çökenin, atılanın marksizme savaş açmış bir avuç oportünist elebaşı olduğunu da görmüyorlar ya da görmek istemiyorlar. Halkın Yolu taraftarlarının marksizm-leninizm ve Halkın Yolu'nun doğru çizgisine sahip çıkarak zafer kazandığını görmek istemiyorlar.

Onların anlayışı proleter devrimci hareketin gelişmesi, tarihi gelişmeye uygun olarak olgunlaşması ihtiyacına taban tabana zıttır.

Hiç kimsenin kendi niyeti Halkın Yolu'nun gerçek durumunu, gücünü ve varlığını etkileyemez, değiştiremez. Meşruiyet üzerine sarfedilen sözler Halkın Yolu'na yöneltilemez. Halkın Yolu revizyonizme ve maceracılığa karşı açılan mücadelede doğup gelişmiş ve bugün oportünizme karşı kazanılan ezici zaferle yükselmektedir.

Önümüzdeki görev, devrimci bir proletarya partisi inşa etmektir. Her meselede marksizmi uygulamak, proleter devrimci hareketin sınıf temelini güçlendirmek, olumlu ve olumsuzlukları ayrıştırarak, olumlulukları ilerletip, birleştirerek birleşik tek bir proletarya partisi yaratmaktır.

Halkın Yolu ve Devrimci Teori kibirliliğe kapılmadan, proletarya partisinin inşası için; Marks, Engels, Lenin, Stalin, Mao Zedung'un ve başında büyük marksist-leninist Enver Hoca yoldaşın bulunduğu AEP'nin çizgisine sıkı sıkı sarılarak görevlerini yerine getirecektir. Marksizm-leninizmi ülkemiz gerçekleri ile birleştirmede sorumlulukla çaba sarfedecektir.

Halkın Yolu ve Devrimci Teori, önce kendi yanlış ve doğrularına sorumlulukla yaklaşacaktır. Hiç bir sorumsuzluğa, küçük burjuva eğilimlere boyun eğmeyecek ve sabırla mücadele edecek, böylesi şeyleri yıkmada kararlı olacaktır. Proleter devrimci hareketin ilerletilmesi, proleter devrimcilerin birliği, proletarya partisinin yeniden inşası konusunda mücadele edecektir.

Proleter DEVRİMCİ TEORİ

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ MARKSİZM-LENİNİZMİN İNKARIDIR

Genel olarak ülkemiz devrimci sol hareketinde, özellikle Halkın Yolu taraftarları arasında üç dünya teorisi üzerinde şiddetli bir mücadele yaşandı ve oportünizme karşı zafer kazanıldı.

Bu teorinin ülkemize yansıdığı ilk zamanlarda, marksist-leninist hareket yeni inşa ediliyordu. Revizyonizme ve maceracılığa karşı mücadele merkezi sorun olduğundan, bu teori pek dikkat çekmiyor, marksizm-leninizmin içinde bir mesele, öğrenilmesi gereken bir çok yeni şeylerden biri gibi görülüyordu. Çarpıcı kaba yanları ortaya çıktığı zaman ise, üzerinde düşünmekten ziyade, salt bir diplomatik taktik gibi ele alınabiliyor, elbette diplomasi taktiğinde böylesi şeyler olur gerekçesiyle üstü örtülebiliyordu.

Uluslararası alanda tartışmaların ülkemize yansıdığı ilk dönemlerde ise --aşağı yukarı iki yıl öncesi— sorunun önemi yeterince açık görülemiyordu. Hâlâ herkesin istediği gibi yorumlayabildiği ve istediği yanını öne çıkararak kabul edebileceği bir mesele gibi ele alınıyordu.

Zamanla bu teori daha belirgin bir hüviyet kazandı, daha açık, daha tam hale geldi. Siyasi sonuçları somutluk kazanmaya başladı. Birçok önemli noktayı ele alıştaki marksist tutumdan uzaklaşması daha elle tutulabilir haldeydi. Uluslararası alanda mücadelenin şiddetlenmesiyle, özellikle Arnavutluk Emek Partisi'nin tarihi önemdeki mücadelesinin doğrudan bir sonucu olarak sorunun özü ve önemi belirginleşmeye başladı. Artık mesele olgunlaşmıştı.

Bunu, bu teorinin ne olup olmadığının incelenmesi, yeni bir tutum benimsenmesi istekleri izledi. Özellikle Devrimin Teori ve Pratiği makalesinin yayınlanmasını takiben, geniş bir araştırma, tartışma, mücadele dönemi başladı. Halkın Yolu taraftarları arasında birçok aşamalardan geçerek, sekiz ayı aşkın bir süre bütün şiddetiyle süren mücadele yaşandı. Bütün açıklığı ile görüldü ki, ayrılık yani sorun: marksizm-leninizmin hâlâ geçerli olup olmadığı, devrim, milli kurtuluş, sosyalizm davasının günümüzün ve çağımızın çözüm için ele alınması gereken meseleleri olup olmadığına ilişkindir. İşte Halkın Yolu taraftarlarının zaferi de bunun kavranmasına, yani üç dünya teorisinin gerici, anti-marksist karakterinin kavranıp yerle bir edilmesine dayanıyor. Halkın Yolu taraftarlarındaki devrimci kararlılık buradan, gerici, burjuva akıma karşı marksizm-leninizme kararlılıkla sarılarak mücadele ediyor olmalarından gelmektedir.

Tayin edici mücadelenin başlangıcında, oportünizmin savunucuları üç dünya teorisinin «derin bir marksist teori» olduğunu iddia ettikleri zaman, ister istemez çeşitli klasiklerden keyfe göre seçilmiş, özü çarpıtılmış alıntılar

silsilesi ortaya çıkıyordu. Üç dünya teorisinin marksizme «uygunluğu», ancak ve ancak marksizm, marksizm olmaktan, bir eylem klavuzu olmaktan çıkarılarak, keyfe göre seçilmiş ölü alıntılar yığını haline getirilerek gösterilebiliyordu. Ama yine de bir marksizm, bir de ondan ayrı (onun yerine geçmesi gereken) üç dünya teorisi sonucuna düşmekten kurtulamıyorlardı.

Bunu, genel olarak marksizm-leninizmi ölü, modası geçmiş görme anlayışı izledi.

Uluslararası alanda üç dünya teorisi «marksizm-leninizme büyük bir katkı» mertebesine yükseltilince, oportünizmin taraftarları da «soyut» marksizmin yerine «somut» üç dünya teorisini geçirmede cesaretlendiler.

Onlara göre marksizm-leninizm soyut, kitaplarda yazılan şeylerdi. Elbette kitapta yazılı olanlara bir itirazları yoktu. Ama somut hayat farklıydı. Üç dünya teorisi «somut» bir teori ve siyaset bütünüydü. «Soyut», karmaşık marksizm-leninizme karşı, işte basit, sade, anlaşılır ve siyaset yaptıran üç dünya teorisi. Bunun neresi kötü?

Üç dünya teorisi savunucularına, bu teorinin marksizme aykırı olduğu ve siyasetteki kaçınılmaz sonuçları gösterildiği zaman, genellikle şu başlıca itiraz ileri sürülüyordu: «söylediğin soyut şeyler, bununla ne ilgisi var», «o meseleyi öyle değil böyle anla, şöyle değil böyle düşün» (!)

Oportünistlere göre, her şey olabilir, herşey soyut. Peki doğru ile yanlışın, gerçek ile hayalin, marksizm ile revizyonizmin ayrım çizgileri nerede? Bu ayrım çizgileri bilinemez mi? Oportünistlere göre bu ayrım çizgileri yanılmaz otoritelerde, üstün insanlarda, kendi niyetlerindedir. Eğer onlar söylerse, ne söylerse söylesin doğrudur. Onları buna iten, revizyonizmi savunuyor olmalarıydı. Revizyonizm bütün ayrım çizgilerini ortadan kaldırarak, ilkelerin yerine pragmatizmi geçirerek, özünden koparılmış alıntıların arkasına gizlenerek marksizme uygun pozu takınır.

Oportünist akım bir yanda marksizm-leninizm bir yanda somut hayat ikilemi, ikisinden birisini seçme, daha doğrusu somut hayat adına marksizm-leninizmden vazgeçme anlayışını hakim kılmaya çalışmakla yetinmedi. Ama aynı zamanda gerçeği materyalizmde değil, idealizmde arama anlayışını yerleştirmeye çalıştı. Onlara göre bir fikrin, bir tezin doğruluğunu araştırmak için o fikrin hangi olguları ele aldığı, bu olguların içindeki gerçeği, yani gerçek çelişmeleri yansıtıp yansıtmadığının araştırılması yerine, fikrin kimden geldiği araştırılmalıdır. Bir fikrin doğru veya yanlışlığını belirleyen şey, o fikrin kimden geldiğidir. İşte bu nedenle «sen şu otoriteden daha mı iyi bileceksin», «şu tecrübeli kişiden daha mı çok bileceksin» türünden sözler onların ağzında moda slogan olmuştu. Bu yöntem, oportünizmin genel olarak burjuvazinin doğruları bulma yöntemidir.

Marksizm-leninizm ideolojik-siyasi meselelerin doğru veya yanlışlığının araştırılmasını, eğer yanlış ise kimden gelirse gelsin kabul edilmemesini, cereyanlara göğüs gerilmesini öğretir. Özellikle Mao Zedung yoldaşın fikirlerinden öğrenilmesi gereken meselelerden biri de budur. Bunun için bir tez veya bir teori ortaya atıldığı zaman; a) Önerilen şeyin marksizm-leninizme, sınıf mücadelesinin objektif kanunlarına uygun olup olmadığı, b) Önerilen şeyin insanı siyasette nerelere götürdüğü c) Ulusal ve uluslararası alanda ce-

reyan eden olaylar bakımından doğrulanıp doğrulanmadığı araştırılmalıdır.

Bu yöntem, sadece «marksizm-leninizme büyük bir katkıdır» adı altında bir teori dayatıldığı zaman değil, herhangi bir siyasi taktik, herhangi bir siyasi tez ortaya atıldığı zaman da geçerlidir ve uygulanmalıdır. Görünürde bir meseleye «salt bir siyasi taktiktir», «esasen pek önemli değildir» gibi etiketler yapıştırılması onun marksizme, proletaryanın devrim davasına yararlı olup olmadığının araştırılmasını engelleyemez. Halkın Yolu taraftarları arasında çıkan bir avuç ahbapçavuş şebekesi her hafta, hatta her gün, her tartışma sonrası, tartışılan, uğruna mücadele edilen meseleyi değiştirmeye çalışıyordu. Onlar «bu teoriye niye saldırıyorsunuz, bu sadece dünya çapında taktiğe ilişkin bir öneridir», «bu sadece siyasi mücadeleye ilişkin bir meseledir» vb. gibi sözüm ona kurtarıcı gerekçeler buluyorlardı. Marksizmin saldırısına hedef olmaktan kurtulmak için, mücadeleyi tayin edici nitelikte olmayan bir şey gibi göstermeye uğraşıyorlardı. «Bir meselede bir adım atacaksın, marksizme aykırıdır diye bağırmaya, gürültü koparmaya gerek var mı» demeye getiriyorlardı. Bu, onların Halkın Yolu taraftarlarının uyanıklığını öldürmek için buldukları oportünizme kademeli geçiş yoluydu.

Önce marksizm ile revizyonizm arasındaki ayrıma uyanıklık öldürülmeli sonra yavaş yavaş ilerletilmeliydi.

Bu tutum, oportünizmin marksizm karşısında yenilgiye uğramasından ileri geliyordu. Ve Togliatti revizyonistlerinin tutumunu andırıyordu. 1960'larda ÇKP ve AEP önderliğinde modern revizyonizme açılan mücadelede, modern revizyonistler marksizmin ilkeleri planında ağır bir darbe yemişlerdi. Togliatti kliği Kruşçev revizyonistlerini, Çinli ve Arnavut dogmatikler karşısında ilkeler planında tartışma açmış olmasını eleştiriyor ve bundan büyük bir zarara uğradıklarını belirterek başka bir yöntem benimsenmesi gerektiğini vurguluyordu. Togliatti revizyonistleri «denetimsiz, küçük güncel çatışmalara girilmesini» öneriyordu. Nükleer denemelerin durdurulması, silahsızlanma vb. gibi girişimlerin, seyehatlerin, karşılıklı tumturaklı nutukların artırılmasını istiyor, ve sanki dünyada yeni önemli somut bir değişiklik meydana gelmiş intibaının yaratılmasına dikkat edilmesini istiyordu. O zaman diyordu —Togliatti— Çinli ve Arnavut doğmatikler ağır bir yenilgiye uğrayacaktır.

Ama marksist-leninistler Kruşçev ve Brejnev revizyonistlerinin yutturmacalarına olduğu kadar Togliatti'nin «küçük» meselelerinin niteliğini de açığa çıkardılar. Togliatti'nin «küçük» işlerinin, İtalyan tekelci kapitalizminin yeni sömürgeciliğinin savunulması olduğunu gösterdiler. Hiç bir yol, hiç bir tutum onların gerici, karşı-devrimci karakterlerini gizlemesine yetmedi.

Halkın Yolu taraftarları arasında süren mücadelede, hiç bir tutum, hiç bir manevra, gerçeklerin, bilimin, marksizmin karartılmasını sağlayamadı. Yapabileceği her şeyi yaparak tutunamayan oportünistlere bir tek yol görünüyordu: Marksizmin, devrimin, ezilen halkın kurtuluşu sorunlarının olduğu yerden hızla uzaklaşıp kaçmak. Onlar da bunu yaptılar, burjuvazinin saflarına geçtiler.

Üç dünyacı oportünistlerin dayanakları nedir? Gücünü nerden alıyor? Oportünizme karşı kazanılan zaferlerin kazançları nasıl derinleştirilip, ilerletilebilir?

Açıktır ki oportünizmin marksizme karşı mücadelesi felsefi alanda diyalektik materyalizmin öldürülmesi çabaları ile birlikte yürüdü. Diyalektik materyalizmin yerine idealizm, şeyleri tek yanlı görmek, istediği yanı ile görme, bir bütünün içindeki ikiyi, iki ayrı bütün gibi ele alma, şeyleri süreçten, bağlantılarından tecrid ederek düşünme, mekanik sahte ikilemler oportünizm tarafından yerleştirildi ve körüklendi. Böyle bir yöntem görünürde sadelik ve kolay anlaşırlık sağlamaktadır. Bu da özellikle gerçekleri salt kitaplarda aramaya koyulmuş, ve kaçınılmaz olarak bunalmış insanlarda ve çeşitli sorunlar karşısında çaresiz kalıp sınıf mücadelesinin karmaşıklığına kendini alıştıramamış olanlarda yankı buldu.

İkinci olarak, oportünizm proleter devrimci hareketin tecrübesizliğinden gelen kusurlarını, sağ ve «sol» anlayışların hâlâ yaşıyor olmasından gelen hataları, siyasi mücadele anlayışının yeterince netleştirilememesini, marksizm-leninizmi ülkemiz şartlarına uygulamaktaki yetersizliği bir araç haline getirdi, kullanmaya çalıştı.

Üçüncü olarak, sınıf mücadelesinin yükselişine ayak uyduramayan, kendini yenileyip değiştiremeyen küçük burjuva unsurlara dayandı.

Oportünizmin gücü çökene, gerileyene ve mutlaka atılması gerekene dayanıyordu. Marksizm-leninizmin zaferi ise gelişene, yükselene dayanıyor. Şimdi yapılması gereken dört yıllık tecrübenin bir bilançosunu çıkarmak, olumlu ve olumsuzlukları ayrıştırmak, olumlulukları tecrübe temelinde geliştirmek olmalıdır. İşçi sınıfı ve yoksul köylülülükle bağları daha da güçlendirmeli, proleter devrimci hareketin hâlâ zayıf olan sınıf dayanakları sağlamlaştırılmalı, geliştirilmelidir. Artık aşılması her zamankinden daha olgun hale gelen «sol» hatalar aşılmalı; sağ oportünizme karşı mücadele derinleştirilmeli, marksizm-leninizmi kavrama kampanyası haline getirilmelidir.

Nesnel hayatı kendimize uydurma yerine, hayatın zenginliğini kavramalı, hayattan, pratikten daha çok öğrenilmelidir. Marksizm-leninizmi ülkenin somut şartları ile birleştirme meselesini başarabilmeliyiz. Gerçeği seçilmiş alıntılarda arama anlayışı aşılmalıdır. Önümüzdeki görev budur. Oportünizme karşı kazanılan zaferin kazançlarının zenginleştirilip ilerletilmesi de buradan geçmektedir.

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ EMPERYALİZMLE MÜCADELEYİ, EMPERYALİZMLE UZLAŞMAYA DÖNÜŞTÜRÜYOR

«Marksizm-leninizme en büyük katkı» diye dayatılan üç dünya teorisi görünürde emperyalizme karşı mücadele üzerinde durmaktadır. Kendi iç sistematiğinin bir parçası emperyalizme karşı mücadeleye ilişkindir. Ancak emperyalizm çağında marksizme uygun olduğunu iddia eden her görüş ve düşünce ister istemez emperyalizme karşı bir görünüm almak zorundadır. Bu bakımdan bir tez veya teorinin gerçekten marksist açıdan emperyalizme kar-

şı olup olmadığının ölçütü, onun emperyalizm aleyhtarı bir tutum alması değildir. Biricik ölçü emperyalizm olgusunu, bu olgunun çelişmelerini marksist-leninist bir gözle tahlil edip etmediği ve bu çelişmeleri, dünyayı proleter sosyalist devrime götürecek yönde ele alıp almadığıdır.

Marksistler, emperyalist dünyayı yıkıp proleter sosyalist dünyayı kurmak isterler ve emperyalizme karşı mücadeleyi bu perspektifle ele alırlar. Emperyalizme karşı mücadele söz konusu olduğuna göre, emperyalizm olgusunun çelişmeleri nedir? Emperyalizmi yıkacak, proleter sosyalist devrimi getirecek, diğer bir deyişle dünyayı proleter sosyalist devrime göre değiştirecek temel güçler nedir? Bunun cevabı emperyalizm gerçeğinin araştırılmasında yatmaktadır.

Feodalizmin bağrından doğup gelişen ve sınıflı toplumların en son şekli olan kapitalizm, beraberinde kendini mezara gömecek zıddını da doğurdu. Burjuvaziyi devirecek, kapitalizme son verecek, ezilenlerin ve insanlığın kurtuluşunu sağlayacak olan temel güç işçi sınıfıydı. Bu kapitalizm olgusunun tahlilinden, dünyayı işçi sınıfına göre değiştirmeden bahsedildiği zaman bulgulanmaktaydı. Kapitalizme karşı mücadelede işçi sınıfını temel almamak, onun temel müttefiklerini kazanmamak, sonuç olarak kapitalizmi yıkma görevinin terkedilmesine, dünyanın işçi sınıfına göre değiştirilmesinin terkedilmesine götürür. İşçi sınıfı temel güç alınmaksızın kapitalizme karşı mücadele üzerine çekilen nutuklar bir aldatmacaya, ezilen yığınların gözünü bağlamaya dönüşür.

Serbest rekabetçi aşamadan geçen, millî devlet sınırları içindeki gelişmesini tamamlayan kapitalizm özel bir aşamaya, emperyalizm aşamasına geçti. Emperyalizm, tek tek ülkeleri, kendi bağımsız ekonomilerini yıkarak dünya ekonomisi denilen bir bütünün, finans kapital ağlarının bir parçası haline getirdi. Emperyalist devletler dünyayı sömürgeler ve yarı-sömürgeler haline getirerek, ulusları, halkları boyunduruk altına aldılar.

Kapitalizmin bu aşaması yani emperyalizm, çürüyen can çekişen bir aşamadır ve sosyalist devrimlerin arifesidir. Emperyalizmin ulusları ve halkları boyunduruk altına alması, onun yeni mezar kazıcısını doğurdu. Çünkü emperyalizmin boyunduruğu, kaçınılmaz olarak bağımlı uluslarda ve halklarda emperyalizme karşı mücadeleyi, emperyalizmin boyunduruğundan kurtulma meselesini gündeme getirmiştir. Emperyalizm, böylece çağdaş kapitalizmin mezar kazıcılığına, proletaryadan sonra ikinci bir mezar kazıcısı daha, sömürge ülkelerin emekçi yığınlarını eklemiştir. Metropol ülkelerin proletaryası ile bağımlı, boyunduruk altındaki ülkelerin emekçi yığınlarını emperyalizme karşı mücadele cephesinde birleştirmiştir. Emperyalizmi yıkıma götürecek olan güçler, onun beraberinde getirdiği mezar kazıcısı işte bu yeni güçlerdir.

Gerek Lenin, gerekse Stalin insan toplumunun gelişim aşamasından, emperyalizm çağının tahlilinden, emperyalizme karşı mücadelenin temel güçlerinin metropol ülkelerin işçi sınıfı ve bağımlı ülkelerin ezilen halk yığınları olduğu gerçeğini ortaya çıkardılar. Komünist Enternasyonal programında şöyle deniyordu: «İki esas devrimci güç, **kapitalist ülkelerin işçileri** ile, yabancı sermayenin baskısı altında ezilen ve uluslararası devrimci proletarya

hareketinin önderliği ve hegemonyası altında ilerleyen sömürgelerdeki halk kitleleri.» (1)

Özellikle Ekim Devriminden sonra, sömürge ve bağımlı ülkelerdeki proletaryanın uyanması aşaması, ve proletaryanın, kurtuluş ve devrim mücadelesinde önderliği ele alma aşaması başlamıştır. Marksistler bakımından emperyalizmi yıkıp, proleter sosyalist devrime ulaşabilmek için, kapitalist ülkelerde proletaryayı, bağımlı ülkelerde proletarya önderliğinde ezilen halk yığınlarını temel almak gerekir. Bu güçler birinci tip ülkelerde doğrudan, ikinci tip ülkelerde aşamalı olarak proleter sosyalist devrimi gerçekleştirebilir, dünyayı sosyalizme doğru, sınıfsız topluma hizmet edecek yönde değiştirebilir. Toplumu değiştirmek istiyen salt işçi sınıfı değildir. İşçi sınıfı dünyayı kendi görüşüne göre değiştirmeye çalışır. Sınıf mücadelesi toplumu değiştirmek ya da değiştirmemek noktasında değil, toplumun hangi hedefler doğrultusunda değiştirileceği noktasında odaklaşır.

Emperyalizme karşı mücadele etmek, emperyalizmi yıkarak dünyayı proletaryaya göre değiştirmek sadece onun beraberinde getirdiği bu yeni güçlere dayanmakla mümkün olabilir. Gerçekten emperyalizme karşı olup olmamanın, emperyalizmi yıkmayı hedefleyip hedeflememenin, emperyalizme karşı mücadeleyi, proleter sosyalist devrimi gerçekleştirme açısından ele alıp almamanın biricik ölçüsü, mücadelede temel güçler olarak bunları alıp almamaktır, bunlara dayanıp dayanmamaktır.

Emperyalizm çağının temel güçleri onun tahlilinden çıkıyor ve objektiftir. Şu veya bu duruma, devrimin kırlık veya metropol bölgelerde belli bir durumda daha güçlü olmasına göre değişmez.

Emperyalizm, proleter sosyalist devrimin gündeme gelmesi, sosyalizmin kurulması, kapitalizmin ortadan kaldırılması çağının başlaması demektir. Dünya proleter sosyalist devrimi açısından temel gücü sosyalist ülkeler ve kapitalist ülkelerin proletaryası oluşturur. Bağımlı ülkelerdeki proletarya önderliğindeki yeni demokratik devrimler, toplumsal içeriği bakımından kapitalizmin ortadan kaldırılmasına değil, emperyalizme ve yerli gericiliğe karşı demokratik devrimin gerçekleştirilmesine yönelir. Ancak ikinci aşamada sosyalist devrime, kapitalizmin ortadan kaldırılmasına yönelir. Bu nedenle bu devrimler ve uluslararası burjuvaziye yönelen anti-emperyalist mücadeleler, dünya proleter sosyalist devriminin bir parçası, doğal müttefiki ve yedek gücüdür. Proletarya devrimleri ve ezilen ulusların ve halkların milli kurtuluş ve devrim mücadeleleri çağımızın iki tarihi akımını oluştururlar.

Bütün bunlardan sonra üç dünya teoricileri ne demektedir?

Üç dünya teoricileri birinci dünya savaşı sonrasında 3. dünya ülkelerinin çoğunun bağımsızlıklarını kazanmış olduklarını, bazılarının ise yarı bağımlı olduklarını söylüyor. Üç dünya teoricileri o zamanlar bu ülkelerin milli kurtuluş ve milli bağımsızlık için mücadele ettiklerini ve bu ülkelerin emperyalizme karşı mücadelenin temel gücünü oluşturduklarının herkesçe kabul ediliyor olduğunu söylüyorlar.

---

(1) Komünist Enternasyonal Programı, s. 24, Aydınlık Yayınları - Birinci baskı.

Asya, Afrika, Latin Amerika ülkelerinin bağımsız hale geldiğini ve bu ülkelerin emperyalizme karşı temel güç olmaya devam edeceklerini söylüyorlar. Bu ülkelerde farklı güçler, farklı düşüncede insanlar olmasına rağmen, bu ülkelerin emperyalizme karşı temel güç olduğu temel gerçeğinin değişmeyeceğini belirterek meseleyi ele alış tarzlarını bir kez daha vurguluyorlar.

Üç dünya teoricileri emperyalizme karşı mücadelenin temel gücünü değiştirirken herkesçe bilinen doğruları söylüyormuş görünümü ile gizledikleri iki sığınak var: Tarihi gerçeklerin değiştirilmesi ve meselenin özünün küçük bir kelime arkasına gizlenmesi.

Hiç bir zaman, emperyalizmin sınırları içinde belli bir süreden beri yaşamakta olan hiçbir ülke, varlığı ve çıkarları birbirinden temelden farklı sınıf kutuplaşmasının dışında kalmamıştır ve kalamaz. Dolayısıyla 3. dünya ülkeleri günümüzde olduğu gibi savaş sonrasında da (kastedilen I. dünya savaşıdır) bir yanda emperyalizme karşı mücadele kuvvetleri işçiler, köylüler, tüm milli tabakalar, diğer yanda emperyalizm, varlığını ve gelişmesini ona bağlamış emperyalizm yanlısı kuvvetler arasında kesin ve kuşku götürmez bir ayrılma ve mücadele yaşıyordu. Hiç kimse bunu ortadan kaldıramaz ve değiştiremez. Dünden bugüne emperyalizm yanlısı güçler arasında ne gibi değişiklikler oldu? Komprador burjuvazi ne oranda güçlendi vb. meselenin içinde ele alınması gereken ikincil dereceden önemi olan şeylerdir. Marksistler bakımından bağımlı ülkelerde (onların deyimiyle 3. dünyaya dahil ülkelerde) mesele, ezilen halk yığınlarının, emperyalizm ve işbirlikçilerinin boyunduruğundan kurtulması, özgür, bağımsız, sömürüsüz bir dünyaya ulaşması açısından ele alınıyordu. Üç dünya teoricileri niçin bunları değiştiriyorlar, sanki herkesin üzerinde anlaştığı objektif gerçekleri söylüyormuş edası takınıyorlar? Çünkü bağımlı ülkelerdeki anti-emperyalist güçlerle emperyalizm yanlısı güçler arasındaki ayrım çizgisini, sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmayı, emperyalizm yanlısı güçleri anti-emperyalist gibi göstermeyi amaçlıyorlar. Bugünkü bağımlı ülkelerdeki, varlığı ve gelişmesini emperyalizme bağlamış olan komprador burjuvazi ve toprak ağalığının gerçek niteliğini gizleme ve anti-emperyalist ilan etmenin tarihi dayanaklarını hazırlamaya uğraşıyorlar. Eğer tarihi değiştirirlerse bugünün gerçeklerini de değiştirmek kolay olacaktır, bunun için de marksizm-leninizmin abc'sinin inkarı ve tarihi gerçeklerin değiştirilmesi temelinde yeniden tarih yazıyorlar.

Şu küçük fakat arkasına büyük şeylerin gizlendiği 3. dünya ülkelerine gelelim. Bu ülkeler hangi tür ülkelerdir? Hangi sınıfın iktidarı altındadır ve bunların emperyalizm karşısında durumları nedir? Onların teorilerindeki 3. dünya ülkelerinin önemli bir kısmı, komprador burjuvazi ve toprak ağalığının hüküm sürdüğü ülkelerdir. Bu ülkelerde birbiriyle amansız mücadele halinde, varlığı ve çıkarları temelden birbirine zıt sınıflar vardır. Bir yanda emperyalizm, komprador burjuvazi ve feodalizm; diğer yanda işçiler, köylüler ve milli burjuvazi. Komprador burjuvazi ve toprak ağalığı, uluslararası tekelci burjuvazinin bir parçasıdır. Ve bu güçler bütün yarı-sömürge ülkelerde istisnasız var olan sınıflardır. Mao Zedung yoldaş Latin Amerika komünist partilerinden bir heyetle görüşmesinde: «Emperyalizmin boyunduruğu altındaki

ülkelerde iki tür burjuvazi vardır. Komprador burjuvazi ve millî burjuvazi. Sizin ülkenizde de bu iki tür burjuvazi var mıdır? Büyük bir ihtimalle evet. Komprador burjuvazi daima emperyalizmin uşağı ve devrimin hedeflerinden biridir.» (2). derken emperyalizme bağımlı ülkelerdeki hakim sınıfların bir kesimini ve onun niteliğini anlatıyordu. Üç dünya teoricileri 3. dünya ülkeleri teriminin altında bu sınıflar arasındaki temel farklılığı ortadan kaldırmaktadırlar. Emperyalizmin uşağı sınıflarla halk yığınları arasındaki temel farklılığı, onların emperyalizme karşı mücadelenin temel gücü olmalarını etkilemiyecek salt bir bilinç ve düşünce farkı haline getirmektedirler. Böylelikle bağımlı ülkelerdeki bütün sınıfları aynılaştırıyor ve devrimcileştiriyorlar.

Üç dünya teoricileri emperyalizme karşı mücadelenin temeline proletarya ve ezilen halkları değil, emperyalizmin uşağı sınıfların yönetimindeki ülkeleri, yani bugün özellikle süper devletlere bağlı komprador burjuvazi ve toprak ağalarını koyuyorlar.

Bunun anlamı emperyalizme karşı mücadelenin terkedilmesi, emperyalizme karşı mücadelenin yerine, işbirlikçi sınıfların emperyalizmle pazarlık çizgisinin geçirilmesi, toplum ve dünyanın proletaryaya göre değil, işbirlikçi sınıflara göre değiştirilmesidir. Emperyalizme işbirlikçi sınıflar açısından ve onların çıkarlarına göre «karşı olmak» demektir. Emperyalizmle uzlaşmanın savunulmasıdır.

Emperyalizme karşı mücadelenin temeline komprador burjuvazi ve toprak ağalığını koyduktan sonra, iki temel gücün ihmal edilmediğine ilişkin sözler, boş ve tamamen değersiz şeylerdir. Kaldıki üç dünya teoricileri bağımlı ülkelerdeki bütün sınıfları devrimcileştirdikleri, sınıflar arasındaki farklılıkları sildikleri için böylesi sözlere bile ihtiyaç duymuyorlar.

Modern revizyonistler de emperyalizme karşı mücadelenin, proletarya devrimlerinin ve milli kurtuluş savaşlarının yanı sıra 3. yol ihtimalini ortaya atıyorlardı. Onlar marksist-leninistlerle sanki her meselede aynı düşünüyorlarmış da sadece bir 3. yol ihtimalini tanıyıp tanımamada farklılık varmış gibi gösteriyorlardı. Ancak modern revizyonistlerin emperyalizme karşı mücadelenin temeline proletarya ve ezilen halkları koymamaları, emperyalizmden kurtuluş meselesini devrimlerin zorunluğuna bağlamamaları, milli kurtuluş savaşlarının ve proletarya devrimlerinin inkarına ve karşısına dikilmelerine yol açıyordu. Üç dünya teoricileri Kruşçev revizyonistlerinin yolunu daha kısa sürede katetmeye çalışıyorlar. Gerçekleri ve marksizm-leninizmi değiştirerek Kruşçev'in «3. yol» unu tek bir yol haline getiriyorlar.

Üç dünya teoricileri milli meseleler ile uluslararası meseleleri Lenin ve Stalin'in öğütlediği şekilde, yani birbirinden kopuk bir biçimde ve biçimsel demokrasi açısından değil, emperyalizme karşı mücadele açısından, emperyalizme karşı mücadelenin genel bilançosunun gösterdiği gibi gerçek so-

(2) Mao Zedung, Seçme Eserler, Cilt V, S. 327, İngilizce Baskı.

nuçları açısından değerlendirilmesi gerektiğini söylüyorlar. Lenin ve Stalin'in sözleri, dün de bugün de, emperyalizm çağı döneminde marksistlere emperyalizme karşı mücadelede şaşmaz bir şekilde yol gösteren ilkelerdir. Ama bu sözlerin anlamı nedir?

Emperyalizm öncesi dönemde, yani 19. yüzyılda, burjuvazi ilerici bir rol oynuyordu. Bu dönemde bir dünya ekonomisi olmadığı gibi, sorun mutlakiyetin ve feodalizmin yıkılması, demokrasinin gerçekleştirilmesi idi. Bu bakımdan soruna tek tek ülkeler açısından, demokrasinin zaferini gerçekleştirmeye göre bakılıyordu. Bu tarihi ve siyasi olarak ileri bir adımdı ve proletaryanın da çıkarınaydı.

Ancak bu dönemden sonra ya da daha tam olarak 1900 yıllarından sonra bir dönem ilerici rol oynayan burjuvazi emperyalist burjuvaziye dönüştü, gericileşti, hiç bir ilerici özelliği kalmadı. Tek tek ülkeler dünya ekonomisi denen bir bütünün parçası haline geldiler. Bu dönem, şartların dünya ölçüsünde sosyalizm için olgunlaştığı, demokrasi ile monarşi arasındaki ayrımların şekli hale geldiği emperyalizm ve proletarya devrimleri çağıdır. Artık bu çağda sorunlara tek tek ülkeler ve demokrasi ile monarşi arasındaki ayrımlar açısından bakılamaz. Artık mesele emperyalizmi yıkıp proleter sosyalist dünya devrimini gerçekleştirmek açısından ele alınmalıdır. Ve ayrıca uluslararası burjuvaziye yönelen her anti-emperyalist hareket ve tutum desteklenmelidir. İşte üç dünya teoricilerinin bahsettikleri Lenin ve Stalin'in sözlerinden çıkarılması gereken biricik zorunlu sonuç budur.

Üç dünya teoricileri Lenin ve Stalin'in sözlerini, emperyalizm çağının hangi sınıfı gelişmenin merkezine koyduğu, emperyalizmi yıkmak için hangi güçlere dayanılması, mücadelenin hangi perspektifle ele alınması gerektiğini gizlemek için kullanmaya çalışıyorlar. Devrimci güçler yerine emperyalizmin uşaklarını emperyalizme karşı mücadelenin temeline koymayı, onları devrimci ilan etmeyi, kısacası emperyalizmle uzlaşmayı, ona hizmet etmeyi meşrulaştırma örtüsü haline getirmeye çalışıyorlar. Bu gerici teorinin üzerine, özünden koparılarak gelişigüzel sözlerin serpiştirilmesi durumu kurtarmaya yetmiyeceği gibi, marksizme karşı açılan gerici savaşı daha da derinleştirir.

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ EZİLEN HALKLARIN KURTULUŞ MÜCADELESİNİ İNKAR EDİYOR

Ulusal sorun Ekim Devrimi öncesi ve sonrası olmak üzere iki farklı döneme ayrılır. Birinci dönem diyebileceğimiz 18. ve 19. yüzyılda genel siyasi özgürlükler, özel ulusal haklar uğruna geniş köylü yığınlarının da katılmasıyla ulusal ayaklanmalar ve mücadeleler yaşandı.

Ulusal mücadeleler o gün için en tam ifadesini ulusal devletlere ulaşmakla, ulusal devlet çerçevesi ile buluyordu. O dönemde tek bir ulusa da-

yanan devletler olduğu gibi, birden fazla ulusu kucaklayan devletler de oluştu. Bu tür çok uluslu devletler ulusal hareketin başlıca alanını teşkil ediyordu. 1900 yıllarına kadar, hatta Ekim devrimi öncesine kadar ulusal sorun tek tek devletlerin iç sorunu niteliğindeydi. Emperyalizm ve emperyalist savaş döneminden sonra Lenin ve Stalin ortaya koydu ki: ulusal sorun genişleyip sömürgeler sorunu, bir dünya sorunu, bağımlı ülkelerin ve sömürgelerin ezilen halklarının emperyalizmin boyunduruğundan kurtulması genel sorunu haline gelmiştir. Artık ulusal sorun, genel proleter devrimi sorununun bir parçası, proletarya diktatörlüğü sorununun bir parçası olarak düşünülmekte ve ele alınmaktadır. Ezilen ulusların kurtuluşu ise emperyalizmle bağları koparak, emperyalizmin işbirlikçisi güçler yıkılıp iktidarın emekçi yığınlara geçmesiyle mümkün olacaktır.

Emperyalizm bağımlı ve sömürge ülkeleri azami kâr alanı haline getirmiştir. Buralardaki sermayenin azlığı, toprak fiatlarının düşüklüğü, ücretlerin azlığı, hammaddelerin ucuzluğu büyük tekellere ve emperyalistlere yüksek kâr olanağı tanımaktadır. Ezilen ülkelerin ve sömürgelerin büyük devletler tarafından yağmalanması üzerinde «medenî» dünya bir parazit haline gelmiştir. Emperyalist burjuvazi, sömürgeleri ve bağımlı ülkeleri bir cephe gerisi, yedek gücü yapmıştır. Fakat bu durum aynı zamanda sömürge ve bağımlı ülke halklarının emperyalizme karşı mücadelesinin devrimci uyanışını tarih sahnesine çıkarmıştır. Ekim devrimi bu ezilen ülke halklarının kurtuluş imkanlarını geliştirmiş, ufkunu açmış, büyük bir itilim kazandırmıştır. Dolayısıyla sömürgeler ve bağımlı ülkeler emperyalizmin cephe gerisi olmaktan çıkarak proleter devrimlerinin müttefiki, bir parçası ve stratejik yedeği haline gelmiştir.

Ezilen uluslar ve halklar emperyalizmin boyunduruğundan nasıl ve hangi yolla kurtuluşa kavuşacaktır? Sömürüsüz, baskısız, toprak ağasız bir dünyaya nasıl kavuşacaklardır? Lenin 1920'de bir Amerikan gazetesi muhabirinin «Asyadaki planlarınız nelerdir?» sorusunu cevaplandırırken şöyle diyordu: «Bütün halklarla, bütün ulusların yeni bir hayata, - toprak ağasız, kapitalistsiz, tüccarsız, sömürücülerin olmadığı bir hayata gözlerini açan işçileriyle, köylüleriyle barış içinde bir arada yaşama.» (3)

III. Enternasyonal'in 2. kongresinde ezilen halkların nasıl ve hangi yolla kurtuluşa ulaşabilecekleri sorunu tartışıldı. Bağımlı ülkelerde emperyalist burjuvazinin de teşvik ettiği reformcu hareketlerle, devrimci milli hareketler arasında ayrım çizilmesi belirtildi. Bu ülkelerde proletaryanın geniş köylü yığınları ile ittifak kurarak, devrimci demokratik mücadeleye önderlik ederek, kapitalist bir aşama yaşamaksızın Sovyet hükümetleri aşamasına geçilebileceği belirtildi. Lenin kongreye sunduğu raporunda şöyle diyordu: «Bütün sömürgelerde ve bütün geri kalmış ülkelerde biz sadece bağımsız militan kadroları, parti örgütleri kurmakla yetinmemeliyiz, bu ülkelerdeki kapitalizm öncesi koşullarına uygulamaya önem vererek şimdiden köylü sovyetlerinin örgütlenmesi için propaganda yapmakla yetinmemeliyiz, ama III. Enternasyonal, ileri ülkelerin proletaryasının yardımıyla, geri kalmış ülkelerin

(3) V. I. Lenin, Emperyalist Savaş Üzerine, S. 302, Günce Yayınları, Birinci baskı.

sovyet rejimine ulaşabilecekleri ve kapitalist aşamadan geçmeden bazı gelişme aşamalarından geçerek sovyet düzenine ulaşabilecekleri ilkesinin, teorik planda doğruluğunu tanıtlamalıdır da.» (4)

Daha sonra Stalin ve Komintern, hemen hemen kendi proletaryası hiç bulunmayan ve sınai bakımdan gelişmemiş Fas gibi ülkelerle, sınai bakımdan nisbeten gelişmiş ve az sayıda proletaryası bulunan Çin, Mısır gibi ülkelerle, kapitalizmin az çok geliştiği ve belirli bir proletaryası bulunan Hindistan gibi ülke tiplerini inceleyerek, tecrübeleri değerlendirerek ezilen halkların kurtuluş yolunu aydınlattılar.

Mao Zedung, Lenin ve Stalin'in fikirlerini devralıp geliştirerek Çin'in tecrübeleri temelinde ezilen ülkelerin hangi yolla ve kime karşı mücadele ederek kurtuluşa kavuşacaklarını netleştirdi. Mao Zedung bağımlı ülkelerin halklarının proletarya önderliğinde, emperyalizmi, komprador burjuvazi ve toprak ağalarını yıkarak, kesintisiz sosyalizme gidecek yeni demokratik devrimle kurtuluşa ulaşabileceklerini gösterdi. Bu yolu evrensel olarak aydınlattı, ezilen halklara yol gösterdi.

Bağımlı ülkelerdeki komprador burjuvazi ve toprak ağalığı varlığı ve gelişimini emperyalizme bağlamıştır. Bu sınıflar daima emperyalizmin uşağı, gerçek milli bağımsızlığın ve devrimin engelidir. Emperyalizme karşı mücadele veya emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluş, komprador burjuvazi ve toprak ağalarına karşı mücadeleyle birleştirilmelidir. Bu iç gericiliğe karşı da mücadele etmeksizin emperyalizme karşı mücadele edilemez. Emperyalizme karşı mücadele etmeksizin de iç gericiliğe karşı mücadele edilemez. Marksist-leninistler bakımından sömürge ve bağımlı ülkelerde milli ve sosyal kurtuluş iç içe geçmiştir ve bütün ülkelerin devrimci mücadelelerinin tecrübeleri göstermektedirki dış düşmanlara karşı mücadele iç düşmanlara karşı mücadeleyle birleştirilerek zafer kazanılmıştır.

Üç dünya teoricileri günümüzde ezilen ulusların kurtuluş sorununa, milli meselenin çözümüne proleter devrime bağlı olarak ve emperyalizmin boyunduruğundan kurtulma olarak değil de salt ayrı bir devlet kurma hakkının elde edilmesi olarak bakıyorlar. Milli meselenin çözümünün ekim devrimi sonrası kazandığı muhtevayı inkar ediyorlar. Eğer 3. dünya ülkeleri siyasi bağımsızlığı elde etmişse, temel mesele: emperyalizmin boyunduruğundan kurtuluş ve millî meselenin çözümü gerçekleşmiştir. Artık millî meseleyi çözmek, ezilen ulusların kurtuluşunu sağlamak için emperyalizme, komprador burjuvazi ve toprak ağalığına karşı mücadeleye, yeni demokratik devrime gerek yoktur.

Üç dünya teoricileri emperyalizme karşı mücadelenin temeline, 3. dünya ülkelerini, yani komprador burjuvazi ve toprak ağalarını yerleştirmektedirler. Daima emperyalizmin uşağı olan güçleri emperyalizme karşı mücadelenin temel gücü haline getirmek ve onlara dayanmak, sonra da emperyalizme karşı mücadeleden bahsetmek halkları aldatmaktır. Ve umutsuz bir sahtekârlıktır. Halkların emperyalizme karşı mücadele etmelerini değil ona itaat etmelerini, kendi hakim sınıfları emperyalizmden ne koparırsa onun dağıttığı payla yetinmelerini öğütlemektir. Sömürgelerin, bağımlı ülkelerin em-

(4) V. İ. Lenin, Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı, S. 228, Sol Yayınları, Üçüncü baskı.

peryalizmden kurtuluşu yerine II. enternasyonal sosyal-şövenlerinin, onun önderleri Kautsky ve şürekâsının, Togliatti modern revizyonistlerinin vaaz ettikleri «gelişmekte olan ülkelerle eşit ve uyum içinde işbirliği» sahtekârlığını geçirmektir. Emperyalizmden kurtuluş değil, onunla «eşit ve uyum içinde işbirliği» (!)

Üç dünya teoricileri 3. dünya ülkeleri emperyalizme karşı temel güçtür dedikleri zaman, uluslararası proletaryanın sorumluluğu ve rolünün unutulmuş olmayacağını iddia ediyorlar. Lenin'in kurduğu kızıl ordunun bel kemiğini yoksul köylülerin oluşturuyor olması, Rus proletaryasının sorumluluğunu azaltmıyordu diyorlar. Mao Zedung'un Çin'deki yoksul köylü kitlelerinin «proletaryanın doğal ve en güvenilir müttefiki ve Çin'in devrimci kuvvetlerinin esas unsuru» olduğunu belirtmesi proletaryanın bir bütün olarak devrim davasındaki rolünü de vurguluyor olduğunu söylüyorlar. Bu ve benzeri örneklerde proletaryanın yeri ve önemi tartışılamayacak kadar açıktır. Çünkü Sovyet Kızıl Ordusu, çeşitli milliyetlerden emekçilerin, proletarya diktatörlüğünü korumak ve güçlendirmek için bir araya gelmesiydi. Mücadelelerinin hedefi açıktı. Çıkarları ve gelecekleri proletarya diktatörlüğüne bağlıydı. Ve gene Çin'de Başkan Mao Zedung önderliğinde Çin'in geniş köylü yığınları, proletarya ile birlikte yeni demokratik devrim için bir araya gelmişlerdi. Çıkarları ve amaçları, kurtuluşları bir ve aynıydı. Peki emperyalizmin işbirlikçisi, varlığı ve gelişmesi emperyalizme (bugünün şartlarında özellikle iki süper devlete) bağlı komprador burjuvazi ve toprak ağalığı ile proletaryanın ne ortaklığı var? Bu iki sınıfın nitelikleri, emperyalizm karşısındaki durumları nedir? Ne için mücadele etmektedirler? Bu iki sınıfın çıkarları, amaçları, programları çakışmakta mıdır ki bir araya geliyor olsunlar?

Proletarya, yoksul köylülük ve köylülükle **birleşmeksizin** kurtuluş yolunda ilerleyemez. Fakat proletarya emperyalizmin işbirlikçisi sınıflarla **tavizsiz mücadele** etmeksizin emperyalist boyunduruktan, kölelikten kurtulamaz. Bu ikisi arasındaki farklılıklar açık değil mi? Proletaryayı tavizsiz mücadele etmesi gereken sınıfların yanına göndermenin anlamı nedir?

Emperyalizm bir söz, ya da bir kötülük ifadesi olarak ele alınamaz. Yükselen sınıfı değil çöken sınıfları çağın temeline koymak ve sonra da yükselen sınıfı yani proletaryayı onların yanına göndermek, işte Üç Dünya teoricilerinin emperyalizmle işbirliği çizgisi ve bunun fütursuzca teorileştirilmesi...

Onlara göre, «günümüzde ve çağımızda proletarya nerdedir?» dendiği zaman komprador burjuvazi ve toprak ağalarının yanı gösterilmelidir. Dünün Kautsky'leri Avrupa proletaryasını kendi emperyalist burjuvazisinin yanına gönderiyordu. Bu gün Üç Dünya teoricileri bir adım daha atıyor. Avrupa proletaryasını kendi emperyalist burjuvazisinin yanına göndermenin yanı sıra bağımlı ülkeler proletaryasını ve halkını da işbirlikçi sınıfların ve emperyalizmin yanına gönderiyor.

Emperyalizm döneminde her zaman değişik biçimler altında proletarya ve ezilen halklara emperyalizmin ve hakim sınıfların yanını gösteren bu tür akıl hocaları çıktı. Ama proletarya kurtuluşu için mücadelede gerici, çö

ken sınıfları da, sahte akıl hocalarını da yıktı. Günümüzde de emperyalizm ve gericilerin ve Üç Dünyacı akıl hocalarının başına aynı akıbet kaçınılmaz olarak gelecektir ve gelmektedir. Çünkü bağımlı ülkelerde emperyalizm ve işbirlikçileri ile halk yığınları arasında temel çelişki gittikçe keskinleşmekte ezilen yığınların mücadelesi yükselmektedir. Devrimlerin gerekirliği ve kaçınılmazlığı devam etmektedir.

Üç Dünya teoricileri, gerici vaazlarını kendi niyetlerine göre yarattıkları dünyalarına oturtuyorlar. Sanki günümüzde şimdiye kadar yaşanan süreçten temelden farklı, yepyeni bir durumun ortaya çıktığı görünümü yaratmaya çalışıyorlar. Ve sonra bu somut yeni durumu görme adı altında günümüz dünyasının nasıl değerlendirilmesi gerektiğini ortadan kaldırıyorlar. Üç dünya teoricileri, modern revizyonistler gibi, «somut durum» «önemli değişiklikler» adı altında ,marksizm-leninizmin, onun yol göstericiliğinin artık gereksiz olduğunu, onun kıstaslarının kullanılamıyacağını yerleştirmeye çalışıyorlar. Çağın büyük çelişmelerini ve sınıf kıstaslarını kullanmayı inkâr ediyorlar. Marksizm, oportünizmden somut durumu, olguları görüp görmemekle ayrılmaz. Onları hangi gözle gördüğünde, hangi temelde ele aldığında ve ne sonuç çıkardığında kesin ve temel olarak ayrılır.

Marksistler somut durumu, her zaman sınıf kıstaslarından, çağın özellikleri olan dört başlıca çelişme açısından değerlendirirler. Bu çelişmeler şunlardır: İki zıt sistem, kapitalist ve sosyalist sistemler arasındaki çelişme; kapitalist ülkelerde burjuvazi ve proletarya arasında çelişme; ezilen halklar ve uluslarla emperyalistler arasında çelişme ve emperyalist devletler arasında çelişme.

«Çağımızda dünya devriminin büyük sürecini oluşturan, bugünkü devrimci hareketlerin gelişmesinin nesnel temelini oluşturan işte bu çelişmelerdir.» Bu çelişmeler yumuşama ya da yok olmak bir yana, şimdiye kadar görülmedik derecede keskinleşmektedir.

Sınıf kıstaslarını kullanıp-kullanmamak, çağın gelişmesinin temelinde yatan bu çelişmelerden hareket edip-etmemek tayin edici öneme haizdir. Bunlardan vazgeçmek marksizm-leninizmden, onun bakış açısından vazgeçmek demektir. «Bu çelişmelerin tanımlanması ve kabul edilmesi doğru bir devrimci stratejiyi tespit etmek için temel teşkil eder.»

Bu çelişmeleri kabul etmemek ya da gözardı etmek çağımızın kilit sorunu olan devrimi ortadan kaldırmaktır. Bu çelişmelerin halkların devrim yapmalarına yol açtığını, yol açması gerektiğini ve yalnız bu devrimler yoluyla çözümleneceğini inkâr etmek anlamına gelmektedir. Üç Dünya teoricileri bugünkü devrimci hareketlerin gelişmesinin nesnel temelini oluşturan çelişmeleri inkâr ettikleri, sınıf kıstaslarını kullanmayı modası geçmiş ilan ettikleri için devrim mücadelelerinin karşısına dikilmektedirler. Devrim ve karşıdevrim güçlerinin karşılıklı mevzilenişini ortadan kaldırmaktadırlar.

Emperyalizm ve uşakları ile, ezilen halk yığınları arasındaki temel çelişmeyi, dolayısıyla ezilen halkların devrim yapmalarının gereği ve kaçınılmazlığını inkar ediyorlar. Proletarya devrimlerini gündemden çıkarıyorlar. Sosyalist sistemi ve sosyalist ülkeleri kabul etmiyor, emperyalistleri ezilen ülkeler ve dünya devriminin dostları haline getiriyorlar. Onların halklara ve

proletaryaya karşı takındıkları tutum, sınıf kıstaslarını terk ettiklerinin, çağımızın temel ve başlıca çelişkilerini kabul etmediklerinin çarpıcı kanıtlarıdır.

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ EMPERYALİZM TEORİSİNİ İNKÂR EDİYOR

Üç dünya teoricileri, emperyalizme karşı mücadeleyi, uzlaştırmaya dönüştürmüş olmalarını, bağımlı ülke halklarının kurtuluş mücadelesini inkâr ediyor olmalarını haklı gösterebilmek ve teorilerine bir bütünlük sağlayabilmek için Leninist emperyalizm teorisine de saldırmaları, inkar etmeleri gerekiyordu. Çünkü, Leninist emperyalizm teorisini inkâr etmeksizin yarı-sömürge, yeni-sömürge ülkelerin bağımsız olduğunu, kendiliğinden milli demokratik devrim yolunda ilerlediğini iddia edemezlerdi. Bu ülkelerdeki işbirlikçi sınıfları emperyalizmden bağımsız devrimci güçler haline getiremezlerdi. Kendi yarattıkları teorinin «marksist» olduğunu iddia edebilmek bile ancak emperyalizm teorisinin inkârı ile birlikte mümkün olabilir. Onların teorilerinin iç tutarlılığı ancak marksizmi her alanda yıkarak mümkün olabiliyor.

Üç dünya teoricileri emperyalistlerin eski sömürgelerinden «çekilmek», bu yeni ülkelerin bağımsızlığını tanımak zorunda kaldığını ama, etkinliklerini sürdürmek için hâlâ her fırsatta türlü türlü yeni manevra ve taktiğe başvurmaya devam etmekte olduklarını söylüyor. **Yeni yeni emperyalist ve hegemonyacıların onların yerini doldurmak için pusuda beklediğini belirtiyor. Özellikle de süper devletlerin 3. dünyaya büyük ölçüde sızmaya çalışmakla kalmadıklarını, aynı zamanda dünya pazarındaki tekelinden yararlanıp, ekonomileri tek ürüne dayalı gelişmekte olan ülkelerin ürünlerini denetleyerek, temel maddelerin fiatlarını arttırarak onları amansızca sömürmekte olduklarını söylüyor.**

Üç dünya teoricilerine göre, emperyalizm, siyasi bağımsızlığa kavuşmuş ülkelere sızmaya çalışan, hammaddeleri ucuza kapatıp, mamul maddeleri pahalıya satarak sömüren bir güçtür.

Emperyalizm dendiği zaman ne anlaşılmalıdır?

Çağdaş emperyalizmin özelliği nedir?

Emperyalizm, tekel öncesi dönemde de hatta daha önce de vardı. Tekel öncesi dönemde büyük devletler, zengin hammadde kaynaklarına sahip Afrika'nın, Asya'nın, Latin Amerika'nın bir çok ülkesini yağmalamaya, hammaddeleri ele geçirmeye çalışıyorlar, mamul maddelerini yüksek fiyatla satarak sömürüyorlardı. Çeşitli yıkıcı faaliyetlere girişiyorlardı. Şüphesizki bu özellikleri çağdaş emperyalizm de taşıyor. Ve hatta bütün bunlar daha şiddetli, daha acımasız cereyan etmektedir.

Ancak çağdaş emperyalizmin ayırdedici özelliği sermaye ihracıdır. Emperyalizmin sınırları içinde, siyasi bağımsızlığı olsun veya olmasın bütün ülkelerin finans kapital ağlarının bir parçası haline gelmiş olduğu gerçeğidir.

Dolayısıyla emperyalizme, bütün bağımlı, sömürge ülkelerde işbirlikçi, varlığı ve gelişmesini ona bağlamış bir sosyal sınıf (komprador burjuvazi, toprak ağalığı) tekabül eder. Çağdaş emperyalizmin ortaya çıkardığı hiçbir kimse tarafından değiştirilemiyecek gerçeklerden birisi budur. Üç dünya teoricilerinin çağdaş emperyalizmi değiştirirken ortadan kaldırmaya çalışmağı sorunlardan biri de budur. Eğer finans kapital gerçeği yok edilirse, bağımlı ülkelerdeki, onun bir parçası işbirlikçi sosyal sınıfları yok etmek ya da niteliklerini değiştirmek zor olmıyacaktır. Komprador burjuvazi ve toprak ağalığının uluslararası burjuvazinin bir parçası ve daima emperyalizmin uşağı olduğu ortadan kaldırılabilecektir. Sınıflar arasındaki farklılıklar 2. dünya savaşı sonrasında ortadan kalkmış veya hızla kalkmakta olan salt bir fikir farklılığına indirgenebilecek, hepsi anti-emperyalist ilân edilebilecektir.

Üç dünya teoricileri tıpkı II. enternasyonal oportünistleri gibi emperyalizmin siyasetini ekonomisinden ayırıyorlar. Dahası ekonomik özünü, çağdaş özelliğini yok ederek salt bir siyasi gericilik, salt bir siyasi ilhak eğilimi, bir dış tehlike haline getiriyorlar. Sonuç olarak da emperyalizmi gizlemeye, dünyayı paylaşmış olduğunu unutturmaya, sömürü ve yağmasının üstünü örtmeye çalışıyorlar, onların sözleri görünüşte emperyalizme karşı onu mahkûm eden, gerçekte ise emperyalizmi gizlemeye, meşrulaştırmaya yarayan boş aldatmacalardır.

Üç Dünya teoricileri marksizmin yerine oportünizmi geçirmiş olmalarının sonucu olarak, hiç bir zaman bağımlı ülke yönetici sınıfları hangi siyasetin devamı olarak bir tutum alıyor, işbirlikçi sınıfların emperyalizmle, özellikle süper devletlerle ve onların hegemonya mücadelesi ile ilişkisi nedir meselesini tahlil etmiyorlar. Meseleyi bir ülkenin hangi dünyaya dahil olduğuna göre çözüyorlar. Eğer 3. dünya ülkesi ise devrimcidir, mutlaka anti-emperyalisttir! Örneğin Mısır yöneticileri İsrail'e mi gidiyor? ABD emperyalizmine bağımlılığın sonucu olarak onun Ortadoğu'daki çıkarlarına hizmet, Filistin ve Arap davasına zarar vermek için kullanılmıyor da, Filistin davasını çözmek için gidiyor! Çünkü onlara göre ABD ve Mısır iki ayrı bağımsız devlettir. Mısır'ın ABD'ye uşaklığı olamaz. Emperyalizm yanlısı sınıflarla halk yığınları arasında hiç bir ayrım olmadığı, halk yığınlarını bu sınıflarla birleşmiş gördüğü için de «Mısır halkının ve hükümetinin başkan Sedat önderliğindeki kahramanca mücadelesini destekliyoruz» diyorlar. Ve gene üç dünya teoricilerine göre örneğin, Latin Amerika'daki askeri faşist diktatörlükler, özellikle ABD emperyalizmine bağımlı, ona uşaklık eden, içte ise halk yığınları üzerinde amansız baskı ve sömürü uygulayan rejimler değil de milli demokratik devrim yolunda ilerleyen devrimci güçlerdir! Ve «Latin Amerika ülkeleri adım adım milli demokratik devrim yolunda ilerliyor» diyorlar. Çünkü onlara göre siyasi farklılıklar önemli değildir, bu güçler de (yani özellikle süper devletlerin uşağı faşist diktatörlükler de) emperyalizme karşı temel güçtür!

Üç dünya teoricileri, bağımlı ülkelerde emperyalizm ve uşakları ile halk yığınları arasında temel çelişkinin keskinleştiğine, milli kurtuluş ve devrim mücadelesinin gerekliliğine ve kaçınılmazlığına ilişkin tahlilleri bir yana bırakmışlardır. Onlara göre tarihi ilerleten güç, artık proletarya ve ezilen halk-

lar değil, 3. dünya ülkeleri ve yalnızca 3. dünyadır! Tarih ise sınıf mücadelelerinin tarihi olmaktan çıkmış, hakim sınıfların okullarda okuttuğu türden bir devletler arası ilişkiler tarihi olmuştur!

Üç dünya teoricilerine göre çağdaş emperyalizm olgusu ortadan kalktığına veya en iyimser bir deyimle tekel öncesi emperyalizm haline geldiğine göre; bir ülkede emperyalizmin zayıflamakta olduğundan bahsederken tekel öncesi döneme ilişkin emperyalizmin zayıflığından bahsedilmelidir. O dönemde bir ülke kapitalist yağmacı devletlerin istilasına uzaksa, yağmacı devletlerin, örneğin hammaddelerine göz diktikleri bir ülkeye uzanma güçleri zayıflamışsa, o zaman —tekel öncesi dönem—, emperyalizmin zayıflığından bahsedilebilirdi. Üç dünya teoricileri bu görüşleri tekel öncesi dönemi anlatırken değil de günümüz dünyasını anlatırken dile getiriyorlar. İki hegemonyacı devletin güçlerinin büyük bir kısmının aralarındaki çatışmanın odak noktası olan Avrupa'da yoğunlaşmış ve oraya bağlanmış durumda olduğunu, çoğu kez bir yere el atarken başka bir yeri ellerinden kaçırdıklarını, bu nedenle bir çok 3. dünya ülkesini sıkı denetim altında tutabilmelerinin mümkün olmadığını söylüyorlar. Ve sonra bu durumdan bilinçlerini arttıran 3. dünya ülkelerinin yararlandıkları, mutlu, müreffeh bir yaşama adım adım ilerledikleri söyleniyor.

Halbuki kapitalizmin tekelci aşamasına özgü emperyalizm çağında diğer bir deyişle günümüzde, emperyalizmin zayıflığı bir ülkeye uzaklığına veya yakınlığına vb. meselelere bağlı değildir. Emperyalizmin zayıflığı «emperyalizmin demokrasiyi inkâr eğilimi ile kitlelerin demokrasi uğruna mücadelesi arasındaki antagonizmayı şiddetlendirmesindendir».

Devrim, emperyalist sistemin zincirinin en zayıf halkasından kırılması ile olacaktır. Emperyalist zincirin bir ülkede zayıflığını «Bu ülkelerde, belirli asgari düzeyde gelişmiş bir sanayi ve kültürün varlığını belirler. Belirli asgari düzeyde mevcut olan sanayi proletaryası belirler. Proletaryayı emperyalizme karşı tayin edici mücadelede izleyecek ciddi bir müttefikin (örneğin köylülüğün) varlığı belirler. Yani emperyalizmin tecridi ve yıkımını bu ülkede kaçınılmaz hale getirecek olan şartların birliği belirler». Emperyalist zincirin zayıflığını ve halkların kurtuluşunu getiren bu şartlardır. Kamboçya'da, Laos'ta, Vietnam'da devrimin başarıya ulaşması, emperyalistlerin buralara uzak olması vb. den değildi. Bu anlamda ele alındığında ABD emperyalizminin görülmedik vahşeti, üstün silahlarla donatılmış orduları vardı. Ancak buralarda Stalin'in belirttiği şartların varlığı ve proletaryanın bunu maddi bir kuvvete dönüştürebilmesi nedeniyle devrimin zaferi elde edildi.

1960'lar sonrası dönemde marksistler, «Asya, Afrika ve Latin Amerika bugün dünya emperyalist sisteminin en zayıf halklarını oluşturmaktadırlar. Çünkü çağımızın bütün çelişmeleri orada yoğunlaşmış ve birbirine geçmiştir. Dünya nüfusunun büyük çoğunluğunun yaşadığı bu kıtalar, güçlü devrimci fırtına merkezlerine dönüşmüşlerdi» tesbitini yaptılar.

Bu tesbit devrim ve karşı-devrim cephelerinin, dünyadaki dört başlıca çelişmenin değerlendirilmesinden çıkıyordu. Emperyalizm ve uşakları ile halk yığınları arasındaki temel çelişmenin keskinliğini ortaya koyuyor ve devrimci proletarya bu durumdan ezilen halk yığınlarının emperyalizm ve usakla-

rına karşı yeni demokratik devrim mücadelesi vermesinin gerekirliği ve kaçınılmazlığı sonucunu çıkarıyordu.

Bugünün durumu nedir? Marksizm-leninizm açısından durum tahlil edildiği zaman devrim ve karşı-devrim arasındaki çelişmenin ve dört başlıca çelişmenin keskinleşmekte olduğu görülmektedir. Bir yanda Asya, Afrika ve Latin Amerika'da halkların milli kurtuluş mücadeleleri büyük bir yoğunlaşma gösterirken (ya da diğer deyimle devrimin fırtına merkezleri olmaya devam ederken), kapitalist ülkelerde ekonomik, sosyal, siyasi buhran derinleşmekte, işsizlik, enflasyon büyümekte, işçi sınıfının mücadelesi gerek yoğunluk, gerek sayıca büyümektedir. Buralarda da devrimci durum olgunlaşmaktadır.

Üç dünya teoricileri bütün bunlardan sonra halkların emperyalizmden değil de, emperyalizmin halklardan korkmaya başladığına ilişkin sözler sıralıyorlar. Böylesi şeyler tamamen doğrudur. Yalnız bu sadece günümüzü değil bütün emperyalizm çağının ortaya koyduğu tartışmasız nesnel bir olgudur. Lenin ve Stalin ezilen halkların büyük mücadele potansiyelini, önlenemez zaferlerini gördü ve tesbit etti. Mao Zedung, eğer ezilen halklar silahı ellerine alır ve savaşmaya cesaret ederlerse, düşman ne kadar güçlü olursa olsun, onu yenilgiye uğratacağını, ülkesinin efendisi haline geleceğini belirtti. Ve tarihi tecrübe gösterdi ki halklar Çin'den Kamboçya'ya, Kore'ye, Vietnam'a, Doğu Avrupa ülkelerine kadar emperyalizm ve uşaklarını yerle bir etmekle kalmadılar, yeni bir dünya kurdular. Ancak her zaman modern revizyonistler ve çeşitli türden oportünistler halkların empeyalizme karşı mücadelesini bastırmaya, saptırmaya çalıştılar. Üç dünya teoricileri sanki yeni bir şey söylüyormuş gibi, artık emperyalizm halklardan korkmaya başladı derken modern revizyonizmin yolunu izliyor. Emperyalizm halklardan korkmaya başladı, peki bundan çıkan sonuç nedir? Halklar emperyalizme ve uşaklarına karşı savaşmamalı, kendi hakim sınıflarının izinden emperyalizme uzlaşmaya gitmeli (!) İşte günümüzde sanki halkların mücadelesini övme, alkışlama, sanki emperyalizme karşı mücadeleden bahsediyor gibi davranma; gerçekte ise emperyalizme karşı mücadeleden, yeni bir dünya kurma uğruna mücadeleden vaz geçilmesi isteği. Herşeyin emperyalizmin ve gericiliğin kabul edebileceği kadarıyla sınırlandırılması isteği!

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ YENİ SÖMÜRGECİLİĞİN SAVUNUCULUĞUNU YAPIYOR

Üç dünya teoricileri, siyasi bağımsızlığa sahip, fakat emperyalizm, devrim ve sosyalizm karşısındaki durumları birbirinden kesin ve değiştirilmez şekilde farklı Asya, Afrika, Latin Amerika ülkelerini, «gelişmekte olan» temelinde bir araya toplayarak 3. dünya ülkeleri kategorisi yaratmaktadırlar. Üç dünya teoricilerinin bu tezleri de marksizm-leninizmi inkâr temeline dayanıyor. Çünkü marksizm-leninizmi boş bir lâfız değil, eylem klavuzu olarak ele

alan Marksistler, ülkeleri sosyo-ekonomk sistemlerine, hangi sınıfın ve hangi siyasetin yönettiğine göre ayırırlar. Sosyalist ülkeler, kapitalist ülkeler, milli. ilerici güçlerin iktidarda olduğu ülkeler, işbirlikçi sınıfların iktidarda olduğu ülkeler. Bu ayrımlar dün de geçerlidir, bugün de. Sınıf kıstasını ve siyasi tutumları ölçü alma tutumu devam ettikçe nesnel hayattan çıkan bu ayrımlar da devam edecektir.

Sosyalist ülkeler ile siyasi bağımsızlığına sahip yarı-sömürge ülkeler arasındaki ayrım biçimsel değil, öze ilişkindir. Bunlar arasında nesnel, herkesçe kavranabilir temel nitelik farklılıkları vardır.

Sosyalist ülkeler «kargaşalık içine yuvarlanmış ve artık hiç bir zaman iyileşemiyecek olan kapitalizmin eski dünyasına karşı», «yenilmez olduğu için gelişen ve mutlaka gelişecek olan yeni dünyayı temsil eder». «Revizyonist ihanet, Sovyetler Birliği ve bir dizi eski sosyalist ülkede kapitalizme geri dönüş, modern revizyonizmin uluslararası komünist ve işçi hareketine yayılması ve bu hareketi bölmesi, devrim ve sosyalizm davasına ağır bir darbe olmuştur. Fakat bu hiç bir şekilde sosyalizmin bir sistem olarak tasfiye edildiği, dünyayı iki karşıt sisteme ayıran kıstasın değişmesi gerektiği ve sosyalizmle kapitalizm arasındaki çelişkinin bugün artık varolmadığı sonucuna götürmez. Sosyalizm vardır ve marksizm-leninizme sadık olan Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyeti gibi gerçekten sosyalist ülkelerde ilerlemektedir».

Sosyalist blok dağıldığına göre sosyalist ülkeleri nereye koyalım gibi gerekçelerle, sosyalizmin bir sistem olarak varlığı, uluslararası proleteryanın büyük tarihsel zaferi, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki temel çelişme yok edilemez.

SSCB'nin sosyal-emperyalist bir ülke olduğu gerçeğinden onun «sosyalist» etiketi altında sömürü ve tahakküm alanları demek olan kendine bağlı bir dünya oluşturmaya çalışıyor olması gerçeğinden çıkarılacak sonuç, gerçek sosyalist ülkelerin oluşturduğu yeni dünyayı gizlemek, sosyalizmi yasaklamak, sosyalist sistemin varlığından vazgeçmek değildir. Tam tersine, sosyal-emperyalistlerin gerçek yüzünü ortaya çıkarmak, yüzündeki «sosyalist» maskesini alaşağı etmek gerekir. Gerçek sosyalist dünyanın temsilcilerinin kimler olduğunu, proletarya ve ezilen halklara kavratmak ve onların bilinçlerinin kararmasına, özlemlerinin zayıflamasına engel olmak gerekir.

Üç dünya teoricilerinin bu temel gerçekleri ortadan kaldırabilmek için buldukları sözde gerekçelerden biri de emperyalizme, özellikle süper devletlere karşı mücadele eden güçleri birleştirmek ya da o güçlerden tecrit olmamaktır.

Peki, sosyalist ülkelerin kendilerinin ayrı bir toplumsal sistemi olduğunu söylemeleri bu ülkeleri dünyadaki emperyalizme karşı mücadele eden sınıflardan, emperyalizme karşı mücadele eden güçlerden tecrit eder mi?

Bu, sosyalist ülkelerin ayrı toplumsal sistemi olmasıyla kendi dışındaki ilerici, anti-emperyalist hareketleri destekleme arasındaki çelişki olmadığını kabul etmemeden gelen gülünç bir iddiadır.

Bu anlayış, sağımızdaki güçleri kazanabilmek, ittifak yapabilmek için kendimizin ne olduğunu gizlememiz gerektiğini, asgari ve azami programı-

mızı ortaya koymamızı vaaz eden, ne için mücadele ettiğimizin açıklanmamasını ve sağımızdaki güçlerle aramızdaki sınıf farkının ortadan kaldırılmasını isteyen reformcu, liberal bir anlayıştır. Ve devrimci harekette her zaman şu veya bu biçim altında ortaya çıkarak zarar vermeye çalışmıştır. Gerçekte ise sağımızdaki güçlerle kendi sınıf ayrımımızı doğru çizdiğimiz, ne için mücadele ettiğimizi açıkça belirttiğimiz ve devrime hangi yolla ve kimlerle yürüyerek ilerleyeceğimizi ortaya koyduğumuz zaman onları safımıza çekebilir ve birleşebiliriz, devrim davasını ilerletebiliriz.

Lenin ve Bolşevikler apayrı bir dünya kurmakta olduklarını, bunun, sömürünün ve baskının olmadığı bir dünya olduğunu açık ve net bir şekilde ortaya koydular. Ve ancak sosyalizmin gerçek kurtuluşu, bağımsızlığı, özgürlüğü getireceğini, ezilen yığınların acılarına son vereceğini olabildiğince en geniş şekilde propaganda ettiler.

Karşı-devrimcilerin azgın anti-komünist yaygaralarına rağmen Lenin'in ve Bolşeviklerin böyle bir tutumu dünyadaki anti-emperyalist hareketlerin gelişmesini yavaşlatmadı. Milli ve ilerici tutum alan sınıfları ürkütmedi, aksine ezilen halklara büyük bir cesaret verdi. Anti-emperyalist devrimci hareketlerin yaygınlaşmasına büyük bir itilim sağladı.

Emperyalizme karşı savaşan milli burjuva Mustafa Kemal'den, hiçbir emperyalizme bağlı olmaksızın İngiliz emperyalizmine karşı savaşan feodal Afgan Emiri'ne kadar bütün güçlerle dayanışmayı geliştirdi.

Stalin önderliğindeki sosyalist kamp da aynı tutumla her ilerici hareketin sempatisini kazandı, onları destekledi, teşvik etti. Sosyalist kamp dağıtıldıktan sonra Çin ve Arnavutluk gibi sosyalist ülkeler aynı tutumu sürdürdüler.

Bugün de sosyalist Arnavutluk aynı doğru tutumu devam ettirmektedir. Sosyalist Arnavutluk kendisinin sosyalist bir dünya olduğunu gizlemeksizin, marksizm-leninizmin ideolojisi uğruna yürüttüğü mücadeleyi bütün kararlılığı ile sürdürerek bağımlı ülkelerde mücadelenin temel gücünün proletarya önderliğinde ezilen yığınlar olduğunu ve onların hedeflerinin emperyalizme, eski ve yeni sömürgeciliğe, süper devletlere ve yerli gericiliğe karşı mücadele olduğunu belirtiyor, ezilen halkların kurtuluş mücadelesinin büyüdüğünü, büyüyeceğini ve kaçınılmaz zaferini açıkça ortaya koyuyor ve vurguluyor. Milli burjuva iktidarların olumlu tutumlarını, milli bağımsızlıklarını pekiştirme, haklı bağımsız milli kalkınma çabalarını destekliyor. Bunun dışında emperyalizmi zayıflatan tutumları destekliyor, teşvik ediyor. (OPEC ülkelerinin petrol fiyatlarını artırmalarını destekleme, Akdeniz ülkeleri ve halklarına, Akdeniz'in iki süper devletin askeri filolarından arındırılması çağrısı gibi) Bu ilkeli sosyalist tutum bağımsızlık, özgürlük için savaşan halklara güç veriyor. Arnavutluk'a duyulan saygı ve dostluğu artırıyor.

Üç dünya teoricileri çağımızın temel çelişmesini, sosyalizmi ortadan kaldırmalarını farklı sınıflar ve farklı ülkeler arasındaki nitelik farkını silmelerini haklı çıkarabilmek için sosyalist ülkelerin dışındakilere nasıl gerici deriz diyorlar. HY taraftarları arasından çıkan bir avuç oportünist de ideolojik mücadelede uğradıkları ağır yenilgilerin altından kalkabilmek için üç dünya teoricilerinin vaazlarını kendilerince «derinleştirmeye» çalışıyorlardı. On-

lar « Eskiden sosyalist kamp varken ilerici ülkeler, gerici ülkeler ayrımı yapılırdı. Şimdi sosyalist kamp dağıldığına göre ilerici gerici ayrımının temeli ortadan kalkmıştır. 3. dünya ülkelerinin hepsi devrimci, ilerici hale gelmiştir» diyorlardı. Her zaman marksistler siyasetlerini gerçeklere dayandırmışlar ilerici ve gerici ülkeler arasında; milli burjuvaların yönetiminde emperyalizme direnme siyaseti izleyen ülkeler ile emperyalizmin uşaklarının yönettiği gerici, faşist ülkeler arasında ayrım yapmışlardır.

Geçmişte ve günümüzde geçerli olan ilerici-gerici ayrımı ne idi? Örneğin Mısır, Suriye, Endonezya niye ilerici idiler?

1950'lerin sonlarında Mısır, milli burjuva önderliğinde bir mücadele ile emperyalist boyunduruğu kırdı, bağımsızlığını kazandı. Mısır'ın milli burjuva iktidarı, milli bağımsızlığını korumak ve sağlamlaştırmak için emperyalıstlere karşı dişe diş mücadeleye girişti. Bölgedeki yoğun faaliyet sürdüren emperyalistlerden Fransa ve İngiltere'nin elinde tuttuğu, Mısır ve Arap halklarına karşı bir sömürü ve baskı aracı olarak kullandığı Süveyş kanalını millileştirdi. Fransız ve İngiliz emperyalistleri komplolara giriştiler. Gayrimeşru İsrail'i Mısır'a karşı kışkırttılar. Fransız ve İngiliz emperyalizminin büyüyen zorbalığına karşı Mısır ve Arap halkları güçlü bir direniş gösterdiler. ABD emperyalizminin elebaşısı Eisenhower Fransız ve İngiliz emperyalistlerinin yerini kapabilmek ve Arap halklarının direnişini kırabilmek için «Ortadoğuya askeri ve malî yardım», «Arap haklarını beynelminel komünizme karşı koruma» şamataları ile müdahale yolları arıyordu. Bu ülkelerin milli burjuva iktidarlarının emperyalizme karşı mücadelesi sosyalist kampın desteğini gördü ve bu ülkelerle sosyalist kamp arasında yakınlaşma doğdu. Enver Hoca yoldaş buna ilişkin şunları söylüyor: «Kısa süre önce emperyalist boyunduruktan kurtulan Mısır, Suriye v.b. gibi devletler burjuva olan ama emperyalist olmayan devletlerdir. Onlar milli bağımsızlıklarını korumak, emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı savaşma siyaseti izliyorlar.» «Sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı mücadeleleri onları Sovyetler Birliği'ne ve genelde sosyalist kampa yakınlaştırıyor. Ama onlar sosyalist devletler değildir ve sosyalist kampa dahil değildirler. Mısır ve Arap halklarının bağımsızlık mücadelesi büyük sömürgeci güçlerin özellikle ikisine, İngiltere ve Fransa'ya büyük kayıplar verdirdi. Onların tekelleri bu ülkelerin zengin kaynaklarını yağmalayarak elde ettikleri süper kârlarını kaybetmektedirler.» (5).

Onların sosyalist kampa yaklaşmaları bir sonuçtu. Bunun nedeni ve onları ilerici kılan, milli burjuva sınıf nitelikleri ve anti-emperyalist bir siyaset izlemeleriydi. Yoksa, sınıf niteliklerinden, izledikleri siyasetten bağımsız olarak ilerici olmadılar.

Kruşçev ve Brejnev revizyonistleri ilerici-gerici ayrımının hangi sınıf, hangi siyaset meselesine dayandığını ortadan kaldırıyor, ülkeleri kendi boyundurukları altına almak için, «bizimle olan ilerici, olmayan gericidir» diyerek komprador burjuvazi ve toprak ağalarını da sözüm ona «ilerici» ilân ediyorlardı. Üç dünya teoricileri de soruna Kruşçevlerin anlayışı ile bakarak: «Sosyalist kamp dağıldığına göre artık herkes ilericidir, anti-emperyalist temel

(5) Enver Hoca, Seçme Eserler, Cilt II, S. 659, İngilizce Baskı.

güçtür» diyorlar. İlerici-gerici ayrımının kıstası gerçekten emperyalizme karşı olmak, emperyalizme karşı mücadele etmekti. Peki, şimdi sosyalist kamp dağıldıysa olayları ve tutumları değerlendirmede bu kıstas da dağılıp ortadan kalktı mı? Neyin ilerici ve devrimci olduğunun ölçütü değişti mi? Sınıfları ve siyasetleri tahlil ederek karar verme tutumu eskidi mi? Sınıf, siyasetin muhtevası gibi temel sorunlar üç dünya teoricileri için eskimiş, modası geçmiş, can sıkıcı sözler haline gelmiştir. Kuşkusuz milli burjuva önderliğinde bağımsızlığını kazanan ülkeler emperyalizmin boyunduruğunu kırar, fakat eğer proletarya insiyatifi ele alıp bir dizi devrimle emperyalizmin sınırları dışına çıkmayı tamamlayıp, sosyalist devrime yönelmezse kaçınılmaz olarak emperyalizmin işbirlikçilerinin yönetiminde yarı-sömürgeler haline gelirler.

1950'lerin ikinci yarısında, emperyalizme karşı direnen Mısır'da proletarya insiyatifi ele alıp bir dizi devrimle emperyalizmin sınırları dışına çıkmayı tamamlayamadığı için zamanla oluşan, güçlenen komprador burjuvazi yönetimi ele aldı.

Dün emperyalistlere ve İsrail'e karşı direnen, Süveyş kanalını millileştiren Mısır, bu defa ABD işbirlikçisi komprador burjuvazinin yönettiği, emperyalistlere teslim olan, İsrail'le uzlaşan Süveyş'i tekrar emperyalistlerin denetimine veren, ABD emperyalizminin çıkarları doğrultusunda Filistin ve Arap davasına zarar vermeye çalışan Mısır haline geldi. Dün milli burjuvazi önderliğinde içte liberal demokrat bir siyaset, dışta emperyalizme direnme siyaseti izleyen Endonezya büyük burjuvazi ve toprak ağaları iktidara gelince içte kanlı bir faşist diktatörlük, dışta süper devletlere uşaklık ve küçük ülkeleri ilhak siyaseti izleyen Endonezya haline geldi. Bütün bu ayrımlar ve tarihi gerçekler marksizm-leninizmden vazgeçmedikçe açık ve anlaşılırdır.

Üç Dünya teoricilerinin 3. dünya ülkeleri içinde saydığı yarı-sömürge ülkelere gelelim. Onlar bu tip ülkeleri sosyalist ülkelerle birlikte toplayıp, aralarındaki nitel farkı ortadan kaldırırken hepsinin de siyasi bağımsızlığa sahip olduğuna dayanıyorlar. Üç dünya teoricileri emperyalizm teorisini inkâr etmiş olmalarının meyvelerini bu anlamda da topluyorlar.

Bilindiği gibi emperyalizm, demokrasinin inkârıdır, baskı şiddet ve gericilik eğilimidir. Emperyalizm altında demokrasinin, siyasi demokrasinin kurumlarının elde edilmesi daha zordur. Ancak imkânsız değildir. Emperyalizm altında siyasî demokrasi ve onun kurumlarından biri olan siyasî bağımsızlık mümkün ve elde edilebilirdir. Ancak emperyalizm kendi sınırları içindeki görünüşte en bağımsız devletleri bile kendi finans kapital ağlarının bir parçası haline getirmekte ekonomik egemenliğini kurmaktadır.

Dolayısıyla emperyalizm çağında temel ayrım üç dünya teoricilerinin dediği gibi devlet bağımsızlığının olup-olmaması değildir. Siyasî bağımsızlığın elde edilmesi temel sorunun çözümlenmesi değildir. **Temel ayrım:** Emperyalizmin sınırları içinde mi yoksa sınırları dışında mı devlet bağımsızlığına sahip olduğu ve hangi sınıfın devleti olduğudur. Emperyalizm çağında özellikle bizim gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde siyasi demokrasinin bütün kurumları ve bu kurumlardan biri olan siyasî bağımsızlık, sınırlı ve çar-

pıtılmıştır. Devrimci proleterya, ne kadar kısıtlı ve çarpıtılmış olursa olsun, siyasî demokrasinin şu veya bu kurumunun aynı şekilde siyasi bağımsızlığın, olup-olmamasına karşı ilgisiz değildir. Çünkü, siyasi demokrasinin bu özellikteki kurumları bile proleteryanın, çalışan halkın milli ve sosyal kurtuluş için yürüttüğü mücadelede bir silâh haline gelebilirler. «Ne kadar eksik, çarpıtılmış ve yozlaştırılmış olursa olsun, siyasi demokrasinin bütün kurumları ve bu arada siyasi bağımsızlık, uluslararası malî oligarşinin ve ona bağımlı büyük burjuvazi ve toprak sahiplerinin sınıf baskısını ve sınıf zulmünü daha fazla açığa çıkararak özgürleştirerek», genişleterek proletaryanın ve çalışan halk kitlelerinin milli burjuva etkilerden kurtulmalarını kolaylaştırdığından, devrimci proletarya için sömürge statüsü ile yarı-sömürge statüsü arasındaki fark, faşizmle anti-demokratik öteki diktatörlükler arasındaki fark kadar önemlidir.» (6)

Devrimci proletaryanın emperyalizmin sınırları içindeki siyasî bağımsızlığa ilgisiz olmamasının anlamı komprador burjuvazi ve toprak ağalığının devletini korumak değil, tam tersine, onların devletini yarı-sömürge, yarı-feodal yapıyı yıkarak tam siyasi bağımsızlığa sahip kesintisiz sosyalizme gidecek proleterya önderliğinde demokratik halk diktatörlüğünü kurmaktır. Devrimci proletaryanın mevcut siyasi bağımsızlıktan yararlanabilmesi ve onu koruması ancak bu yolla olur. Devrim mücadelesinin bir yan ürünü olarak siyasi bağımsızlığın ve siyasi demokrasinin diğer kurumlarının alanı genişleyebilir.

Bu çağda komprodor burjuvazi, toprak ağalığının yarı-sömürge niteliğindeki devletleri —ki bunlar üretici güçlerin özgürce gelişmesinin dayanağı değil, engelidir— 19. yüzyılın üretici güçlerin gelişmesinin dayanağı olan burjuva millî devletleri ile kıyaslanamaz. Çünkü, yarı-sömürge ülkelerde üretici güçlerin özgürce gelişmesi, insanlığın kurtuluşu emperyalizmin sınırları dışına çıkmayı sağlayacak bir dizi devrimler olmaksızın elde edilemez ve sosyalizm olmaksızın teminat altına alınamaz.

Üç dünya teoricilerinin bu tip ülkelerde milli kalkınma ve refah yolunda ilerlemek için önerdikleri devlet egemenliğini vb. pekiştirmek, sağlamlaştırmak; ülkenin emperyalizme bağımlılığının derinleşmesini, emekçi yığınların baskı altına alınmasını sürdürmeden başka bir sonuç veremez. Halbuki proleterya diktatörlükleri devletlerinde ise, devlet egemenliğinin sağlamlaştırılıp, pekiştirilmesi, sosyalizmin ilerletilmesi, her türlü dış ve iç tehlikelere karşı korunmasını, üretici güçlerin özgürce gelişmesini, insanlığın kurtuluşu davasının ilerletilmesini ifade eder. Emperyalizm siyasi ilhak eğilimidir. Emperyalizm siyasi ilhakı gerçekleştirmek ister. Çünkü siyasi ilhak ekonomik ilhakı daha kolay, daha mümkün, daha elverişli kılar. Rakipleri karşısında en üstün konumu en emin bu yolla sağlar. Bu bakımdan yarı-sömürge, yeni-sömürge statü emperyalizmin tercihi veya lütfû değildir. Emperyalizmin sınırları içinde siyasi bağımsızlık, emperyalizmden bağımsızlığı ifade etmediği için, bazen mali olarak bağımlı devletlerin siyasi olarak bağımsızlığı bel-

(6) Halkın Yolu, Sayı: 10, S. 11.

li bir durumda kendisi için daha kârlı, daha elverişli olabilir. Böyle durumlarda emperyalizm kendisi de bağımsızlık bahşedebilir.

Emperyalist savaşlarda yarı-sömürge niteliğinde bağımsız devletlerle ittifak o ülkelerin siyasî bağımsızlığının varlığı, bir emperyalist ülke için daha kârlı, daha elverişli ve daha tercih edilebilir hale gelir.

Ve siyasî bağımsızlık, ülke halkının emperyalist politikaya, emperyalist yağmaya, daha kolay alet edilmesini sağlar. Lenin «Emperyalizmin akıllı önderleri kendi kendilerine şöyle diyorlar: Küçük ulusları boğazlamadan amaçlarımıza ulaşamayız elbette, ama bunu yapmanın iki yolu vardır. Daha güvenli ve kârlı olan yol bazen **siyasi olarak** bağımsız devletler yaratarak emperyalist bir savaşta «yurt savunmasını» içtenlikle ve titizlikle önerenlerin hizmetinden yararlanmaktır. Elbette «biz» onların malî olarak bağımlı olmasına dikkat edeceğiz (emperyalist devletler büyük bir savaşa giriştiklerinde) bağımsız bir Bulgaristan'ın müttefiki olmak, bağımlı bir İrlanda'nın efendisi olmaktan daha kârlıdır.» (7)

Örneğin birinci dünya savaşında Alman emperyalizminin bağımsız Osmanlı devleti ile ittifakı ve osmanlı devletinin siyasi bağımsızlığının varlığı Alman emperyalizmi için daha kârlı daha elverişli, daha tercih edilir birşeydi. Halkın, Alman emperyalizminin çıkarına cepheden cepheye sürülmesini sağlıyordu.

Emperyalizm ile yarı-sömürge ülkelerdeki işbirlikçi sınıflar arasında çelişki vardır. Bu çelişki son yıllarda artmaktadır. Ancak bu çelişki emperyalizm ile varlığı ve gelişmesini emperyalizme bağlamış sınıflar arasında bir çelişkidir. Çöken gerileyen eski güçler arasında bir çelişkidir ve uzlaşır tabiattadır.

«Emperyalizme bağımlı büyük burjuvazi ile emperyalizm arasında çekişme birincisi burjuvazinin bu kesiminin farklı emperyalist devletlere ya da bloklara bağlı olduklarından çıkarlarının zaman zaman bazı emperyalist gruplarla çatışmasından kaynaklanır... İkincisi emperyalizme bağımlı büyük burjuvazi genellikle ülkenin siyasi bağımsızlığını yitirmesine karşıdır. Siyasi bağımsızlık emperyalizme bağımlı büyük burjuvaziye düşen payı artırır... Üçüncüsü, emperyalizme bağımlı büyük burjuvazi «gümrük özerkliği» gibi bazı konularda emperyalizmle çatışabilir. Ekonomik ve siyasi bu tür çatışmaları her zaman görmek mümkündür. Ülkemizde emperyalizme bağımlı tekelci burjuvazinin AET ile ABD ve SSCB ile Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu gibi emperyalist kurumlarla çelişmelerini saymak yeterli.» (8)

Bazen istisnai de olsa işbirlikçi sınıfların yönetimindeki ülkelerden emperyalizmi zayıflatan, darbe vuran dünya çapında ele alındığında desteklenmesi gereken tutumlar da gelebilir (örneğin 1976 da bu tip OPEC ülkelerinin petrol fiatlarını yükseltmesine katılması gibi. Ancak 1977'de 1978'de bu ülkeler kendilerinin malî ve toplumsal sorunları artmasına rağmen emperyalizmin özellikle ABD ve batılı emperyalistlerin çıkarını korumak için haklı olarak petrol fiatlarının artmasını isteyen ülkelerin karşısına dikildiler) Fakat bu tip bir tutum ortaya çıktığı zaman bile emperyalizmin sınırları içinde olduğun-

(7) V. I. Lenin, Toplu Eserler, Cilt 23, S. 267, İngilizce Baskı.
(8) Devrimci Teori, Sayı: 1, S. 55.

dan, emperyalizm kendisini yıpratan bu olayları daha az zararlı hale dönüştürebilmektedir.

Örneğin: petrol fiyatlarının yükseltilmesinden sosyal-emperyalistler de dahil olmak üzere bugün petrol tekelleri büyük vurgun vurdular. Petrol fiyatlarını yükselten ülkelerin ellerindeki paraları IMF, Dünya Bankası vb. gibi emperyalistlerin denetimindeki malî kurumlara akıtabildiler. Silah ticareti vb. gibi anlaşmalara dönüştürebildiler. Bu ülkelerin dış ticaret açığı emperyalistlere özellikle süper devletlere bağımlılığı azalmadı aksine artmaya derinleşmeye devam etti ve etmektedir.

Emperyalizm sınıf mücadeleleri, halkların uyanışı ve kendi iç çelişmeleriyle gerilemekte, gittikçe daha çok çökmektedir, emperyalizmin ve gericiliğin dünyası içindeki çatlaklar artmaktadır. Eski dünya artık yönetemez ve idare edemez hale gelmektedir ve bu durum asla geri döndürülemez. Bundan çıkan, gerçek marksistlerin çıkarması gereken biricik zorunlu sonuç, Enver Hoca yoldaşın dediği gibi «Dünya, devrim ve milli kurtuluş davasının sadece bir özlem ve gelecekteki bir olay değil bugünden çözümü gündeme gelmiş bir mesele halini aldığı bir aşamada bulunmakta olduğudur.» (9)

Anlaşılabileceği gibi Emperyalizmin sınırları içinde siyasi bağımsızlığın varlığını ileri sürerek, temel meselenin çözüldüğünü, geriye iktisadî görevlerin kaldığını ve bunların adım adım çözüleceğini iddia etmek, emperyalist boyunduruğu, işbirlikçi sınıfların boyunduruğunu savunmak, ülkenin emperyalizme bağımlılığının derinleşmesini, azgınlaşan emperyalist yağmayı savunmak demektir. Bu tip ülkelerin önündeki biricik yol, proletarya önderliğinde yeni demokratik devrimdir. Ancak üç dünya teorisi bu kilit meseleden uzaklaşmış, modern revizyonistlerin çizgisine girmiş marksizmin-leninizmin ırkârını, siyasette yeni-sömürgeciliğin savunuculuğu ile tamamlamıştır. Üç dünya teoricileri yeni-sömürgeciliğin savunulmasına yeni teorik temeller getirmeye çalışmaktadırlar. Ancak bu durum, marksizmi tahrip etmeyi derinleştirme anlamına gelmektedir. Nitekim onlar Marks-Engels döneminden günümüze kadar olan tarihi yeniden yazmayı, marksizm-leninizme «yeni bir ruh ve biçim» vermeye çalışmaktadırlar. Browder'lerden, 1960'larda Kruvçev'den, Tito'dan, Togliatti'ye kadar bütün revizyonistler Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin bağımsızlıklarına kavuştuklarını, sömürgecilik sisteminin çöktüğünü, iktisadî gelişmenin ulusal kurtuluş hareketlerinin merkezi görevi haline geldiğini söylüyorlardı. Tito revizyonistlerinin ortaya attığı «bloksuzluk», «ara geçiş»; Kruşçev revizyonistlerinin «kapitalist olmayan yol», emperyalizmden kopmayı adım adım tamamlama, Browder revizyonizminin, «emperyalizmin dişlerinin döküldüğü», «belirli bir dereceye kadar niteliğinin değiştiği» vb. yeni-sömürgeciliği savunmanın değişik tipleri idi.

Modern revizyonistler ezilen halkların kurtuluş mücadelelerinin gerekli ve kaçınılmaz olmaktan çıktığına ilişkin bir sürü teoriler ileri sürdüler. Üç dünya teoricilerinin savunduğu şeyler dün modern revizyonistlerin savunduklarının aynıdır. Adeta Tito'cuların Kruşçev'cilerin teorilerinin —daha fazla 3. dünya ve benzeri terimler ekleyerek— yeniden yayınlanmasıdır.

---

(9) Enver Hoca, AEP 7. Kongre Raporu, S. 141, Koral Yayınları.

Üç dünya teoricilerine göre gelişmekte olan ülkeler baskının, sömürgeciliğin kurbanı olmuştur. Bugün ise siyasi bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır. Şimdi artık onların görevi; millî bağımsızlığı devlet egemenliğini pekiştirerek sömürgeciliğin kalıntılarını tasfiye etmektir. Şimdiki görevleri millî ekonomilerini geliştirmek, kendi ham madde kaynaklarına sahip çıkarak «2. dünya» ile eşit ilişkileri geliştirerek adım adım mutlu ve müreffeh bir dünyaya ulaşmaktır. Onlara göre eski düzeni parçalama ve bir yenisini kurma mücadelesinde 3. dünya ülkeleri kendi tecrübeleriyle yeni bir düzen kurabileceklerini, tek tek durumlarını düzeltebileceklerini anlamışlardır. Ve daha şimdiden bu alanda parlak zaferler kazanmışlardır. Onlara göre artık halkların emperyalizme, eski ve yeni sömürgeciliğe ve yerli gericiliğe karşı devrim mücadelesi vermelerine gerek kalmamıştır. Halkların devrimle yerine getirebileceği görevler, onların dediği yolla da yerine getirilebilir ve başarılı bir tarzda yerine getirilmektedir. Üç dünya teoricileri devrimlerin gerekirliği ve kaçınılmazlığına karşı yeni-sömürgeciliğin gerekirliği ve kurtuluş sağlıyacağını savunuyorlar. Yeni sömürgeciliğin ismini bile ağızlarına almıyorlar.

Üç dünya teoricilerinin gerici vaazlarının niteliğini ve tarihi köklerini daha iyi açığa çıkarabilmek için Kruşçev revizyonistlerine karşı verilen mücadele yeniden incelenmelidir.

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ EMPERYALİZMİN KARAKTERİNİ DEĞİŞTİRİYOR

Üç dünya teoricileri emperyalizm çağının gerçeklerini, leninist emperyalizm teorisini ve bağımlı ülke halklarının kurtuluş meselesini inkar edip bu ülke halklarına emperyalizmle işbirliği içinde yaşamayı öğütledikten sonra, çağın diğer meselelerine yönelmekte, onları da niyetlerine uygun hale getirmektedirler. Emperyalizm, emperyalist rekabet emperyalist ülke ve bu ülke proletaryasının görevleri meselesini de baştan aşağıya revizyona tabi tutup, teorilerinin birinci kısmı ile uyumlu hale getiriyorlar. Bunun için ise iki süper devlet dışındaki emperyalistleri emperyalist olmaktan çıkarmakla işe başlıyorlar. Çünkü bu ülkeler proletaryasına verdikleri kendi emperyalist burjuvazisini destekleme görevini haklı çıkarmanın; onların emperyalist siyasetlerinin halkların dostu olduğunu ilan edebilmenin yolu buradan geçiyor.

Üç dünya teoricileri Lenin'in emperyalizmin dünya milletlerinin bir avuç büyük devlet tarafından giderek daha fazla ezilmesi ve emperyalizmin milletler üzerindeki tahakkümünü genişletmek ve arttırmak için büyük devletler arasında savaşlar dönemi olduğuna ilişkin sözlerini alıyorlar. Bugün artık büyük devletler sadece iki süper devlettir diyorlar. Diğer emperyalistlerin ise ikinci hatta üçüncü dereceden devletler haline geldiğini iddia ediyorlar. Onlar Lenin'de büyük devlet sözünün geçtiği yerleri, iki süper devlet dışındaki emperyalistler, emperyalist olmaktan çıkmış, ilhak, yağma ve hegemonya

uğruna mücadele vermekten vazgeçmiş, halkların dostu ve hatta Aydınlık oportünistleri bakımından sosyalizmin gücü haline gelmiş devletler olduğunu ispatlamak için kullanmaya çalışıyorlar. Üç dünya teoricileri ezen - ezilen arasındaki çelişkinin bir kutbunda sadece iki süper devleti değil, bütün emperyalistler olduğunu ve bütün emperyalistlerin halkların bağımsızlık ve özgürlüğünün, sosyalizmin düşmanları olduğunu gizlemeye çalışıyor.

Emperyalist devletler dendiğinde anlaşılması gereken nedir?

Lenin, emperyalizm çağında genel durumu anlatırken neyi kastediyordu.

Millî devlet sınırları içinde yaşamını tamamlayan kapitalizm özel bir aşamaya, milli devletlerin inkarı, emperyalizm aşamasına geldi. Çürüyen, asalak, can çekişen karakter alan kapitalizm; iktisadi, siyasi ve askerî gücüne göre bir avuç büyük devlet olarak (yani finans kapital devleti) sömürge ve nüfus alanlarını paylaştı. En büyük emperyalist İngiltere'den Almanya'ya, daha zayıf Belçika'dan Hollanda'ya kadar, bir avuç ezen, dünyayı toprak bakımından paylaşmış devletler ortaya çıktı. Emperyalizm çağının özü budur. Lenin'in kastettiği de budur. Yoksa ezen ülkelerin o aşamada yalnızca en büyük devletler olduğu, daha zayıf olanların ezen olmaktan çıktığı anlamına değildir. Ezen ülkeden kastedilen finans kapital devleti olması, sömürge ve yarı - sömürgelerin yağmasına dayanan ülke olmasıdır. Elbetteki büyük devletler daha yırtıcı, milletleri ve halkları daha geniş, daha çok boyunduruk altına almaya çalışan, daha yağmacı devletlerdir. Kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası nedeniyle güçlü devletler değişebilir. Bir dönem nisbeten güçsüz bir devlet en büyük yağmacı devlete veya en büyük yağmacı bir devlet, bir başka dönemde oldukça zayıf bir devlete dönüşebilir.

Emperyalist sistem her zaman bir yanda büyük emperyalistlerin, diğer yanda da daha zayıf emperyalistlerin var olduğu bir tablodur. Ama hepsi de ezen, imtiyaz ve nüfuz alanları uğruna mücadele eden devletlerdir. Emperyalist devletler emperyalist olmaktan çıkmadıkça daima halkların kurtuluş, devrim ve sosyalizm davasının düşmanı ve engelidir. Bütün bunlar açık ve net olarak kavranmalıdır. Üç dünya teoricileri emperyalizmin niteliğini değiştirirken kendi anti-marksist teorilerini dayanak yapıyorlar. Onlara göre, emperyalizm salt bir dış düşman, salt bir siyasi ilhak eğilimi olduğuna göre bugün bu nitelikte sadece iki (daha doğrusu sadece bir) devlet vardır. Dolayısıyla emperyalist ve ezen ülke sadece iki süper devlettir. Üç dünya teoricilerinin iki süper devlet dışındaki emperyalistlere bakışı, onları ele alışları böyle olunca, kolayca emperyalist siyasetin destekçiliğine geçebiliyorlar. Üç dünya teoricilerine göre artık «2. dünya» ülkeleri 3. dünya ülkeleri ile eşit ve karşılıklı yarar temelinde ilişkiler kurmakta, onlara yardım etmektedir. «2. dünya» ülkeleri menfaatlerinin 3. dünya ile birlikleri ve ilişkilerini geliştirmekte yattığını bilmektedir. Bu da iyi bir durumdur, daha da geliştirilmelidir.

Üç dünya teoricilerinin öğütlerinin anlamı nedir? Emperyalizm meselesinin abc'si, onun azami kâr demek olduğudur. Sömürge ve bağımlı ülkelerin sömürü ve yağması üzerinde yükseldiğidir. Bu özellikle şu veya bu kötü niyetli kişinin isteğinden gelmez. 3. dünyaya zarar vermek isteyen kötü devlet

adamlarının yarattığı bir talihsizlik değildir. Kapitalizmin gelişme seviyesinin getirdiği objektif, insan iradesinden bağımsız yasasıdır. Emperyalizm ancak azami kâr üzerinde durur ve yükselir. Süper devletler de diğer emperyalistler de daha «barışçıl», daha «demokratik» maske takan şu veya bu emperyalist de aynı yasa uyarınca var olur ve yaşar. 2. dünya ülkelerinin gelişme hızlarının yüksekliği dünya ihracatındaki ve üretimdeki paylarının sürekli ve oran olarak hatırı sayılır hızda artıyor olması buradan gelmektedir. «2. dünya» dedikleri ülkelerin 3. dünya ile «karşılıklı yarar, eşit ilişkiler» örtüsü altında geliştirmek istedikleri ilişki işte bunları daha da arttırma, sömürü ve yağma isteklerini daha da geliştirme genişleme isteklerinden başka bir şey değildir. Şimdi eşit ilişkilerden, bu ilişkilerin daha da geliştirilmesinin olumluluğundan bahsetmek, sömürü ve zulmü şirin ve katlanılabilir göstermeye çalışan kilise papazının rolünü oynamak değil midir? Emperyalist sömürü ve yayılmanın ateşli destekçisi olmak değil midir?

Üç dünya teoricileri niyetlerine göre gerçeği, nesnel hayatı değiştirebiliyor. Ancak nesnel hayat görmek isteyen herkesin görebileceği kadar açık ve anlaşılırdır.

Üç dünya teoricilerinin «2. dünya» dedikleri 2 süper devlet dışındaki emperyalistleri, emperyalist olmaktan çıkarmış olmaları nedeniyle, her zaman «3. dünya»ya yardım için hazır bekleyen, daima olumlu işler yapan ülkeler meydana gelmiştir. Örneğin Batı Almanya kendisinin ve Nato'nun nükleer silahlarla teçhizatlanması için Brezilya'nın zengin uranyum madenlerine el atması, Brezilya ile askerî ilişkilerin gelişmesi iyi birşeydir. Nükleer hakların onaylanmasıdır.

İngiliz emperyalizmine karşı bağımsızlık savaşı veren İrlanda unutulabilir hale gelmiştir. Sosyal-emperyalizmin Afrika'da kışkırttığı istila hareketine karşı ABD ve batılı emperyalistlerin silahlı müdahaleleri, kendi sömürü alanlarını korumak ve genişletmek için değilde, bağımsızlık ve özgürlük davasına yardım etmek içinmiş gibi gösteriliyor.

2. dereceden emperyalistlerin gizlenemeyecek kadar açık olan emperyalist faaliyetlerini ya yok sayıyor, yada susuyorlar.

Üç dünya teoricileri genel olarak kapitalist-revizyonist sistemi ve emperyalist burjuvaziyi, ilerici özelliklerini tarihi olarak yitirmiş, çürüyen, asalak, üretici güçlerin engeli haline gelmiş güçler olmaktan çıkarmaktadır. Günümüz Avrupa'sını emperyalizm aşamasını değilde, burjuvazinin ilerici olduğu ve üretici güçlerin gelişmesinin dayanağı burjuva milli devletler aşaması yaşadığını var saymaktadır.

Batı Avrupa proletaryasına, muhtemel Rus tehdidine karşı olma adı altında kendi emperyalist burjuvazisiyle birleşmesini, gelecekteki olanaklarını düşünmesini, direniş öncüleri olarak en ön safta olmasını öğütlüyorlar. Bütün bunların neye böyle olması gerektiğini ispatlamak için de 19. yüzyıla ilişkin çeşitli örnekler sıralıyorlar. Engels'in 1891'de Çarlık Rusya'sının tehdidine karşı Almanya proletaryasının, kazandığı mevzileri ve gelecekteki olanaklarını koruması açısından hükümeti destekleyeceğini söylemesini 1848'deki Almanya 1859'da İtalya ve 1891'deki Almanya örnekleri ve bu olaylarda Marks ve Engels'in tutumlarını ileri sürüyorlar. Lenin'in Doğu Avrupa

ülkeleri için ulusal sorunun çözümünün gündemde olduğuna ilişkin sözlerini sıralıyorlar. Onlara göre, Engels ve Lenin'in yıllar öncesi milli savaşlar konusunda yaptıkları gözlemler, bugün de proletaryaya benzeri dersler çıkarmaya zorlamaktadır. Avrupa ülkeleri milli bağımsızlığı koruma sorunuyla karşı karşıyadır. Ve Avrupa işçi sınıfı geçmişteki örneklerde olduğu gibi bugün de kazanılmış mevzilerini ve gelecekteki olanaklarını korumak durumundadır. Üç dünya teoricileri burjuvazinin feodalizme ve mutlakiyete karşı mücadele verdiği dönemle burjuvazinin emperyalist hale geldiği, hiç bir ilerici özelliğinin kalmadığı, yağma ve ilhak peşinde koştuğu dönem arasında ayrım çizgilerini ortadan kaldırıyorlar. Günümüz Avrupasını 19. yüzyılın Avrupasına döndürüyorlar. Gördüğünüz gibi —diyorlar— geçmişte milli bağımsızlık, proletaryanın kendi burjuvazisiyle birleşmesi, onu desteklemesi olabiliyordu. Bugün de öyle bir dönem yaşanmaktadır. Üç dünya teoricileri II. Enternasyonal sosyal-şövenlerinin kötü ünlü oportünist tezlerini ısıtarak tekrar piyasaya sürüyorlar. O halde şimdi iki çağ arasındaki tarihi, sosyal, siyasi farklılıklar açıklığa kavuşturulmadan, üç dünya teorisinin gerici, karşıdevrimci yüzü yeterince açıklığa kavuşmayacağı gibi, marksist-leninistlerin görevleri ve yükümlülükleri de yeterince açıklığa kavuşamaz. Lenin bu meseleyi 1914 yıllarını takiben bir çok eserinde defalarca ortaya koydu. İki çağ arasındaki değiştirilmez farkların önemini çizdi. Proletaryanın başarısının bu çağın ayırt edilmesinde yattığı gibi, oportünizmin sözde teorik dayanaklarının da bu iki çağ arasındaki ayrım çizgilerinin yok edilmesinde yattığını belirtti.

Lenin'in Kautsky'lere, sosyal-şövenlere karşı mücadelesi bugünkü oportünizme karşı mücadelede de tayin edici öneme haizdir.

«Potresov'un ve Kautsky'nin örnek verdiği bütün tarihî olaylar birinci çağa aittir. Tarihî savaş olgularının, yalnızca 1855, 1859, 1864, 1866 ve 1870'in değil, aynı zamanda 1877 (Rus-Türk savaşı) ve 1896-1897'nin (Türkiye ile Yunanistan arasındaki savaşlar ve Ermenistan'da kargaşalık) esas nesnel içeriği, kendini her çeşit feodalizmden kurtarmakta olan bir burjuva toplumundaki burjuva ulusal hareketler ya da «sarsıntılar» idi. O zamanlar bir dizi ileri ülkede bugünkü demokratların, burjuvazinin aşırı olgunlaşma ve çürüme çağına uygun biçimde gerçekten bağımsız olarak ortaya çıkışı sözkonusu olamazdı. O sırada bu savaşlara katılması nedeniyle yükselmekte olan burjuvazi, esas sınıftı; feodal-mutlakiyetçi kurumlara karşı ancak o ezici bir kuvvetle karşı çıkabilirdi. **Mülk sahibi** meta üreticilerinin çeşitli tabakaları tarafından temsil edilen bu burjuvazi, farklı ülkelerde değişen ölçüde ilerici, hatta (1859'da İtalyan burjuvazisinin bir kesimi gibi) bazen devrimciydi. Ama çağın genel özelliği burjuvazinin ilericiliği, yani onun feodalizme karşı henüz çözümlenmemiş ve tamamlanmamış mücadelesiydi. Bugünkü demokratların (o zamanki - çn.) unsurlarının ve onların temsilcisi olarak Marks'ın, o sırada ilerici (yani mücadele yeteneğine sahip) burjuvaziyi feodalizme karşı destekleme tartışılmaz ilkesini rehber edinmeleri ve «hangi tarafın», yani **hangi** burjuvazinin başarısının daha arzu edilir olduğu sorununu ele almaları tamamen doğaldı. O zamanlar savaşın kapsamına giren başlıca ülkelerdeki

halk hareketi genel olarak demokratik, yani ekonomik ve sınıfsal içerik olarak burjuva-demokratikti. Elbette o zamanlar şundan **başka** bir soru sorulamazdı: **Hangi** burjuvazinin başarısı, hangi güçler bileşiğinin başarısı, hangi gerici güçlerin (burjuvazinin yükselişini köstekleyen feodal-mutlakiyetçi güçlerin) yenilgisi o zamanın demokratlarına en büyük «hareket serbestliğini» sağlayacaktır?

Potresov'un da itiraf etmek zorunda kaldığı gibi, Marks, burjuva ve ulusal kurtuluş hareketlerinden doğan uluslararası çatışmaları «değerlendirirken», kimin başarısının ulusal hareketin ve genel olarak demokratik halk hareketlerinin «gelişimine» (Potresov'un makalesi, s. 74) daha çok katkıda bulunabileceği düşüncesinin rehberliğinde hareket ediyordu. Bu demektir ki: çeşitli milliyetler içinde burjuvazinin iktidara doğru yükselişinden doğan askeri çatışmalar sırasında Marks'ı her şeyden çok ilgilendiren, 1848'de olduğu gibi, burjuva-demokratik hareketin alanını genişletmek ve onu, daha geniş ve daha «plep» kitlelerin, genel olarak küçük burjuvazinin ve özellikle köylülüğün ve nihayet bütünüyle yoksul sınıfların katılmasıyla zirvesine çıkarmaktı: Marks'ın hareketin sosyal tabanını genişletme ve geliştirme kaygısı, onun tutarlı demokratik taktikleri ile Lassalle'ın ulusal-liberallerle ittifaka kayan tutarsız taktikleri arasındaki temel farktır.

Üçüncü çağın uluslararası çatışmaları **biçim** olarak birinci çağınkilerle aynı kalmakla beraber, sosyal ve sınıfsal **içerikleri** kökten değişti. Nesnel tarihi durum tamamen farklı hale geldi.

Feodalizme karşı ulusal kurtuluş için çabalayan sermayenin yürüttüğü mücadelenin yerini en gerici malî sermayenin yeni güçlere karşı verdiği mücadele, kendini tüketmiş, yaşamını doldurmuş, çürüyen ve çöküşe giden bir gücün mücadelesi aldı. Birinci çağda kendini feodalizmden kurtarmakta olan insanlığın üretici güçlerinin **gelişmesi** için başlıca dayanak olan burjuva ulusal devlet çerçevesi, şimdi üçüncü çağda üretici güçlerin daha da gelişmesi için bir **köstek** haline geldi. Burjuvazi yükselen, ilerici olan bir sınıf olmaktan çıktı ve çöken, yoz ve gerici bir sınıfa dönüştü. Geniş tarihi planda yükselen, şimdi bambaşka bir sınıftır.» (10)

«1854 yılında, Avrupa kıtasında tarih sürecinin objektif muhtevasını emperyalizm değil, ulusal burjuva kurtuluş hareketleri teşkil ediyordu. İtici güç burjuvazinin feodal ve mutlakiyetçi güçlere karşı hareketiydi. Ama 55 yıl sonra eski ve gerici feodaller yerlerini, kendilerinden pek de farklı olmayan, ihtiyar burjuvazinin finans kapitallerine bıraktıktan sonra akıllı Potresov uluslararası çatışmaları yeni sınıfın değil de, burjuvazinin görüş açısından değerlendirmek istiyor.» (11)

Anlaşılacağı gibi feodalizme ve mutlakiyete karşı mücadele veren ilerici burjuvazinin dönemi geri getirilemez bir şekilde sona ermiştir. Başarısı istenecek ilerici burjuvazi kalmamıştır. Avrupa'da, ABD'de, Japonya'da vb. ülkelerde artık burjuvazi kokuşan, çürüyen, hiç bir ilerici özelliği olmayan, olmayacak olan bir sınıf haline gelmiştir. Artık bütün dünyada emperyalist

(10) V. İ. Lenin, Toplu Eserler, Cilt 21, s. 147 - 149, 143. İngilizce Baskı.
(11) V. İ. Lenin, Toplu Eserler, Cilt 21, s. 150, İngilizce Baskı.

burjuvaziye karşı mücadele gündeme girmiştir. Bu dönemde dost gösterilecek, desteklenecek, başarısı istenecek burjuvazi kalmamıştır. İster büyük bir emperyalist ülkede, isterse zayıf emperyalist bir ülkede, burjuvazi yanında yer almak, emperyalist sömürü ve yağmanın yanında yer almak, emperyalist burjuvazinin başarısından yana olmak demektir. Gerçekten emperyalizme karşı olan herkes, marksist-leninistler ve devrimci proletarya, sadece şu veya bu emperyalist burjuvaziye değil, bütün emperyalist burjuvaziye karşı olmak, her ülkedeki emperyalist burjuvazinin yenilgisini istemek zorundadır. Üç dünya teoricileri bujuvazinin feodalizme ve mutlakiyete karşı mücadele politikası ile emperyalist burjuvazinin dünyayı yağma etme ve proletarya devrimini boğma gerici politikasını birbirine karıştırarak sosyal-şövenizmi haklı çıkarmaya çalışirken talihsiz bir duruma düşüyorlar. Geçmişte deşifre olmuş, sosyal-şövenlere hiç bir fayda getirmemiş 1891 Almanya örneğine sarılıp kanıt diye ileri sürüyorlar. Bu örnek neyi ortaya koyuyor?

«**Fransa ve Rusya bakımından** bu gerici bir savaş (Almanya'nın gelişmesini geriye çevirerek ulusal birlikten parçalanmaya götürmek için bir savaş) olacaktır. **Peki ya Almanya bakımından?** Susuyorsun. Ancak mesele budur 1891'de Almanya için savaşın emperyalist niteliği yoktu ve olamazdı. Esas şeyi unutmuşsun, 1891'de emperyalizm kesinlikle mevcut değildi (...) ve Almanya bakımından emperyalist savaş yoktu ve olamazdı.»

«Bundan başka basbayağı var olanın değerlendirilmesine, mümkün olanın değerlendirmesine kayarak 'Almanya'nın parçalanma ihtimali 1914 - 1917 savaşında da söz konusudur' diye yazıyorsun.

«Bu tarihi değildir, siyasi değildir...» «Bugün mevcut olan her iki tarafca da **emperyalist savaştır.** Bunu bin kere söyledik. Meselenin özü budur.

«1891 ve 1914'deki uluslararası durumları özdeşleştirmek, hatta kıyaslamak tarihî açıdan bakamamanın zirvesidir.» (12)

1891'de Almanya'nın mevcut durumunu mutlakiyetçi Çarlık Rusya'sına karşı korumak, proletaryanın mevcut ve ileriki imkânlarını korumak anlamına gelirken, 1900'ü takibeden yıllarda emperyalist yağmanın yanında yer almayı ifade ettiği, üç dünya teoricileri için anlaşılır bir şey değildir.

Bu günlerde «somut yeni tarihi durum»dan bahsedenler hızla artıyor. Ama hepsininde ortak yanı, çağı değiştirmeden, Lenin'i atlamadan kendi kafalarındaki «yeni somut durumdan» bahsedemiyor olmalarıdır. İspanya'da dönek Carillo'nun, «Avrupa komünizmi»nin «yeni dönem»i «3. dünya olgusu» nun, «günümüz yeni şartlarının» Leninizm'i eskitmiş olduğu iddiasıyla birlikte var olabiliyor. Aynı şekilde, üç dünya teoricilerinin, Tito'cuların gerici vaazlarıda, emperyalizm çağı ile burjuvazinin ilerici olduğu çağ arasındaki ayrım çizgilerinin ortadan kalkmış olduğu, ve 3. dünya olgusunun yeni bir durum yaratmış olduğu iddialarıyla birlikte yükseliyor, var olabiliyor. Ne Tito'cular, ne üç dünyacılar, ne de «Avrupa komünistleri», böyle bir iddia ile işe başlamadan yeni teoriler ortaya atamaz. Gerici, anti-marksist teorilerinin marksizme uygun olduğu iddialarında bulunamazlar. Her zaman olduğu gibi, bu gün-

(12) V. I. Lenin, Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm, s. 117 - 118 - 121, Koral Yayınları, Birinci Baskı.

de leninist emperyalizm teorisi, her türlü sağ ve «sol» oportünizmi, revizyonizmi ayırt etmede mihenk taşıdır. Bu her zaman akılda tutulmalıdır.

Üç dünya teoricileri emperyalist sistem ve emperyalistler arası ilişkiler meselesinin nasıl incelenmesi gerektiğini anlamsız karmakarışık hale getiriyorlar. Emperyalist sistemin ve emperyalist ilişkilerin bugünkü somut durumunu değiştirerek gerici teorileri ile uyumlu hale getiriyorlar.

«2. dünya» ülkeleri ile «1. dünya» arasındaki çelişkinin niteliği nedir? Bunu nasıl tesbit edeceğiz? Marksizm-leninizm bunun için öncelikle çelişen güçlerin niteliğine bakmak gerektiğini öğretir. «2. dünya» ülkeleri imtiyazlar ve nüfuz alanları uğruna mücadele veren yeni sömürgeci emperyalist güçlerdir. Emperyalist olmayan tabiatta veya emperyalist amaçlar dışında siyaset izleyen güçler değildir. «2. dünya»nın «1. dünya» ile çelişkisinin ve kendi aralarındaki çelişkinin niteliği emperyalistler arası çelişmeler olmasıdır. Ancak marksistler hiç bir zaman bir çelişmenin emperyalistler-arası bir çelişme olduğunu tesbit etmekle yetinmezler. Bu çelişen güçlerin karşılıklı durumlarını, farklarını da tesbit ederler. Bugün bu açıdan bakıldığında durum nedir?

İki süper devlet malî, askerî, siyasî bakımdan en büyük olan ve dünyanın her bölgesinde imtiyaz ve hegemonya savaşı veren emperyalistlerdir. Kıyasıya rekabet eden, nüfuz alanlarını yeniden paylaşma mücadelesi sürdüren iki süper devlet, yeni bir dünya savaşının esas kaynağıdır. Diğer emperyalistler, kapitalizmin eşitsiz gelişim yasası nedeniyle iktisadi, siyasî ve askerî güçlerini arttırmalarına, özellikle ekonomik plânda eskiden giremedikleri bir çok bölgeye sızmalarına rağmen, onlar kadar hegomonya savaşı verecek durumları yoktur. Hatta emperyalist rekabetin keskinleştiği durumlarda iki süper devletin baskısına maruz kalmaktadırlar.

ABD emperyalizmi bu ülkelerin gerek tek tek durumlarından, gerekse birlikte kurdukları örgütlerden (AET), dünya hegemonya savaşında bir zemin olarak yararlanıyor, onları kullanıyor. Bu ülkelerin ABD'ni tehdit eder hale geldiği, onun aleyhine güçlendikleri yerde ise onları frenlemeye, güçlerini kırmaya, birbirine düşürmeye çalışıyor. Onların güçlü rakip olmalarını önlemeye çalışıyorlar. Bu ülkeler ile Amerikan emperyalizmi arasındaki çelişkiler her alanda artıyor, rekabet keskinleşiyor. Fakat bununla birlikte, «ABD emperyalizmi, Ortak Pazar'ın şahsında sosyal-emperyalist bloka karşı güçlü bir müttefike sahip olmuştur ve halen de durum budur. NATO ile birlikte Ortak Pazar, ABD emperyalizminin diğer emperyalist süper devlet ile, revizyonist Sovyetler Birliği ile olan rekabet ve çatışmasında onun örgütlü bir üssünü ve cephe gerisini teşkil etmektedir.» (13)

COMECON'a bağlı olan revizyonist ülkeler Sovyet sosyal-emperyalizminin denetimi altındadır; onların izlediği politika Sovvet sosyal-emperyalistlerine hizmet ve onun suç ortaklığını yapma politikasıdır. COMECON Rus sosyal-emperyalistlerinin aleti durumundadır.

Fakat iki süper devletin başını çektiği kamplaşmalarda, yani hem Rus sosyal-emperyalizminin kontrolü altında uydulaştırdığı ülkelerde ve hem de

(13) Enver Hoca, AEP 7. Kongre Raporu, s. 151, Koral Yayınları, Birinci Baskı.

ABD emperyalizminin başını çektiği ikinci dereceden emperyalistlerde, merkezden uzaklaşma eğilimleri güçlenmektedir.

Bu genel görünüm iki süper devlet ile ikinci dereceden emperyalistler arasındaki çelişkinin bugünkü somut durumudur. Devrimci proleterya hiç bir zaman bu çelişkinin esas niteliğini karartmaz ve bu çelişkide güçsüz olanı desteklemez, onların **emperyalist emellerinin** yanında yer almaz. Onların objektif durumlarını, yeni sömürgeci birliklerini (AET'yi, «3. dünya» ile kurdukları ilişkileri) desteklemez. Ve dahası, bunun olumlu, halkların yararına olduğunu iddia etme saçmalığına asla düşmez. Bu çelişmelerden halklar devrim yolunda, genel olarak emperyalist dünyayı, özel olarak iki süper devleti yıkmak için, yararlanır.

İkinci olarak emperyalist çelişmenin kutuplarının bu özelliği bazen olumlu karşılanması gereken somut durumlar ortaya çıkarabilir. Örneğin Fransa'nın 1965'te Nato'dan çıkmasını onun hakkında hiç bir hayal yaymaksızın, halkların dostu olduğu veya olabileceği izlenimi yaratmaksızın olumlu bulundu. O gün, Fransa'nın Nato'dan ayrılması dünya halklarının baş düşmanı olan ABD emperyalizmini müttefikler plânında; saldırı, baskı ve bir dünya savaşı aracı olan askerî örgütünün zayıflamasına yol açıyordu.

Bu konuya ilişkin bir de tarihi tecrübelere başvuralım. Bugün emperyalist olmaktan çıkarılan ülkelerin konumu 2. dünya savaşından bu yana ortadadır. Bu ülkeler bir dönem daha fazla ABD'nin denetimi altında olmalarına, dünya kapitalist üretimindeki payları, iktisadi, siyasî ve askerî kudretleri bugünküne kıyasla daha az olmasına rağmen, ABD ile arasındaki çelişmenin niteliği emperyalistlerarası çelişki olarak tespit edildi. Onların, halkların dostu olduğu hayali yayılmadı, yeni-sömürgeci politikaları, emperyalist tabiatları desteklenmedi. Bunlar daha zayıf olduğuna göre güçlenmeleri iyidir, bunların sömürüsü olumludur saçmalığına düşülmedi.

Üç dünya teoricileri, iki süper devlet dışındaki emperyalistleri emperyalist olmaktan çıkarmalarını, onların emperyalist emellerini desteklemeyi haklı çıkarmak için, iki süper devletin Avrupa'da da hegemonya kurmaya çalıştıklarını ileri sürüyorlar.

Kapitalizmin eşitsiz gelişimi sonucu emperyalist sistem içinde emperyalistler arası çelişkiler şiddetlenir ve derinleşir. Çeşitli bloklaşmalar, gruplaşmalar ortaya çıkar veya dağılır, değişmeye uğrar. Bu durum ise sadece emperyalistler arası ilişkilerin somut biçimlenişi, emperyalistler arası çelişkirin durumunu vs. gösterir. Örneğin 1. dünya savaşı öncesi emperyalistler iki blok; yeni bir dünya savaşı için kapışan iki blok görünümündeydi. Fakat savaş sonrası Almanya ağır bir yenilgiye uğradı. ABD savaşta en çok vurgun vuran en zengin, mali olarak en güçlü ülke haline geldi. Durumlarını koruyan Japonya ve Fransa bile ABD'ye bağımlı hale gelmişti. Savaş sonrası eski bloklaşmaların dağılması böyle bir tablonun ortaya çıkması, emperyalist kampın o anki durumunu kendi iç durumunu gösteriyordu. Bu günün emperyalist dünyası ise Nato, Avrupa Ortak Pazarı vb. araçlara sahip, başında ABD emperyalizminin bulunduğu Batı emperyalist bloku ve diğer yanda ise yayılmacı, hegemonyacı ve savaş kışkırtıcısı politikalarının aletleri Varşova paktı, Comecon gibi araçlara sahip Sovyet sosyal-emperyalizminin hakimiye-

tindeki doğu bloku tarafından karekterize edilen tek bir dünya emperyalist sistemi (Devrimin teori ve pratiği s. 20) görünümündedir. Bu durumun ilerde nasıl olacağı ne gibi değişikliklere uğrayacağı da tamamen somut durum meselesidir. Bu günkü emperyalistler arası ilişkinin somut durumunu, bloklaşmaları görmemek, ilerdeki gelişmeleri de görmemek veya nesnel durumuna göre değil de niyetine göre görmek anlamına gelir.

Hegemonyacılık emperyalizmin tabiatıdır. Bütün emperyalistler hegemonya kurmak ister. Bir emperyalistin diğer bir emperyalist üzerinde hegemonya tehdidi her dönemde var oldu. Çünkü emperyalizm bir ilhak eğilimidir. Sadece geri tarım bölgelerini değil, sanayi bakımından gelişmiş bölgeleri de ele geçirmek ister. Rakiplerinin gücünü sarsmaya, kendi denetimine almaya, kendine bağlı hale getirmeye çalışırlar. I. dünya savaşında Almanya'nın Belçika üzerinde güçlü emelleri vardı. Ve savaşta Almanya Belçika'yı işgal de etti. Ama her zaman Almanya ile Belçika arasındaki çelişkinin niteliği, emperyalistlerarası çelişki olmasıydı. Değişen, bu çelişkinin somut durumdaki biçimlenişi idi. Hitler Almanyası'nın Avrupa üzerinde güçlü emelleri vardı. Bu çok önceden biliniyordu. Ama bu durum Hitler Almanyası ile diğer emperyalistler arasındaki çelişkinin niteliğinin ne olduğunu ortadan kaldırdı mı? Çelişkinin esas niteliğinin emperyalistler arası çelişki olduğunu ortadan kaldırdı mı?

Bugün Avrupa emperyalistlerinin ABD ile bloklaşmalarını veya onunla mücadelelerini yaratan şeyin temeli emperyalist çıkarlarıdır. Kârlarını, sömürü alanlarını genişletme arzusundan gelir. Örneğin Batı Almanya'nın Afrika'ya ABD ile birlikte aynı tutumu izlemesi ve hatta mümkün olduğunca onunla birlikte ortaklaşa adım atması, kendisi için en iyi şartları böyle bir yol sağladığı içindir. Ve gene İngiltere'nin Afrika'da ABD ile ortaklaşa adım atmaya çalışması, ABD olmaksızın tek başına imtiyazlarını ve sömürüsünü koruma ve millî kurtuluş mücadelelerine karşı koyma gücünden yoksun olmasındandır. Bütün bunlar, görmek isteyen herkes için yeterince somut ve anlaşılırdır.

AVRUPA BİRLEŞİK DEVLETLERİNİN YENİ SAVUNUCULARI

Üç dünya teoricileri, görünüşte pek masum - «emperyalistler arası çelişkilerden yararlanma» ve «2. dünya ülkelerinin ikili karakteri vardır» adı altında emperyalist çıkarları savunuyorlar ve bunu günün pratik sloganı haline getiriyorlar. Üç dünya teoricileri Avrupa'nın birliğini savunmaktadırlar. Bunun için AET'yi destekliyorlar. Onlara göre bu Avrupa birliği aynı zamanda süper devletlerden (daha doğrusu onlardan birisinden) gelecek tehlikelere karşı Avrupa'yı koruyacaktır. Avrupa'nın güvencesi olacaktır. Ve hatta üç dünya teoricilerinin geldikleri yere bakılırsa sadece Avrupa birliğini değil ama aynı zamanda onların Nato içinde ABD ile ittifakını, ortaklaşa silahlan-

mayı hızlandırmalarını desteklemekte ve savunmaktadır. O kadarki, ABD'yi Avrupa'daki kuvvetlerini yeterince arttırmamakla, bazı devlet adamlarının herhangi bir saldırıda Atlantik'in öbür kıyısına çekilme gibi bazı düşünceler taşıyor olmakla eleştirmektedirler. Üç dünya teoricilerinin görünüşteki emperyalist çelişkilerden yararlanma sözü, bir emperyalistin, veya emperyalistler grubunun desteklenmesi, güçlenmelerinin, yeni sömürgeciliğin savunulması isteğinin üzerine çekilen bir örtü haline getirilmiştir. Ancak gene son zamanlarda bu örtü de kaldırılıyor. Bazı emperyalistlerin desteklenmesi, savunulması, daha açık, daha sık tekrarlanan pratik bir slogan haline getiriliyor. Devrimci proletarya hiç bir zaman düşmanları arasındaki çelişmelere gözlerini kapamaz. O çelişkilerden yararlanma meselesinin önemini küçümsemez ve ihmal etmez. Ancak emperyalistler arası çelişmelerden, düşmanlar arasındaki çatışmalardan nasıl faydalanır? Bu faydalanmada ilke nedir? İlke devrimin, halkların ve onların özgürlüğü, sosyalizm davasının yararına olacak bir şekilde bu çelişmelerden yararlanmaktır. Daha zayıf emperyalisti daha güçlü olana karşı desteklemek, onun güçlenmesini stratejinin temellerinden biri olarak koymak marksizmden vazgeçmektir. Çünkü günümüzde proletarya hiç bir emperyalist burjuvazinin güçlenmesini savunamıyacağı gibi taktiğini daha zayıf diye tespit ettiği emperyalistin güçlendirilmesine oturtamaz. «Bugünkü demokratların görev elbette çatışmalardan faydalanmaktır», ama bu enternasyonal faydalanma —Potresov ve Kautsky ne derse desin— tek tek ulusal malî sermayelere değil, uluslararası mali sermayeye karşı yöneltilmelidir. Faydalanan sınıf, bundan elli yada yüz yıl önce yükselen sınıf olmamalıdır. O zaman söz konusu olan en ileri burjuva demokratlarının (Potresov'un deyimiyle) «uluslararası eylemi idi.» Bugün tarihin yarattığı ve nesnel durumun gündeme getirdiği benzeri bir görevle bambaşka bir sınıf karşı karşıyadır. (Lenin, Yabancı Bandıra Altında, sayfa 78'e bak.)

Üç dünya teoricileri için (ya da günümüzün Potresov'ları, Kautsky'leri için) yararlanan sınıf emperyalist burjuvazi de olabilir, onun güçlendirilmesi desteklenip savunulabilir.

İşte üç dünya teoricilerinin, AET'nin desteklenmesi, Avrupa birliğinin her yönde gelişmesi (vbg) sloganları, bu anlayışın somutlanışıdır.

Dünün «merkezci» «Kautsky'leri, Troçki'leri «ultra-emperyalizm» saçmalığını ortaya atarak, dünyayı yeniden paylaşmak için amansızca kapışan emperyalizmin, yerini birleşerek barışçı tek bir emperyalizme, savaşlara, ilhaklara yol açmadan var olacak bir emperyalizme bırakabileceğini iddia ediyorlardı. Bunun siyasi somutlanışı olarak dünün Kautsky'leri birleşik merkezi uyum içinde çalışan bir Avrupa Birleşik Devletleri sloganını ortaya atıyorlardı. Böyle bir şeyin mümkün olduğunu savunuyorlardı. Kautsky'lerin bu görüşleri 1940 yıllarında İngiliz ve Fransız sosyal demokratlarının sloganı oldu. Onlar, Avrupa'da karışıklığı ve savaşı merkezi bir planlamanın; planlı ekonominin yokluğuna bağlıyorlardı. Gerici sosyal-demokrat liderler, sonuç olarak kapitalizmin yeniden düzenlenmesi yoluyla, genel ve kalıcı barış durumu yaratmanın mümkün olduğunu ilan ettiler. Gerici sosyal-demokrat liderler, kendi emperyalistlerinin egemenliği altında kurulacak Avrupa birliğinin, Avrupa'daki düzensizliği önleyebileceğini, sürekli bir barış ortamı

sağlayabileceğini iddia ediyorlardı. Yalnız bir şartla: Arslanpayını kendi emperyalist burjuvazisi almalıdır.

Böyle bir slogan veya gerçekleşmesi istenen böyle bir birlik karşısında marksistlerin tutumu nedir? Lenin 1916 yıllarında meseleyi yeterince açık ve özlü bir şekilde ortaya koymuştu. Daha sonra çeşitli şekilde diriltilen bu slogana karşı marksistler, Lenin'in meseleyi ele alış tarzına sadık kaldılar; bu sloganın altında yatan gerici ve emperyalist yanlısı istekleri açığa çıkardılar.

«Emperyalizmin ekonomik koşulları —sermaye ihracı ve dünyanın ileri ve sömürgeci devletler arasında paylaşılması— açısından kapitalist düzende bir Avrupa Birleşik Devletleri ya imkânsızdır ya da gerici bir şeydir.»

«Kapitalist düzende bir Avrupa birleşik devletleri sömürgelerin paylaşılması üzerine bir anlaşmaya varmakla birdir.»

«Kapitalistler arasında ve devletler arasında geçici anlaşmalar tabii ki mümkündür. Bu anlamda bir Avrupa birleşik devletleri Avrupa kapitalistleri arasında bir anlaşma olarak mümkündür... Ama ne için? Sadece Avrupa'da sosyalizmi elbirliği ile ezmek, sömürgelerini Japonya ve Amerika'ya karşı elbirliğiyle korumak için.» (14)

Bu sözler dün de bugün de Avrupa Birleşik Devletleri veya benzeri bir sloganın tabiatını ortaya koyuyor. Bugünkü Avrupa ülkeleri de sömürge ve bağımlı ülkelerden sızdırılan kârlar üzerinde yükseldiğinden; imtiyaz ve sömürü alanlarının değişen güçlere göre yeniden paylaşılması yerine, emperyalist bir düzende barışçı, birleşik, herkesin elindekine razı olduğu kalıcı bir paylaşım mümkün değildir. Mümkün olduğu zaman bile böyle bir birlik geçici ve birkaç Avrupa emperyalistinin elindekileri rakiplerine karşı koruma ve proletaryanın devrimci mücadelesine karşı anlaşma olarak mümkündür. Gerici, emperyalist karakterde bir anlaşmadır. Dünün Kautsky'lerinin, 1940'ların sosyal demokrat liderlerinin isteklerini yerine getirmeye çalışan, Avrupa tekelci burjuvazilerinin oluşturmaya çalıştıkları Avrupa Birliği, Avrupa Ortak Pazar'ı, vb. adımların somut değerlendirmesinden bile bu gerçekleri çıkarmak mümkündür. AET içinde çeşitli emperyalist ülkelerin didişmeleri, birbirlerini zayıflatma ve rakibinin elindekini kapma mücadelesi gittikçe şiddetlenmiştir. Programları insanî lafızlar altında ABD ve SSCB'ye karşı Afrika ve Ortadoğu'ya yayılmayı hedeflemektedir. AET, Avrupa emperyalistlerinin bu bölgelere yayılmasını kolaylaştıran bir rol oynamaktan öte bir sonuç vermemiştir. Şimdi hepsi de oralarda kendilerine daha fazla yer açmaya çalışıyorlar. ABD emperyalistleri resmen AET'ye üye olmamakla birlikte, ABD sermayesinin Ortak Pazar üyesi ülkelerin sermayesi üzerindeki etkisi nedeniyle ABD dolaylı olarak Ortak Pazar'da önemli bir rol oynamaktadır. ABD emperyalistleri, AET gibi örgütlerden bir cephe gerisi olarak yararlanıyor. Dolayısıyla bugünün somut şartlarında Avrupa Birliği 2. dereceden emperyalistlerin, süper devletlere karşı birliği bile olamaz.

Birleşik Avrupa sloganı, 1960'lar sonrasında da çeşitli gerekçeler altında savunuldu. Ancak biçimi ne olursa olsun, o günkü şartlarda Avrupa emperyalizminin yeni sömürgeciliğinin savunulması anlamına geliyor-

(14) V. İ. Lenin, Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri, s. 145 - 146 - 147, Yöntem Yayınları, Üçüncü Baskı.

du. Modern revizyonizme savaş açan marksist-leninistler şöyle diyordu:
tı Almanya, Fransa, İtalya ve Benelüks ülkelerinden meydana gelen Avrupa ortak pazarı, İngiltere'nin liderliğindeki yedi ülkeden meydana gelen Avrupa serbest ticaret birliği ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından enerjik bir biçimde planlanan Atlantik topluluğu, emperyalist devletlerin Batı Avrupa üzerindeki korkunç kapışmalarını temsil ederler. Togliatti ve öteki bazı arkadaşların 'İtalyan ticaretinin her yönden gelişmesi' dedikleri şey aslında İtalyan tekelci kapitalistlerinin pazarlara yönelmesini gösterir.» (15)

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ AVRUPA'DA SOSYAL-ŞÖVENİZMİ ÖĞÜTLÜYOR

Üç dünya teoricileri, Avrupa'da kapitalizmi çürüyen bir sistem ve emperyalist burjuvaziyi de zamanını doldurmuş bir sınıf olmaktan çıkardıktan sonra, sosyal-şöven öğütleri artık kolayca sıralayabiliyorlar. Onlara göre Avrupa proletaryası bir yandan demokratik haklar, daha iyi yaşam için mücadele ederken, diğer yandan millî bağımsızlık bayrağını yüksekte tutmalı, emperyalist burjuvazisi ile birleşmelidir. Avrupa proletaryası bu gün, elindeki ve gelecekteki imkânlarını korumakla yetinmelidir.

Üç dünya teoricilerinin «yeni» etiketi ile piyasaya sürdükleri teorilerinin altından II. enternasyonal sosyal-şövenlerinin, emperyalist burjuvazinin, gerici sosyal-demokrasinin çürümüş, eski teorileri sırıtıyor.

Üç dünya teoricilerinin öğütleri bilinmeyen şeyler değildir. 1914 yıllarından itibaren her dönemde çeşitli oportünist akımların sloganı bu olmuştur. Özellikle devrim durumunun olgunlaşmaya başladığı, tarihî eylem için harekete geçmenin gelip çatmakta olduğu dönemlerde bu oportünist vaazların dozu büyük ölçüde yükselmektedir. Örneğin 1914'lerde, proletaryanın tarihi görevi gelip dayattığı zaman, Basel kararlarının gösterdiği ilkelerden vazgeçen sosyal-şövenistler «anavatan savunması» örtüsü altında, emperyalist burjuvazinin yağma savaşına ortak oluyorlardı. Onların dayandığı sahte gerekçeler, kendi ülkesinin demokratik olduğu, daha fazla demokratik haklar olduğu idi. Bir savaşta, bütün bunların, geniş olanakların tehlikeye girmesini önlemek için, kendi emperyalist burjuvazisinin desteklenebileceğini, devrim görevinin «şimdilik» bir tarafa bırakılabileceğini iddia ediyorlardı.

Her şeyden önce açığa çıkarılması gereken şudur: Avrupa'da şu veya bu emperyalist ülkede içinde yaşadığımız çağda proletaryanın görevi, sosyalizm için yeterince olgunlaşmış kapitalist düzeni yıkarak sosyalist devrimi gerçekleştirmektir. Hiç bir dönemde, hiç bir durumda sosyalist devrim perspektifinden kopuk bir görev olamaz ve somut durumların zorunlu kıldığı bazı görevler sosyalist devrim görevine tabi olarak ele alınır.

Bugün Avrupa'da durum nedir?

---

(15) Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, s. 202, Birinci Baskı.

Kapitalist-revizyonist sistemin buhranı derinleşiyor. Devrimci durum gittikçe olgunlaşmaktadır. Emperyalist burjuvazi kendini yıkıma götürecek şartları olgunlaştırıyor ve hazırlıyor. Ekonomik buhran her zamankinden geniş bir para ve enerji buhranıyla birleşerek dayatmıştır. Emekçi yığınlarının yaşam şartları kötüleşmekte, işsizlik hızla yaygınlaşmaktadır. Grevler genişliyor. En geri yığınlar bile mücadeleye itiliyor. Burjuvazi baskı ve şiddet tedbirlerini artırıyor. Sivil faşist çeteleri örgütleyip çalışan yığınların üzerine salıyor, onlara karşı hazırlıyor. Emperyalist burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişki şiddetleniyor, derinleşiyor. Değişiklik ve kurtuluş özlemi yaygınlaşıyor. Çalışan yığınların burjuvazi ile beraber olması, ona uyması değil; onu devirebilmek, onunla büyüyen anlaşmazlığı çözebilmek için daha kararlı bir atılım göstermesi gereken bir dönem yaşanmaktadır. Böyle bir dönemde proletaryanın görevi nedir? O keskinleşen çelişkiyi çözmeyi, devrimi gerçekleştirmeyi görevinin merkezine koymalıdır. Marksizm-leninizm bunu öngörür. Bundan vazgeçmek Marksizm-leninizm'den vazgeçmektir. Ve buradaki ayrılık proletarya ile burjuvazi, marksizm-leninizm ile oportünizm arasındaki ayrılıktır. Devrimci proletarya bu çelişkiyi çözmeyi görevinin odağına koyduktan sonra; bunu başarıyla gerçekleştirmek için hangi görevleri yerine getirmelidir? Emekçi sınıfların gözünü bağlayan, yolunu şaşırtan hangi tuzakları nasıl aşmalıdır? Bütün bunlar proletarya partisinin kendisinin belirleyeceği ve çözeceği görevlerdir. Çeşitli revizyonist ve burjuva partilerin emekçi yığınları oyalamada tuzak rolü oynaması, temel ve tayin edici görevi ortadan kaldıramaz. Aksine daha zorunlu, daha gerekli kılar. Oportünizm ve revizyonizme karşı proletaryanın devrim mücadelesiyle birleştirilmemiş bir mücadele düşünülemez. Devrimci proletarya ancak devrim mücadelesi içinde bu engelleri aşabilir. Ancak bu mücadele içinde onların ihanetini kavratabilir. Kurtuluşa ulaşmak için kiminle ve nerede olması gerektiğini gösterebilir. Başka türlü oportünizmi ve revizyonizmi yıkma yolu da yoktur. Şimdi böyle bir dönemde —devrimci durumun gittikçe olgunlaşmakta olduğu bir dönemde— kendi emperyalist burjuvazine yönel ve elindeki var olan imkânları muhafaza et ve onunla birleş, öğütleri sosyal-şövenlerin en kötülerini kopya etmek, onların öğütlerini yeniden piyasaya sunmaktır. Emperyalist burjuvazi işlerin iyi gittiği dönemlerden ziyade kötüleşmekte olduğu dönemlerde «fedakarlık» ister. Kendi durumunun sarsılmakta olduğu, işçi sınıfının devrimci mücadelesinin kendisini yıkacak boyutlara ulaşmakta olduğu zamanlarda milli birlik, tarihî uzlaşma ister. Şimdi böylesi bir döneme girmekte olduğumuz bir sırada üç dünya teoricileri Avrupa emperyalist burjuvazisinin safına geçip işçilere onun isteklerini sıralıyorlar. Berlinguer revizyonistleri ve Carillo revizyonistleri ile birlikte Avrupa proletaryasını kendi emperyalist burjuvazisinin sessiz kölesi olmaya ikna etmeye çabalıyorlar.

Proletaryanın daha şimdiden emperyalist burjuvazi ile birleşmesi öğütleri, proletarya devrimini hazırlamasını inkâr olduğu gibi, emperyalist burjuvazinin her türlü plân ve tertiplerinin serbest bırakılması, esas olarak süper devletlerin yolaçacakları bir emperyalist dünya savaşı hazırlığına karşı mücadele edilmesi anlamını da taşımaktadır.

Meselenin bu tarz ele alınışı Avrupa'da devrim olur mu, olmaz mı veya ne zaman olur sorularının dışındadır. Bugün Avrupa proletaryasının devrim mücadelesini daha da geliştirip derinleştirmesinin zorunluluğu devrimci durumun gittikçe olgunlaşmakta olduğu olgusunda yatar. Bu durumda Lenin'in şu sözleri hiç hatırdan çıkarılmamalıdır. «Bu ortam (kriz ortamı kastediliyor) uzun sürer mi? Daha ne kadar keskinleşir? Bir devrime yol açar mı? Bunlar ne bizim ne de herhangi birinin bilebileceği bir şeydir. Bunun cevabı ancak devrimci duyguların geliştiği ve en ileri sınıf olan proletaryanın devrimci eyleme geçtiği zaman edinilen tecrübeler sonucu ortaya çıkar. Hiç bir sosyalist bu savaşın (bir dahaki savaşın değil) ve bugünün devrimci ortamının (yarınki değil) bir devrim yaratabileceğini garanti etmediğine göre, bu durumda 'hayallerden' veya onları reddetmekten bahis edilmemesi gerekir. **Bizim asıl tartıştığımız bütün sosyalistlerin tartışılmaz ve temel görevidir. Yani kitlelere devrimci bir ortamın varlığını, bunun amaçlarını, derinliğini açıklamak, proletaryanın devrimci bilincini ve devrimci kararlılığını yükseltip bunu devrimci eyleme yöneltmek ve bu amaçla devrimci ortama uygun örgütler meydana getirmektir.**» (16) (abç).

Proletarya kazanılmış hakların, elindeki mevzilerini korumalıdır. Ama ne için? Hangi hedefler ve görevler için korumalıdır. Oportünistlere göre «ya reformlar, ya devrim.» «Ya mevcut imkânları korumak, ya devrim mücadelesi» Bu onların her zaman ileri sürdüğü sahte ikilemdir. Eğer devrimci proletarya, görevlerini oportünistlerin dayatmak istediği gibi «ya reformlar, ya devrim» şeklinde kavrasaydı, şüphesiz bundan oportünizm kazançlı çıkardı. Hayır, marksizm, eldeki mevcut imkânların en geniş bir şekilde kullanılması gereğini asla gözardı etmez. Ancak devrim ve reformları birbirinin karşısına dikilmesi gereken ikilem olarak ele almaz. Reformları eldeki olanakları, devrim mücadelesinin daha geniş, daha etkili, daha köklü gelişmesi için bir araç haline getirir. Eldeki olanakları kullanmayan bir devrimci mücadele düşünülemez. Devrimci proletarya eldeki olanakların genişletilmesi uğruna, reformlar uğruna mücadeleyi de reddetmez, ortadan kaldırmaz. Ancak devrimin gerekli ve kaçınılmazlığını ortadan kaldırmayı amaçlayan boş vaadler yerine; devrim mücadelesini daha da geliştirecek, devrimin yolunu daha da açacak, kitlelerin mücadele kapasitesini yükseltecek reformlar uğruna mücadele eder ve bunu devrim mücadelesine tabi kılar.

Proletarya elindeki imkanları devrimci mücadelenin bir yan ürünü olarak elde edebilir ve korur; ancak bu mücadelenin bir yan ürünü olarak genişletebilir. Bugün Avrupa, reformların devrimci mücadelenin yan ürünü olduğunu hatırda tutmanın en fazla gerekli olduğu bir dönem yaşıyor.

Üç dünya teoricileri savaş meselesini, çağımızın savaş tiplerini, farklı savaşlar karşısında farklı tutum alınması gereğini karma karışık hale getiriyorlar, kendilerine göre ilke yaratıyorlar. Avrupa proletaryasına, emperyalist bir savaşta ve daha şimdiden yurt savunması görevi yüklüyorlar. Genel olarak savaşlar diye birşey yoktur. Karakterlerini, içinde yer aldıkları tarihsel dönemlerin tüm dünyada ve özellikle savaşan ülkelerdeki sınıf iliş-

(16) V. I. Lenin, Emperyalist Savaş Üzerine, s. 101, Günce Yayınları, Birinci Baskı.

kilerinin belirlediği somut savaşlar vardır. Bu savaşlar, birincisi emperyalist siyasetin bir devamı olarak emperyalist savaşlar, haksız savaşlardır. İkincisi milli kurtuluş siyasetinin bir devamı olarak milli savaş, proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf (iç) savaşları, proletarya diktatörlüğünün burjuva devletleri ve dünya kapitalizmine karşı savaşları olmak üzere haklı savaşlardır. Genel olarak savaşlar olmadığı gibi, genel olarak geçerli ilkeler de yoktur. Savaşın niteliğine, hangi tür savaşlar olduğuna göre geçerli ilkeler vardır.

Hazırlanmakta olan önümüzdeki savaş hangi tür bir savaştır?

«Bir savaşın özünü nasıl açığa çıkarabilir ve tanımlayabiliriz? Savaş, siyasetin devamıdır. Dolayısıyla savaş öncesi izlenen siyaseti, savaşa götüren ve savaşı ortaya çıkaran siyaseti incelemek zorundayız. Eğer siyaset emperyalist bir siyasetse, yani finans kapitalin çıkarlarını korumak ve sömürgeleri ve başka ülkeleri soymak ve baskı altında tutmak için tasarlanmışsa, o zaman bu siyasetten çıkacak savaş emperyalisttir. Eğer bir ulusal kurtuluş siyaseti ise, o zaman bu siyasetten çıkacak savaş bir ulusal kurtuluş savaşıdır. Filisten, savaşın siyasetin devamı olduğunu kavramamakta, dolayısıyla savaşta **hangi meselelerin** tehlikede olduğunu, savaşı **hangi** sınıfların verdiğini ve hangi siyasi hedeflerle verdiğini durup düşünmeden, kendini 'düşman bize saldırdı', 'düşman benim ülkemi istila etti' formülüyle sınırlamaktadır... Filisten için önemli olan orduların **nerede** olduğu, **o** anda kimin kazandığıdır. Marksist için önemli olan **bu** savaşta, savaş boyunca bir ordu sonra başka bir ordu üstün olabilir, hangi **meselelerin** tehlikede olduğudur.» (17)

Önümüzdeki muhtemel bir savaş; sömürge ve imtiyazların ele geçirilmesi, küçük halklara ve devletlere boyun eğdirilmesi, içerde ise emekçi yığınların dikkatini başka uluslara yöneltme, keskinleşen buhrandan uzaklaştırma, baskı ve gericilik siyasetinin devamı olarak emperyalist bir savaş olacaktır. Bugün söz konusu olan ve tartışılan iki süper devletin hazırlamakta olduğu emperyalist bir savaştır. Emperyalist bir savaşta ve çağımızda tipik olan diğer emperyalist savaşlarda, proletarya yurt savunmasına karşıdır. Çünkü böyle bir şiar proletarya ve halkların kandırılmasına, «ulusal çıkarlar» yaftası altında yağma ve talan siyasetine kurban edilmelerine hizmet eder.

«Biz **1914-16 emperyalist savaşında,** diğer **emperyalist savaşlar da, emperyalist sürecin** tipikliği olan bu savaşlardaki anavatan savunmasının ve savunma durumunun karşısındayız.» (18)

Emperyalist bir savaşta proletaryanın şiarı, emperyalist savaşı bir iç savaşa çevirmektir. Çünkü ancak «sosyalizm için iç savaş şiarı emperyalist savaştan en çabuk çıkış yolunu gösterir ve savaşa karşı mücadelemizi oportünizme karşı mücadelemizle bütünleşirir.» (19)

«Batı ülkelerinde ulusal hareket uzak geçmişe ait bir şeydir. İngiltere, Fransa, Almanya vb. da 'anavatan' kelimesi ölü bir kelimedir, tarihi rolünü

---

(17) V. İ. Lenin, Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm, s. 35, Koral Yayınları, Birinci Baskı.
(18) V. İ. Lenin, Emperyalist Savaş üzerine, s. 169 Günce Yayınları, Birinci Baskı.
(19) V. İ. Lenin, Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm, s. 26, Koral Yayınları, Birinci Baskı.

oynamıştır, yani buradaki ulusal hareket ilerici herhangi bir şeyi, yani kitleleri yeni bir ekonomik ve siyasi hayata yükseltecek her hangi bir şey veremez. Burada tarihin bir sonraki adımı feodalizmden veya ataerkil barbarlıktan ulusal ilerlemeye, kültürlü ve siyasi bakımdan özgür anavatana geçiş değil, gününü tamamlayıp, yani kapitalist olarak fazla olgunlaşmamış 'anavatandan' sosyalizme geçiştir.» Emperylist bir savaşta anavatan savunmasından yana olmak, emperyalist burjuvazinin egemenlik ve imtiyaz uğruna sürdürdüğü mücadelenin yanında yer almak demektir, şövenizmdir ve sosyalizme ihanettir. Bu ülkelerde ilhak tehditi, milli sınıfların zorla ihlâl edilmesi veya devam etmekte olan çeşitli yabancı baskılara karşı milli görevler proletaryanın devrim mücadelesine tabidir. Onun devrim mücadelesinin içinde bir mesele haline gelmiştir.

Proletaryanın savaş karşısındaki tutumunu, muhtemel savaşın niteliğinin belirlediğini, somut özelliklerinden koparılmış hiç bir örnekle karartılamaz. Emperyalist savaşların değişik dönemlere ilişkin tutumları ve tecrübeler sadece bu marksist-leninist ilkeyi doğrular. Birinci dünya savaşında Belçika'da, anayurt savunmasından yana olmak, Belçika burjuvazisi ile birleşmek anlamına geliyordu. Onun mevcut sömürü ve imtiyazlarını savunmak anlamına geliyordu.

Küçük emperyalist ülkelerde örneğin İsviçre'de emperyalist savaştan uzak durma adı altında, mevcut durumun, tarafsızlığın savunulup desteklenmesi İsviçre burjuvazisinin yanında yer almayı ifade ediyordu.

2. Dünya Savaşı öncesi (1935'te) Fransa Komünist Partisi «Burjuva milli savunmaya, proletaryanın sınıf savunması ile karşı koyacağız. Şimdiye kadar olduğu gibi ne kayıtsız şartsız, ne de şarta bağlı olarak savunma sloganını kabul etmiyoruz.» ([20]) diye belirtti. O günün şartlarında emperyalist savaşın tek taraflı olarak kışkırtılıp hazırlanıyor olmasına vb. rağmen milli görevler proletaryanın devrimci görevlerinin içinde bir meseleydi. 1934-41 yıllarında ise proletaryanın görevi emperyalist savaşı iç savaşa çevirmekti. 1941'i takip eden yıllarda faşist istila altındaki ülkelerde görev istilacılara karşı mücadeleyi proletarya devrimi ile birleştirmek idi.

Bugün Avrupa proletaryası, ulusal görevleri olabileceğini süper devletlerin neden olacağı bir savaşın, ülkesinin ilhakına yol açabileceğini reddetmez. İki süper devletin Avrupa'yı daha tam, daha doğrudan kontrol altına almaya çabaladığını görmezlikten gelmiyecektir. Avrupa proletaryası burjuvazi ile keskinleşen çelişkinin çözümünü görevinin merkezine koyarak kendi emperyalist burjuvazisine ve süper devletlere karşı sosyalist devrim mücadelesini yoğunlaştırıp hızlandırarak muhtemel tehlikelere karşı hazırlıklı olabilir, olabilecek milli görevlerini yerine getirebilir. Süper devletlerin ve diğer emperyalistlerin planlarını bozabilir, savaşı önleme görevini yerine getirebilir. Avrupa proletaryası eğer savaş patlak verirse sürdürdüğü devrimci siyasetin devamı olarak emperyalist savaşı iç savaşa dönüştürerek, emperyalist savaştan sosyalizm için, proletarya diktatörlüğünü gerçekleştirmek için yararlanacaktır.

---

(20) The Communist International, Cilt XII. (5 Temmuz 1935), İngilizce Baskı.

Üç dünya teoricilerinin Avrupa proletaryasına öğütlediği görev, sadece kendi emperyalist burjuvazisi ile birleşmesi gerektiği ile sınırlı değildir. Bu günün somut dünyası göz önüne alındığında, bu ülkelerin süper devletlerden biri ile aynı blok içinde yer alışları, onların hegemonya ve savaş hazırlığı siyasetlerinin bir parçası, suç ortağı olma durumununda desteklenmesi anlamına gelmektedir. Kaldıki ABD ve Batı Ülkeleri bu durumu yorumа gerek kalmadan dile getiriyorlar. Nato'nun desteklenmesi, Avrupa ülkelerinin Nato'dan çıkmaması, ABD'nin Avrupa'dan çekilmemesi, aksine kuvvetlerini arttırması isteniyor. «2. dünya» diye niteledikleri emperyalist ülkelere bir saldırı gelirse, işgal edilirse, onların vereceği savaş haklı bir savaş olacaktır denmektedir. Onlara göre Nato, ve Avrupa emperyalistlerinin ABD ile Nato içindeki yeri, silahlanmaları, yurt savunması içindir. Eğer saldırı veya işgal olursa vereceği savaş da yurt savunması olur.

Bahsedilen muhtemel savaş, iki süper devlet arasında gittikçe şiddetlenen nüfuz bölgelerini ele geçirme, halkları ve ülkeleri boyunduruk altına alma siyasetinin bir devamı olarak, yani emperyalist rekabetin şiddetlenmesinin bir sonucu olarak doğacaktır. İki süper devlet dışındaki emperyalistler, Avrupa emperyalistleri, önümüzdeki emperyalist savaşın esas nedeni olmamakla birlikte, tarafı ve suç ortağıdırlar. Onların siyaseti, içte gericilik, dışta sömürü ve imtiyaz alanlarını genişletme, süper devletlerin hazırladığı savaşa suç ortaklığıdır. Nasıl ki Varşova Paktı Rus sosyal-emperyalistlerinin yağmacı savaş siyasetinin bir aracı ise, NATO da ABD emperyalizminin bu yağmacı siyasetinin, bu yolda yeni bir dünya savaşına hazırlanma siyasetinin bir aracıdır. Nato'yu savunma örgütü olarak almak ve sosyal-emperyalistler saldırırsa savunma savaşı verecektir demek savaş ve siyaset ilişkilerini reddetmek, bu konuda II. enternasyonal oportünistlerinin tezlerine sarılmaktır. Savaşı hangi sınıfların vereceğini, hangi siyasi hedeflerle vereceğini düşünmeden, kimin kime saldırdığına, orduların o anda nerede durduğuna göre karar vermektir.

Savaş sırasında savaşan taraflardan biri daha üstün olabilir. Askeri olarak bir saldırıyı başlatıp rakibine ağır darbeler vurabilir. Savaşa hazırlanan, savaşan taraflar, elbetteki kendileri için en elverişli, rakibini en çabuk yıpratacak anı kollarlar. Ama savaş karşısında tutum, kimin kime saldırdığına, kimin askerlerinin kimin topraklarına girdiğine, kimin askerlerinin ve ordusunun çok olduğuna, orduların nerede durduğuna bakarak değerlendirilmez. Savaşa yol açan siyasetin ne olduğuna, savaşın özünün ne olduğuna bakarak değerlendirilir.

Şüphesiz ki hayatta her türlü dönüşüm mümkündür. Ama savaş konusunda Leninizm'den kesin bir şekilde ayrılarak, Nato'ya hangi siyasetin kumanda ettiğini görmezlikten gelerek, Nato'yu savunma örgütü ilan etmek veya savunma örgütü olabileceğini ilan etmek, onu desteklemek, bir emperyalistin ve hatta süper devletlerden birinin yanında yer almak, onu desteklemek demektir.

Bir emperyalist savaş haklı bir savaşa dönüşebilir. Ama bu, savaşan emperyalistlerden bir tarafın saldırıya uğraması veya ordularının bozguna uğraması ile, savaşta zarar görenin, saldırıya uğrayanın savaşı haklı savaş

haline gelmez. Emperyalist siyasete karşı, bağımsızlık, demokrasi siyasetinin, emperyalist savaşa ve emperyalist boyunduruğa son verme siyasetinin devamı olan haklı savaşın, emperyalist savaşa karşı mücadele etmesiyle olur. Ancak bu yolla emperyalist bir savaş haklı bir savaşa dönüşebilir.

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ İKİ SÜPER DEVLETİN DÜNYA HALKLARININ BAŞ DÜŞMANI OLDUĞUNU İNKAR EDİYOR

Üç dünya teorisi, Sovyet sosyal-emperyalizminin savaşın esas kaynağı ve esas saldırgan olduğunun tespit edilmesi gerektiğini söylüyor. Bunu yapmamak esas darbenin kime vurulacağını bulanıklaştırmaktan başka sonuç vermez diyor. Üç dünya teoricilerine göre dünya çapında esas darbe 2 süper devlete değil de, sadece birine yöneltilmelidir.

Üç dünya teoricileri, söylediklerini haklı çıkarabilmek için Lenin'in emperyalist paylaşım sofrasına sonradan gelen emperyalistlerin daha yırtıcı, daha yağmacı olduklarını belirttiğini, 2. Wilhelm Almanyası'nın, Hitler Almanyası'nın; ABD'nin ve şimdi de Rusya'nın böyle olduğunu söylüyor. Tarihi gerçekleri düz bir çizgi haline getirerek, sadece Sovyet sosyal-emperyalizminin dünya halklarının baş düşmanı olduğuna inandırıcılık kazandırmaya çalışıyor.

Üç dünya teoricilerinin hemen her meselede öne sürdükleri tezlerin neden ve niçinini cevaplamak, sınıf mücadelesinin objektif kanunlarına, marksizm-leninizme uygun olup olmadığını, dünyayı proletaryaya göre değiştirmeye tekabül edip etmediğini ispat etmek yerine, herşeyi kendi niyetine göre değiştiriyor ve sonra çeşitli tarihi deneylerin istediği yanını öne çıkarıp, istemediği yanını gizleyerek işte ispatı diyor. Üç dünya teoricileri anti-marksist vaazlarının arkasından niyetlerine uyarlanmış örnekler sıralamayı ihmal etmiyorlar. Yerleştirilmeye çalışılan mantık şudur: Bak şu zamanda şöyle bir şey olmuştu, bizim örneğimiz o örneğe ne kadar benziyor. Dolayısıyla bizim dediğimiz de doğrudur.

Özellikle, ülkemizde doğmatizmin güçlü olduğu, her meseleyi alıntılarla çözme eğiliminin hâlâ yaşadığı bir dönemde üç dünya teorisi hem bu yanlış eğilimi körüklüyor hem de teorisinin karşı-devrimci özünün yeterince açığa çıkmasını güçleştirmeye çalışıyor. Oportünizme karşı mücadele ister istemez onun çarpıttığı örnekleri yerli yerine oturtma mücadelesine dönüşüyor. İşte üç dünya teoricileri dünya halklarının baş düşmanlarını tesbit etme meselesinde de, daha doğrusu ABD emperyalizmini baş düşmanlardan çıkarabilmek için, özünden koparılmış alıntıları rastgele sıralıyor. Maksat, baş düşman sadece sosyal-emperyalizm olmalı ve ABD emperyalistleriyle birleşebilmelidir. ABD emperyalizmi dünya halklarının baş düşmanı ve hatta düşmanı olmaktan çıkarılmalıdır. Üç dünya teoricilerine göre yükselen emperyalizm, esas saldırganı ve esas darbenin vurulması gereken gücü gösterir. Bu anlayış emperyalizm teorisinin tahrifin devamıdır.

Emperyalizm, büyük devletler tarafından dünyanın güçleri oranında toprak bakımından paylaşılması demektir. Bunun anlamı varolan pazarların, sömürgelerin ve yarı-sömürgelerin paylaşılması, yeniden cereyan edecek demektir. Güçleri değişen emperyalist devletler dünyayı yeniden güçlerine göre paylaşmak isterler. Marksistler, emperyalist dünyayı incelerken, sadece yükselen emperyalizmin durumuna bakmazlar. Dünyanın halihazırdaki bölünmüşlüğü kabul edilemez olduğundan, emperyalizme karşı mücadeleyi mevcut durumu koruma ve sadece bu durumu değiştirmeye çalışanlara karşı olma olarak ele almadıklarından, emperyalist hegemonyanın, emperyalist rekabetin bütününe ve o günkü durumuna bakarlar.

I. Dünya Savaşı öncesi **Alman emperyalizmi yükselen,** yeniden paylaşımı isteyen emperyalizmdi. Gerek iktisadi gelişme hızı ve gücü, gerek merkeziyetçi örgütleniş biçimi, gerekse askeri gücü bakımından üstün bir konuma sahipti. Sabırsız ve yırtıcı bir emperyalizmdi. Ancak o gün dünyada nüfuz alanlarının geniş bir kısmını elinde tutan İngiliz emperyalizmi, mevcut bölgelerinden vazgeçmediği, genişleme faaliyetine devam ettiği, rekabetin bir devamı olarak o da emperyalist savaşa hazırlandığı için, her ikisi de, ve onların başını çektiği her iki emperyalist blok da, aç gözlü ve saldırgandı, her ikisi de savaşın kaynağı idi. Lenin çeşitli ülkelerin sosyal-şövenlerine karşı birçok defa savaşan her iki tarafın da vahşi, yağmacı olduğunu, savaşan taraflardan sadece birine veya birtarafa değil, her tarafa da karşı çıkmak gerektiğini hiç bir karışıklığa yol açmayacak şekilde belirtti.

Lenin I. Dünya Savaşını değerlendirirken, Almanya ve müttefiklerinin iktisadi, askeri gücünü ve örgütlenmesini değerlendirerek kapitalist şölen sofrasına geç gelen bu grubun «daha aç gözlü, daha yağmacı bir grup» olduğunu belirtir.

Marksistler I. Dünya Savaşında emperyalist ülkeleri, izledikleri siyasete göre değerlendirdiler. Almanya'nın kapitalist şölen sofrasına geç gelmesi ve hatta «daha aç gözlü, daha yağmacı» ve yükselen emperyalist olması, onu daha tehlikeli olarak nitelendirmeyi getirmedi. Çünkü İngiliz emperyalizmi de aynı yağma ve ilhak, dünyaya hakim olma siyasetini izlemekteydi. Ve bunun içindir ki, Lenin, yukarıdaki tespiti yaptığı aynı makalede şöyle diyordu :

«Bugünkü savaş, fetih politikasının, bütün azınlıkları kırıp yoketme politikasının, Almanlar'la İngilizler'in Afrika'da, İngilizler'le Ruslar'ın İran'da giriştikleri inanılmaz vahşet politikasının (bunlardan hangisinin daha vahşi ve zalim olduğunu kestirmek güçtür) bir devamıdır... **Savaşın asıl sebebini anlamaya yarayacak ipucu işte burada.»** (abç) (21)

Kapitalizmin tabiatı gereği her zaman yükselen emperyalizm olacaktır. Fakat her zaman yükselen emperyalizmi esas saldırgan ve esas darbenin vurulması gereken güç olarak görmek, dünyanın mevcut bölünmüşlüğünü kabul edilebilir görmektir. Mevcut statüyü korumayı; emperyalizme ve mevcut paylaşılmışlığa değil, sadece bunu değiştirmeğe kalkanlara karşı olmayı ifade eder.

---

(21) V. İ. Lenin, Sosyalizm ve Savaşı, s. 141, Sol Yayınları, Birinci Baskı.

Bugün durum nedir? Sovyet sosyal-emperyalizmi, paylaşım sofrasına sonradan gelen emperyalisttir. Yeni hegemonya ve nüfuz alanları kazanmak için sabırsızlanıyor, bunun için hummalı bir savaş hazırlığı içindedir, dünyanın dört bir yanında faaliyete girişmiştir. Sovyet sosyal-emperyalistleri Afrika'da bir dizi entrikaya girişerek, kendilerini buradaki halkların ve genç ülkelerin «doğal müttefiki» ilân ederek müdahalelerde bulunuyor, paralı askerler seferber ediyor, şiddetli bir hegemonya mücadelesi sürdürüyor. Bu faaliyetleri sadece Afrika ile sınır değildir. Aynı zamanda Orta Doğu'da, Güneydoğu Asya'da, Hint Okyanusu'nda ve Kuzey Denizi'nde de yayılmacı ve saldırgan bir siyaset izlemekte, dünyayı ele geçirme ve rakibi ABD emperyalizminden üstün hale gelebilmenin gayreti içindedir. Avrupa'daki kendine bağımlı ülkeleri ve Varşova Paktını durmadan silâhlandırmakta, ittifaklarını güçlendirmeğe çalışmaktadır. Sosyal-emperyalistler, tank'a, ve ruble'ye dayanan bir yayılma siyaseti izliyor. Sovyet sosyal-emperyalizmi, yükselen emperyalizm olmanın kendine has özelliklerini taşıyor. Yani gelişim hızı az çok yüksektir. Sosyalist bir devleti yıkarak yükseldiği için paylaşım sofrasına geç gelmiştir. Yüksek bir merkeziyetçi örgütlenmeye sahiptir. Ekonomik bakımdan zayıf olmakla birlikte askeri bakımdan son derece güçlüdür. Dünyanın ikinci büyük silâh tüccarıdır. Yüzüne «sosyalizm» maskesi takarak «halkların dostu» pozuna girebilmektedir. Bütün bunlar Rusya'nın üzerinde herkesin anlaşabileceği özellikleridir. Fakat onun bu durumu, esas darbenin vurulması gereken ve esas saldırgan, esas savaş kaynağı olması için yeterli değildir. Emperyalist kampın ve emperyalist rekabetin bütününe bakmak gerekir.

Diğer süper devlet ABD emperyalizmi, halihazırda dünyanın en geniş nüfuz ve sömürü alanlarına sahiptir. Yitirdiği mevzileri ele geçirmek, nüfuz bölgelerindeki üstünlüğünü sürdürmek ve genişletmek için amansız bir şekilde mücadele ediyor. İktisadi alandaki ve savaş teknolojisindeki üstünlüğünü sürdürüyor. Yeni bir dünya savaşına hızla hazırlık yapıyor. Sadece son bir yıllık faaliyeti bile bütün safsataları yıkacak açık ve anlaşılırdır.

İkinci dünya savaşından bu yana ABD emperyalizmi kanlı müdahalelerden, jandarma rolü oynamaktan vazgeçmemiştir. Kore'de, Vietnam'da, Kamboçya'da, Laos'ta halkların milli kurtuluş savaşına karşı hep o savaşmıştır. Endonezya'da beşyüz bin komünisti öldüren, Şili'de, Tayland'da binlerce insanı öldüren kanlı darbeler ABD damgasını taşımaktadır. Ortadoğu'daki, Hint Okyanusu'ndaki Afrika'daki yerel çatışmaların hep içindedir ve baş kışkırtıcılardan biridir. ABD emperyalizmi hâlâ dünyanın en büyük sermaye ve silah ihracatçısıdır. Güney Kore'de, Tayvan'da, İspanya'da, Ortadoğu'da, Japonya'da vb. birçok üsleri, denizlerde, okyanuslarda askeri donanmaları ve üsleri vardır ve bunları güçlendirmektedir. Bütün bunlar ABD emperyalizminin dünya barışına hizmeti veya barışçı amaçlar için midir? Emperyalizm ne zamandan beri saldırgan, yağmacı karakterini değiştirdi?

ABD emperyalizmi bir yandan hızla sarsılan eski nüfuz alanlarındaki gücünü tamir etmeye, sağlamlaştırmaya çalışırken, Sovyet sosyal-emperyalizminin elindeki bölgeleri ele geçirmek için de uğraşıyor. Bir zamanlar Sovyetler'in nüfuz alanı olan Mısır'ı elegeçirdi, Hindistan'da ve de Orta doğu'da

rakibi aleyhine durumunu güçlendirdi. Kızıl Deniz bölgesinde Rusya'yı kovan ülkeleri ele geçirmeye kendi hegemonyası altına almaya uğraşıyor. Sovyet sosyal-emperyalizmi ile birlikte bölgesel savaşı kışkırtıyor. ABD emperyalizmi NATO'yu silahlandırmayı hızla tırmandırıyor, Sovyet sosyal-emperyalizminin uydularının ekonomik güçlüklerinden yararlanıp onları dağıtmaya ve hatta onlar üzerinde etkinlik kurmaya çalışıyor. ABD emperyalizmi hegemonya ve nüfuz alanları savaşını yavaşlatmamış aksine Dünya'nın her yerinde amansız bir hegemonya kurma faaliyeti içindedir.

Bu nedenle her iki süper devlet de savaşın esas kaynağı, halkların bağımsızlığı ve özgürlüğünün, sosyalizmin aynı oranda tehlikeli düşmanlarıdır. Her iki süper devlet dünya halklarının baş düşmanıdır.

Üç dünya teoricileri, Sovyet sosyal-emperyalizminin yükselen ve vahşi bir emperyalizm olmasına rağmen, ABD emperyalizminin, iktisadi plânda, müttefikler plânında ve nükleer silâhlarda daha üstün bir konumda olan, fakat asıl önemlisi, ABD emperyalizminin elindeki nüfuz alanlarını sağlamlaştırmak, sarsılan yerlerdeki hegemonyasını tamir etmek, yeni hegemonya alanları kazanmak ve hatta rakibinin elinde olanları ele geçirmek için amansızca mücadele eden ve bunun sonucu olarak yeni bir dünya savaşına hazırlanan bir emperyalizm olduğunu gizlemeye çalışıyorlar. Eğer gerçeği değiştiremezler ve ABD emperyalizmini «fevkalâde pasif» ve «tavizci» ilân edemezlerse, yaptıkları tespitin saçma olacağını, her iki süper devletin de saldırgan, her ikisinin de esas savaş kaynağı olduğunun ortaya çıkacağını biliyorlar. Bunun içindir ki gerçeği değiştiriyorlar.

Üç dünya teoricilerine bakarsanız, ABD emperyalizmi fevkalâde pasiftir ve hatta imtiyaz ve hegemonya savaşını bırakmış, taviz siyaseti izlemektedir.

Onlara göre, ABD'de, 1930'larda İngiltere'de olduğu gibi bir taviz eğilimi kendini göstermeğe başlamıştır. ABD tekelci burjuvazisinin birtakım ileri gelenleri Chamberlain'in izinden gitmektedirler. Sovyetler Birliği'ne karşı taviz siyaseti güdülmesini savunmaktadırlar.

Onlar buradan, yani kendi yarattıkları dünyadan kalkakarak, ABD emperyalizmi ile birleşme çağrısı yapıyorlar. Sovyetler Birliği tarafından hazırlanan dünya savaş plânını yoketmek için «3. Dünya», «2. Dünya» ve hatta «1. Dünya», yani ABD'nin birleşmesini, ortaklaşa çaba sarfetmesini savunmaktadırlar.

Bütün bunlar siyasi sonuçları bakımından ise dünyanın şimdiki bölünmüşlüğünü kabul edilebilir ve meşru görmek, halkların ABD emperyalizmine karşı başkaldırmaması gerektiğini vaazetmektir. Genel olarak anti-emperyalist mücadelelerin bir tarafa bırakılmasıdır.

Üç dünya teoricilerine göre ABD Münih siyaseti, taviz siyaseti izlemektedir. Üç dünya teoricileri nesnel gerçeği araştıracaklarına tarihi parelellikler ve şeyler arasında şeklî benzerlikler kurarak ön yargılarına göre gerçeği değiştirmeye kalkıyorlar.

Münih siyaseti neydi? Emperyalist rekabetin gittikçe keskinleştiği, yükselen emperyalistlerin yeniden paylaşım istediği zamanda bazı emperyalist devletlerin (İngiltere, Fransa) kendilerini şiddetlenen rekabete ve savaşa gö-

re hazırlamamaları idi. Bu ülkeler sömürü ve nüfuz alanları savaşını sürdürmeme, bunlardan taviz verme, kendi alanlarını bırakma, paylaşım isteyen yükselen emperyalistleri «sosyalist Sovyetler Birliği'ne yöneltiriz» hesabı ile teşvik etme siyaseti izliyorlardı.

Stalin ve Komintern, Münih siyaseti izleyen ülkeleri, emperyalistler arası çelişkilerin o günkü durumunu değerlendirerek tesbit etti. Münih siyaseti izleyen ülkelerin emperyalist emelleri, emperyalist tabiatları, onların güçlenmeleri asla desteklenmiyordu. Sadece emperyalistler arası çelişkilerin bu somut durumundan, düşmanlar arasındaki çelişkilerden, dünya devrimi, dünya barışı için yararlanma sonucu çıkarılıyordu.

Bugün Münih siyaseti dünya ölçeğinde amansız yağma ve hegemonya savaşı veren ve bunun devamı olarak yeni bir savaşa hazırlanan ABD emperyalizmi için nasıl söylenebilir?

Üç dünya teoricilerinin Münih siyasetinden bahsetmelerinin, Münih üzerine parallellik kurmalarının anlamı nedir? onların siyasî tutumu bunu yeterince açık bir şekilde cevaplandırıyor. ABD emperyalizmine Münih siyaseti izlediği etiketi yapıştırıldıktan sonra onun silahlanmasını, savaş hazırlığını daha rahat destekleyebilmektedirler. ABD emperyalizminin gücü ve silahlanmasını bir barış unsuru olarak değerlendirmektedirler. Üç dünya teoricileri ABD'nin silahlanmasının, NATO'nun gücünün arttırılmasının, ABD-Batı Avrupa ittifakının güçlendirilmesinin en ateşli destekleyicileri haline gelmiştir. Onlar ABD emperyalizminin elebaşısı Carter'ı diğer emperyalistlerin şu veya bu temsilcisini, Sovyet sosyal-emperyalizmi tehlikesini idrak etmekte olan ve savunmayı güçlendirmek için çabalayan barışseverler olarak savunmaktadır. NATO toplantılarını, NATO generallerinin açıklamalarını, «ortak savunmayı güçlendirme ihtiyacı» vb. başlıklarla sunuyorlar.

EMPERYALİST REKABET MESELESİNİN BİR KEZ DAHA ÇARPITILMASI

Üç dünya teoricilerine göre Batı Avrupa ülkeleri savunmalarını, birliklerini güçlendirmelidirler, çünkü Rusya'nın tehdidi altındadırlar ve savaş Avrupa'da çıkacaktır. Bunu şöyle ortaya koyuyorlar: Sovyetler Birliği, Batı Avrupa'yı kuşatmak amacıyla, askeri ve deniz gücünü Doğu Avrupa'ya ve Avrupa'nın kuzey ve güney denizlerine yığdığını söylüyorlar. Aynı zamanda, Kızıl Deniz'den, Hint Okyanusu'na uzanan ve Ümit Burnu'ndan geçerek Güney Atlantik'in doğu kıyılarına varan bir hat boyunca sıralanan stratejik bölgelerin ele geçirilmesini hızlandırmakta olduklarını, böylece Avrupa'nın kanatlarına sarkarak onu kuşatmaya çabalamakta ve Batı Avrupa için hayati önem taşıyan ana haberleşme hatlarını tehdit etmekte olduğunu söylüyorlar.

Burada düne göre «yeni ve daha ileri» bir tespitle karşı karşıyayız. Eskiden iki süper devletin rekabetinin odağı Avrupa denirken, tek süper devlet

açıkça söylenmeye ikinci dereceden emperyalistlerin ABD ile birliği ve silahlanması desteklenmeye başlayınca bu mesele de teorinin bütünlüğüne göre değiştirilmektedir. Artık vurgulanan, söylenen Avrupa'ya Rus tehdidi, Rusya'nın Avrupa'ya saldıracağıdır. Onların teorilerinin geldiği yere göre mesele sosyal-emperyalist tehdidin odağı Avrupa haline getirilmiştir. Bu meselenin bir yönüdür. Diğer bir yönü ise Sovyetler Birliği'nin hegemonya savaşının ve savaş tehdidinin emperyalizm öncesi döneme göre uyarlanmış olmasıdır.

Bilindiği gibi kapitalist emperyalizm öncesi dönemde soyguncu devletler, zengin hammadde kaynaklarını yağmalamak, talan etmek istedikleri zaman, saldıracakları yeri karadan ve denizden kuşatmaya yöneliyorlardı. Bazen açık şiddetli savaşlar vererek hammadde alanlarına ulaşmaya, ele geçirmeye çalışıyorlardı. Denilebilirse bütün faaliyetlerinin esası, istedikleri bölgeye ulaşmaktı.

Emperyalizm çağında rekabet ve nüfuz savaşı bundan farklılıklar taşır. Bugün emperyalistler, özellikle iki süper devlet —sadece Rusya değil— dünyanın bütün bölgelerinde hakim olmak, etki alanlarını genişletmek mücadelesi veriyorlar. Kızıl Deniz'de, Ortadoğu'da, Hint Okyanusu'nda keskinleşen rekabet, bu iki süper devletin vasalları arasında büyüyen anlaşmazlıklar ve çatışmaların tek amacı Avrupa'yı kuşatmak için değildir. Bu bölgelere hakim olmak, zengin kaynaklarını ele geçirmek içindir. Elbette bu bölgelerdeki mücadele, onların diğer bölgeleri ele geçirmek için elverişli durum kazanma, Avrupa'daki durumlarını, iktisadi bakımdan gelişmiş Avrupa'yı ele geçirme emellerini güçlendirme sonucunu da içinde taşır. Ama iki süper devletin (üç dünya teorisine göre sadece Rusya'nın) dünya ölçeğindeki çatışma ve rekabetlerinin, etki ve nüfuz alanlarını dünya ölçeğinde genişletmek için değil de, Avrupa'yı kuşatmak için olduğunu iddia etmek, süren rekabetten hiçbirşey anlamamaktır. Ancak, üç dünya teorisinin genel sistematiğine damgasını vuran çağı emperyalizm öncesi gibi görme anlayışı ile bir anlam ifade eder. Bağımlı ülkelerin emperyalizme, özellikle süper devletlere bağlı güçlerini devrimci, Avrupa burjuvazisini ilerici ilân ettikten sonra sosyal-söven vaazların daha da inandırıcı olabilmesi için böyle bir tespit yapmaları gerekiyordu. Yoksa onlar emperyalist rekabet, süper devletlerin dalaşması, Avrupa'da durum vb. meselelerle ilgilenmiyorlar.

Bugün iki süper devletin Avrupa üzerindeki tehdidi, silahlanmaları, Avrupa'daki didişmeleri şiddetli ve keskindir. İki süper devletin başını çektiği askeri bloklar —NATO ve Varşova— görülmedik derecede silahlanmaktadır. İki süper devlet, birbirlerinin askeri bloklarını, müttefiklerini dağıtmak, rakibinin gücünü sarsmak, zayıflatmak ve tecrit etmek için büyük bir çaba harcıyorlar. Çünkü dünyayı paylaşmanın yolu önemli ölçüde birbirlerinin ittifaklarını zayıflatmaktan, kendi ittifaklarını sağlamlaştırmaktan geçmektedir.

ABD ve Batı ülkeleri, Varşova Paktı ülkelerinin ekonomik zorluklarından yararlanmaya, onların bloğunu dağıtmaya çalışıyor. Sovyet sosyal-emperyalizmi de Avrupa ülkelerine Rusya'dan hiç bir tehdidin gelmediği palavraları ile ABD emperyalizminden Avrupa emperyalistlerini koparmaya, buralarda entrikalar çevirmeye uğraşıyor.

Avrupa, emperyalist blokların merkezidir. Elbette savaşa hazırlanan em-

peryalist bloklar hızla silahlanacak, askeri güçlerini arttıracaktır. Her savaş öncesinde Avrupa barut fıçısı gibi olmuştur. Lenin 1914'ler öncesinde Avrupa'yı hızlı bir silahlanmanın sardığını belirtir. 2. Dünya Savaşı öncesi de durum aynı özellikleri taşıyordu. Avrupa'nın her tarafında karışıklıklar doğuyor, çelişkiler keskinleşiyordu. Komünist Enternasyonal 7. Kongresine Raporunda M. Ercoli, dünyadaki temel çelişmelerin somut durumunu belirttikten sonra şövle diyordu: «Bundan şu sonuç çıkar yoldaşlar. Uluslararası durum özellikle gergin ve vahimdir, savaş herhangi bir an ve her hangi bir yerde çıkabilir, ve çıkacak bir savaş kaçınılmaz olarak bir dünya savaşına dönüşecektir.» (22)

Bugün de Avrupa çelişmelerin keskinleştiği, süper devletler arasındaki rekabetin yoğunlaştığı, emperyalistlerin, özellikle de süper devletlerin, alabildiğine silâhlandığı önemli bir çatışma alanıdır.

Buradan çıkaracağımız sonuç nedir? Emperyalistler nerede silâhlanıyorsa orada savaş çıkar, savaşın Avrupa dışında başlaması için silâhlanmanın örneğin Afrika'da olması gerekir görüşü saçmadır. (Kaldı ki bugün bütün bölgelerde özellikle süper devletler kendilerine bağımlı yerli gericilikleri büyük bir hızla silâhlandırıyor.)

Bugün iki süper devletin rekabeti bütün dünyada keskinleşirken, savaş Avrupa'da da Afrika'da da, Ortadoğu'da da veya bir sosyalist ülkeye saldırıyla da başlayabilir.

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ SAVAŞ VE BARIŞ TEZİNİ TAHRİF EDİYOR

Halklar ve onlara yol gösteren Marksist-Leninist partiler, her zaman savaş ve barış sorununa büyük bir önem vermiştir. Ve gene Marksist-Leninist partiler, dünya çapında baş düşmanların kimler olduğu, esas darbenin kime yöneltilmesi gerektiği tesbiti üzerinde titizlikle dururlar.

Fakat her zaman oportünistlerce çarpıtılan meselelerden biri de savaş ve barış sorunu ile baş düşmanlara karşı mücadele sorunu olmuştur. Onlar bu meseleler üzerinde büyük gürültüler koparmışlar, kendilerinin savaşa ve baş düşmanlara karşı en kararlı mücadeleden yana olduğu iddiaları ile marksizm-leninizmi ve somut gerçekleri çarpıtmaya koyulmuşlardır. Üç dünya teoricileri bakımından da durum tamamen aynıdır. Onlar kendilerine, savaş ve barış ve baş düşmanlara karşı mücadele ile uğraşıyor süsü veriyorlar; her şeyi bunlar adına değiştiriyormuş görünümüne giriyorlar. Ancak böylesi şeyler dün modern revizyonistlerin ve her türden oportünistin suçüstü yakalanmasını, önleyemedi, bugün de önleyemiyor.

Çağımızda emperyalist savaş, emperyalistlerarası rekabetin keskinleşmesinin bir sonucu olarak doğar. Lenin bize savaşın, çelişmelerin derinliği

(22) The Communist International, M. Ercoli'nin Raporu Üzerine 20 Ağustos 1935'de Komünist Enternasyonalin Yedinci Kongresine Kabul Edilen Resmi Karar.

ve keskinliği en yüksek noktasına ulaştığı, bütün lâflar, propagandalar ve «iktisadî reformlar» artık onu önleyemez hale geldiği zaman patlak verdiğini öğretiyor». Üç dünya teoricilerinin değiştirmeye çalışmalarına rağmen, bugünkü muhtemel bir dünya savaşı da iki süper devletin dünyaya hâkim olma, sömürge ve nüfuz alanlarını ele geçirme mücadelesinin bir sonucu olacaktır Bugün iki süper devlet için geçerli olduğu gibi genel olarak emperyalistler, azami kâr, sömürü ve hakimiyet için savaş çıkarmaktan çekinmez, savaş isterler. Ancak bu sadece onların isteğidir. İnsan toplumunun gelişmesinin tüm sorunları emperyalistlerin ve gericilerin isteklerine veya niyetlerine göre değil kitlelerin mücadelesi tarafından çözümlenir. Bu bakımdan özgürlük, bağımsızlık, barış isteyen kitleler, onların savaş çabalarını, savaş arzularını ve tüm sosyal sistemlerini yere çalabilir, onların çıkaracağı bir savaşı önleyebilirler.

Burada unutulmaması gereken fakat her zaman revizyonistlerin ve bugün de üç dünya teoricilerinin karartmaya, ortadan kaldırmaya çalıştığı temel bir mesele daha vardır. Marksist-leninistler savaşa karşı mücadeleyi sınıf mücadelesinden kopartmazlar, bu görevi burjuvaziyi devirme mücadelesinin bir parçası olarak görürler ve ele alırlar. **Hiç bir zaman bir devrim için mücadele, ayrıca bir de emperyalist savaşı önlemek için mücadele; bir devrim cephesi, bir de barışı sağlamak için cephe diye birbirinden bağımsız olarak varolan ayrı ayrı görevler ve cepheler yoktur. Bunların ikisi her zaman birliktedir. Devrim için mücadele, içinde, aynı zamanda barış için mücadeleyi, devrim cephesi de, içinde aynı zamanda barış için cepheyi taşır. Sadece somut durumlara göre görevlerde ve katılan güçlerde değişiklikler olur. AEP'li yoldaşlar Kruşçev revizyonistlerine karşı mücadelede şöyle diyorlardı:**

«Kim ki modern revizyonistlerin yaptığı gibi barış için mücadeleyi yalnızca savaş tehlikesine karşı mücadeleye indirgiyorsa, o sadece sonuçlarla mücadele ediyor ve sebebine, onun kaynağına dokunmuyor. Savaş tehlikesi gökten inmiyor, tam aksine enperyalizmden geliyor. Savaş, sömürü düzeninin bir ürünü idi ve ürünüdür, onun ayrılmaz bir yol arkadaşıdır. Emperyalizm var olduğu sürece, dünyada barış varolamaz. Kim ki barış için mücadeleyi ana hedef olarak belirler ve bunu yalnızca savaş tehlikesine karşı mücadeleye indirgerse o, dünyadaki statükoyu sonsuzlaştırmaktadır. Anti-emperyalist güçlerin ana hedefi barış için ve savaş tehlikesine karşı mücadele olamaz, tam aksine yalnız emperyalistlerin parçalanması ve tasfiyesi için mücadele olabilir. Yalnız bu tarzda savaş tehlikesi önlenebilir. Bundan dolayı barışın korunması ve savaşın önlenmesi için anayol devrimdir. (23)

Proletarya devrimleri, ezilen halkların millî kurtuluş savaşları ve sosyalist ülkelerin mücadeleleri, aynı zamanda barışı sağlamak, dünya savaşını önlemek için mücadeledir. Halklar ancak bu yolla kurtuluşlarına gidebilirler ve gene ancak bu yolla barışı sağlamak için mücadele ederler. Bu temel üzerinde barıştan yana olan bütün tutumlar, ilerici ve barışçı güçler ve ülkeler bu temel üzerinde yükselen müttefiklerdir. Devrimci güçler ve onun müttefiklerinin mücadelesi emperyalist savaşı önleyebilecek biricik kuvvet ve

(23) KPD - ML'nin bir broşüründen.

biricik yoldur. Eğer bu güçler ve onların mücadelesi savaşı önleyemezse, o zaman onlar çıkan savaştan devrim için yararlanacak ve savaş devrime yol açacaktır. Marksist savaş ve barış, savaş ve sosyalizm teorileri bunu gerektirir. Mao Zedung Yoldaş'ın «ya devrim savaşı önler, ya da savaş devrime yol açar» derken kastettiği de budur.

Her kim ki barıştan, savaşı önlemeden, baş düşmanlara karşı birleşmeden bahsediyor, onun gerçekten bundan yana mı, yoksa bu maskeler altında burjuva maksatlarını gizlemeye çalışan bir oportünist mi olduğunu ayırdetmek kolaylaşmaktadır. İşte şimdi üç dünya teoricilerinin vaazlarının gerçek niteliğini açıklığa kavuşturmak kolaylaşmaktadır. Onların savaş ve barış meselelerinde modern revizyonistlerin tezlerine «yeni» etiketi takıp piyasaya sürdükleri açığa çıkmaktadır. Çünkü birinci olarak, bağımlı ülkelerde temel gücün ezilen halklar olduğuna, onların emperyalizme ve yerli gericiliğe karşı mücadele etmesi gerektiğini son vermişlerdir. Halklara kendi komprador burjuvazisi ve toprak ağalığını destekleme, onların peşinden gitme görevi vermişlerdir. İşbirlikçi sınıflara temel çelişmeyi çözme görevi yüklemişlerdir. Metropol ülkelerde ise, proletaryaya devrim için kendi emperyalist burjuvazisine ve süper devletlere (bazı durumlarda birine karşı) mücadele değil de; kendi emperyalist burjuvazisi ile birleşmesini onu desteklemesini, devlet bağımsızlığını korumayı öğütlüyor. Ve üstelik onunla da sınırlı değildir. Proletaryaya emperyalist burjuvazisinin, ABD emperyalizminin savaş hazırlığına ortaklığını (NATO'dan çıkmamayı, ABD kuvvetlerinin Avrupa'da bulunmasını); ABD emperyalizmi ile ittifakını desteklemesini öğütlüyor. Üç dünya teorisi 2. dereceden emperyalist ülkelerde devrim görevine son vermiş, oranın proletaryasına emperyalist siyaseti destekleme görevi yüklemiştir.

Ve gene üç dünya teorisi, sosyalist ülklerin ayrı bir toplumsal sistemi olduğunu, çağımızda cereyan eden olaylara damgasını vuran kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çelişme olduğunu da ortadan kaldırmaktadır. Dünya çapında devrimin temeli olarak sosyalist ülkeler proletarya devrimleri, millî kurtuluş savaşları yok edilmiştir.

Üç dünya teorisinde zorunlu ve vazgeçilmez olan devrimci temel yoktur. Savaş tehlikesine karşı devrimci mücadelenin esas olduğu yoktur.

Üç dünya teorisi köklü ve kesin bir tarzda savaş ve sosyalizm, savaş ve barış teorilerinden vazgeçmiştir.

Proletarya devrimleri, millî kurtuluş savaşları ve sosyalist ülkeler olmadan devrim için mücadele olamaz, devrim ilerletilemez. Ve gene bu güçler olmadan ve bu güçler temeline dayanmadan barış için, dünya savaşını önlemek için ve baş düşmanlara, hegemonyacılığa karşı mücadele de olamaz. Düşmanlar arası çelişmelerden devrimci bir tarzda yararlanma da olamaz.

Üç dünya teorisine göre emperyalist savaş tehlikesine karşı görev: Güçlü olarak tespit ettiği emperyaliste karşı, daha zayıf emperyalist dediklerinin desteklenmesidir. Yani emperyalist savaş tehlikesine karşı, emperyalist barışa, emperyalist denge teorisine sarılmak gerekir. Denge bozulmasın ki savaş çıkmasın, halkların görevi de dengenin bozulmasına mani olmaktır.

Üç dünya teorisi devrimleri, devrimci güçleri bir tarafa atmakla kalmamıştır. O, halkların gücüne güvenmediği, temel ve tayin edici olarak almadığı

için gözünü emperyalist kamptaki çelişkilere dikmiş, dünyanın geleceğini onlara bağlamıştır. «Emperyalistler arası çelişkilerin mutlaklaştırılması, devrimle karşı-devrim arasındaki temel çelişmenin yeterince önemsenmemesi, yalnızca düşmanlar arasındaki çelişkilerden yararlanmayı stratejinin esası olarak kabul etmek ve asıl şeyi, yani devrimci hareketin gelişmesini unutmak, devrimin hızlanmasını ihmal etmek, bunlar bir bütün olarak alındığında marksist-leninist öğretiye aykırı düşmektedir.» (24)

Üç Dünya Teorisi proletarya devrimlerinin, millî kurtuluş savaşlarının karşısına dikilmektedir. Emperyalist zincirin zayıfladığı yerlerde halkların bunu kırmak için ayağa kalkmasına, ABD emperyalizmi ve NATO'nun boyunduruğundan kurtulmasına karşı çıkmaktadır. Bir emperyalist savaşta süper devletlerin emperyalist siyasete sürükleyebileceği onun işbirlikçisi rejimleri, Avrupa emperyalistlerini savaşa karşı mücadelenin temeli almak ve sonra bunların ABD ile birleşmesini savunmak, savaşa karşı olmak adına, emperyalist siyasetin tarafına geçmek demektir. Böyle bir şey ne savaş hazırlıklarına karşı mücadele olur, ne de herhangi bir savaşta proletarya ve halkların mücadelesini geliştirme imkânı yaratır. Sadece ve sadece halkların çıkarlarını emperyalist dünyaya bağlamak ve statükoyu korumak olur. Ve böyle bir teori «Bütün Ülkelerin İşçileri ve Ezilen Halklar Birleşin» şiarının yerine «Bütün ülkelerin proletaryası, halkları, burjuvaları, gericileri, faşistleri nerede olursanız olun ABD emperyaiizminin liderliği altında Sovyet sosyal-emperyalizmine karşı birleşin» şiarını geçirmektir.

Üç Dünya Teorisi savunucularını artık marksizm-leninizm ilgilendirmiyor. Onların biricik düşündüğü bu emperyalizme ve gericiliğe hizmet eden teoriyi ne yapıp edip savunmak, ona «Marksist» görünümü kazandırmaktır.

Üç Dünya Teoricilerinin ve onun savunucularının anti-marksist emperyalist yardakçısı tezlerini gizleyebilmek için başvurdukları örneklere bakalım.

Üç dünya teoricileri ve onun savunucularının değiştirmeye kalktıkları tarihi tecrübeler esasen üç dünya teoricilerine yönelmektedir.

İkinci Dünya Savaşı öncesi Komintern yeni bir dünya savaşı tehlikesinin büyümekte, **dünyada bütün temel çelişmelerin keskinleşmekte olduğunu** tespit etti. Emperyalist kamp içinde bir yanda nüfuzlarını genişletmek, dünyayı yeniden paylaşmak için hazırlanan faşist kamp ile onlarla dünya hakimiyeti mücadelesine girmeyen aksine imtiyazlarını terketme, onları destekleme ve taviz siyaseti izleyen Fransa, İngiltere, ABD vardı. Bu yeni ama somut bir durumdu. Stalin Yoldaş, «inanılmaz ama gerçek» diyerek nitelendiriyordu bu durumu. 1935'lerden beri dünya halklarının baş düşmanı olarak faşist Almanya ve müttefikleri ilân edildi. Bütün ülkelerin proletaryasının kendi ülkesinde faşizme, savaşa karşı halk cephelerinin örgütlenmesi, hızlandırıldı. Sosyalist SSCB, proleterya ve ezilen halklar temelinde emperyalist savaşa karşı mücadele açıldı. Esas darbenin faşist Almanya ve müttefiklerine yöneltilmesi belirlendi. Ve durum değişmez leninist savaş ve sosyalizm teorisine göre şöyle kondu.

---

(24) Devrimin Teori ve Pratiği, s. 22, Devrimci Proletarya Yayınları, Birinci Baskı.

«Komünistler, savaşın kapitalist sistem hâlâ sürerken ortadan kalkacağı hayaline karşı mücadele ederken, aynı zamanda savaşı önlemek için de gayret sarfederler ve edeceklerdir. İşçi sınıfının savaşı önlemek için tüm gayretlerine rağmen yeni bir emperyalist dünya savaşı patlarsa, komünistler barış için mücadelede örgütlenmiş tüm savaş muhaliflerine önderlik etmeye çalışacaklar ve bu emperyalist savaşı, faşist savaş kışkırtıcılarına, burjuvaziye karşı kapitalizmi devirmek için bir iç savaşa çevireceklerdir. (25)

Durum tamamen bu temelde ve bu anlayışla ele alındı. Bunu açığa çıkarmak, kararmasına izin vermemek gerekir.

Hiçbir zaman emperyalist savaş tehlikesine karşı eski dünyanın temsilcileri temelinde yükselen bir mücadele olamaz. Savaşa karşı sosyalist ülkeler proletarya devrimleri ve millî kurtuluş savaşları temelinde emperyalist sistemi yıkma mücadelesine tabi olarak alınır. Bu devrimci temelin yanısıra bununla karşı karşıya getirmeksizin devrimci proletarya emperyalistler ve düşmanlar arasındaki çatlaklardan, çelişkilerden yararlanır.

Sosyalist bir ülke belli bir somut durumda savaşı önlemek, düşmanlar arasındaki çatlaklardan yararlanmak için baş düşmanlar dışındaki ülkelerin burjuvazisi ile de belli ilişkilere girebilir. Bu, o ülkelerdeki proletaryanın devrimci görevleri ile çelişmez ve karşı karşıya getirmez. İkinci Dünya Savaşı öncesinde durumun kendine özgü özelliklerini son derece berrak bir şekilde tespit eden Stalin, faşist kamp dışındaki, başdüşman dışındaki emperyalist ülkelerin burjuvazisine karşı çeşitli girişimlerde bulundu. Onlara belli bir tutum aldırmaya çalıştı.

Ancak Fransa, İngiltere gibi o gün savas kaynağı olmayan ve basdüşmanların dışında kalan emperyalistlerle birleşilmedi. Onların emperyalist tabiatları, emperyalist emelleri, emperyalist siyasetleri desteklenmedi.

Bu ülkeler (Fransa, İngiltere, ABD) barış, sosyalist Sovyetler Birliği ile karşılıklı yardım, Cin'e ve İspanya'ya yardım siyaseti izlemediği için sosyalist Sovyetler Birliği bakımından bu emperyalistlerin birleşilebilecek hiç bir tutumu yoktu. Bilindiği gibi bu ülkelere faşist Almanya saldırıp işgal ettiği zaman, savaş, emperyalistler-arası savaş diye nitelendi.

Bu ülkeler desteklenmediği gibi bunlar saldırgan ve savaş kaynağı değil, üstelik işgal de edildiklerine göre faşist kampa karşı savaş haklı savaştır denilmedi. Dimitrov şöyle diyordu:

«Halk kitlelerinin gerçek amaçlarını saklamak çabalarıyla, savaşan kapitalist devletlerin hakim sınıfları tarafından kullanılan düzenbaz sloganlara rağmen bugünkü savaş, karakterinde ve özünde, savaşan her iki taraf için de emperyalist, haksız bir savaştır.»

«Lenin'in öğrettiği gibi, bir savaşın karakteri kimin saldırdığına ve düşmanın kimin tarafından olduğuna değil, fakat savaşı hangi sınıfın yürüttüğüne, bu savaşla hangi politikanın devam ettirildiğine bağlıdır. Şimdi savaş, 1914'lerde olduğu gibi, emperyalist burjuvazi tarafından yürütülüyor. Bu sa-

(25) The Communist International, M. Ercali 1935, Resmi Karar.

vaş, dünyanın tekrar yeniden paylaşımı için, dünya hegamonyası için, emperyalist güçler arasındaki mücadelenin doğrudan doğruya devamıdır.»

«Bir tarafta İngiltere ve Fransa, diğer tarafta Almanya arasındaki bu savaşın sömürgeler, hammadde kaynakları, deniz yollarının hegamonyası için, yabancı halklara boyun eğdirmek ve onları sömürmek için olduğunu yalnızca körler göremez..»

«Burjuvazi milyonlarca halkı savaşa girmeye ve kendilerine yabancı bir dava uğruna ölmeye zorlamak için herşeyi yapıyor. Fakat proletaryanın, çalışan halkın bu savaşta savunacağı hiçbirşey yoktur. Bu onların savaşı değil, sömürücülerin savaşıdır. Onlara da mahrumiyet, yıkım ve ölüm getirir. Onlar böyle bir savaşı destekleyecek olsalardı, kapitalist köleliği destekliyor olacaklardı.» (26)

1940'da emperyalist savaşın ilk altı ayı değerlendirilirken İngiltere'nin de savaşın baş kışkırtıcısı olduğu tespit ediliyordu. İngiltere her zaman olduğu gibi kestaneleri ateşten başkasına aldırmak istiyor, Ortadoğu'da, Hindistan'da halkları savaşa sokmaya çalışıyordu. Üstelik bunu da «Hitler Almanyası dünyayı yıkmak istiyor, ona karşı savaşılmalıdır.» propogandası ile yürütüyordu. Komünist enternasyonal, bunu teşhir etti, İngiliz emperyalizminin kendi çıkarı için halkları savaşa sürüklemek istediğini tespit etti.

Bu tamamen somut durumun değerlendirilmesinden geliyordu. Komünistler gayet açık olarak biliyorlardı ki; bir emperyalist, dünya halklarının başdüşmanı olmaktan çıkınca tabiatı değişmez. Ve her somut olay sınıf kıstaslarına göre değerlendirilir; Üç dünya teorisinin öğütlediği mekanik ikilemler ve lâfızlar açısından değerlendirilmez.

1941'de SSCB'nin saldırıya uğraması ile, durumda birçok bakımdan değişiklik oldu. ABD, İngiltere, Fransa, SSCB'ye yardım etmeyi kabul ettiler, ekonomik ve teknik yardımda bulundular. Faşist işgalcilerin yıkılması ve faşist işgallerin kırılması için mücadeleye geçtiler. 1943'de Stalin Yoldaş'ın belirttiği gibi bu ülkelerle sosyalist Sovyetler Birliği'nin ittifakı aşağıdaki maddeleri ihtiva ediyordu:

«Müttefik ülkelerinin Hitler Almanyası karşısındaki zaferi, Avrupa halklarının devlet (aygıtını ç.n.) ekonomik ve kültürel yaşamını örgütleme ve yeniden inşa önemli sorularını gündeme getirmiştir. Hükümetimizin bu sorular karşısındaki tavrı aynı kalacaktır. Müttefiklerimizle birlikte;

1) Avrupa halklarını faşist işgalcilerden kurtarmak ve faşist kölecilerce parçalanan millî devletlerini yeniden inşa etmede onlara yardımcı olmalıyız; Fransa, Belçika, Yugoslavya, Çekoslavakya, Polonya, Yunanistan ve Alman boyunduruğu altındaki öteki devletlerin halkları tekrar özgür ve bağımsız olmalıdır.

2) Avrupa'nın kurtulmuş [veya kurtuluşuna kavuşmuş] halklarına, hükümetlerinin biçimini tayin etmede tam yetki ve özgürlüklerini vermeliyiz;

3) Bu savaştan ve halkların çektiği acılardan sorumlu olan tüm faşist suçluların, hangi ülkede saklanıyor olurlarsa olsunlar, işledikleri bü-

(26) The Communist International, G. Dimitrov, Cilt 16 Savaş ve Kapitalist Ülkelerin İşçi Sınıfı, S. 11, Kasım 1939.

tün suçlar için sert cezaya çarptırılmaları ve karşılığını görmeleri için önlemler almalıyız;

4) Avrupa'da öyle bir düzen kurmalıyız ki veya (ortam yaratmalıyız) Almanya'dan gelecek yeni bir saldırı olasılığı tümüyle ortadan kalksın;

5) Almanlar tarafından yıkıma uğratılan ekonomik ve kültürel hayatı yeniden canlandırma amacıyla, Avrupa halkları arasında, karşılıklı güven ve karşılıklı yardım temelinde kalıcı ekonomik, siyasî, ve kültürel işbirliği yaratmalıyız.» (27)

Bu şartlarda anti-faşist kamp oluştu. Bu, sosyalist Sovyetler Birliği ile emperyalist devletlerin birleşmesi değildi. **Stalin önderliğindeki proletarya diktatörlüğünün anti-faşist siyaseti ile, İngiltere, Fransa, ABD'nin burjuva anti-faşist siyaseti arasında bir ittifaktı.**

Üç dünya teorisi savunucuları bütün bunları değiştirmeye, tarihi gerçekleri alt üst etmeye çalışıyorlar. Onlar anti-marksist üç dünya teorisi ile birlikte «bir emperyalist, başdüşman dışında ise siyasetine ve tutumuna bakmaksızın birleşilir onun emperylist emelleri desteklenir.» oportünist anlayışını hakim kılmaya çalışıyorlar.

Yakın geçmişte de başdüşman dışındaki emperyalistler desteklenmemiş, onların emperyalist emelllerinin yanında yer alınmamıştır. «Kapitalist ülkelerin eşit olmayan gelişmeleri daha da belirgin hale gelmiştir. Amerika'ya kafa tutmaya başlayan Fransa'nın kapitalist güçlerinde bazı yeni gelişmeler olmuştur. İngiltere ile Amerika arasındaki çelişme daha da şiddetlenmiştir. İkinci dünya savaşından yenik çıkan uluslar, Batı Almanya, İtalya, Japonya, Amerika'nın desteğiyle tekrar ayağa kalkmışlar ve Amerika'nın tahakkümünü silkip atmak için uğraşmaya başlamışlardır. Tekrar birer birer savaş yuvası haline gelmekte olan Batı-Almanya'da ve Japonya'da militarizm yeniden canlanmıştır. Bugün Batı-Almanya Amerikan emperyalizminin dünya kapitalist pazarındaki başlıca rakibi olarak yine onunla çatışmaktadır. Japonya ile Amerika arasındaki rekabet de gittikçe şiddetlenmektedir.» (28)

Bugün mesele nedir?

Sosyalist ülkeler; metropol ülkelerdeki proletaryanın sosyalist devrim mücadelesi ve ezilen halkların milli kurtuluş savaşları temeli —ki bunlar emperyalizme, sosyal-emperyalizme, revizyonizme ve her türlü gericiliğe karşıdır— esas darbeyi iki süper devlete yöneltmelidir.

Milli burjuva devletler ve diğer ülkelerden gelebilecek her somut olumlu tutum bunun müttefikidir. Bugün 2. dereceden emperyalistler süper devletlerden biriyle blok halindedirler. Önümüzdeki muhtemel bir dünya savaşının esas kaynağı olmamalarına rağmen, savaşın tarafı durumundadırlar.

Devrimci proletarya bunların emperyalist niteliğini desteklemez ve bunlarla birleşmek için baş düşman dışında olmaları yeterli değildir. İki süper devletten uzaklaşmaları, iki süper devletin savaş plânlarını bozmaları, askeri bloklarından çıkmaları, barış tutumunu almaları gerekir. **Ancak bu tutumları,** belirttiğimiz devrimci temelinin müttefiki olur, desteklenir ve bu tutum-

(27) J. V. Stalin, Temel Eserler, Ekim Devriminin 26. Yıldönümünde Konuşma, İngilizce Baskı.

ları ile birleşilebilir. Bu durumda bu ülke proletaryasının hem kendi burjuvazisini ve hem de süper devletleri yıkarak sosyalist devrimi gerçekleştirme mücadelesini asla karartmaz.

O halde mesele gerek marksizm-leninizmin, gerekse tarihi tecrübelerin gösterdiği gibi açık ve anlaşılırdır. Sosyalist ülkeler, proletarya devrimleri ve milli kurtuluş savaşları temeli, iki süper devlet dışındaki emperyalistlerin, süper-devletlerin savaş hazırlığına ortak olmamaları ve barış siyaseti izlemelerini sağlamanın da teminatıdır. Ancak nesnel gerçeklere gözleri kapayıp, kafalardaki hayallere göre emperyalist yardakçısı siyaset izlenemez. Emperyalistler arası çelişmelerden yararlanıp yararlanmamak, iki süper devlet dışındaki emperyalistleri, süper devletlere ve savaşa karşı, onların savaş hazırlığına karşı bir tutum aldığında olumlu bulup-bulmamak, böylesi tutumlarla birleşmeyi kabul edip etmeme meselesinden çıkmıyor. Aksine üç dünya teorisini mahkum edenlerin tutumu, ilkeli ittifakların gerçekleştirilebilmesi için biricik doğru tutumdur. Ayrılık, konunun başında belirttiğimiz gibi; temel meselelerde ve tayin edici bir ayrılıktır.

Şanlı AEP'nin bu konuda izlediği ilkeli ittifaklar anlayışı gerçek marksist-leninist'lerin yolunu aydınlatıyor. Bu anlayışını AEP'li yoldaşlar şöyle belirtiyorlar:

«Gerçek Marksist-Leninist partiler ustalıkla devrimci taktikler uygulamalı, proletaryanın doğal müttefiklerini kazanmalı, onların desteğini elde etmeli, emperyalist güçler arasında doğan çelişmelerden yararlanmalı, sınırlı bir zaman ve sınırlı bir genişlik için bile olsa devrime ilgi duyar hale gelmiş güçler ve sınıflar ile ittifaklar kurmalıdır.» (29)

ÜÇ DÜNYA TEORİSİ PROLETARYANIN İDEOLOJİK MÜCADELE GÖREVİNİ İNKÂR EDİYOR

Proletaryanın üç tür mücadele görevi vardır: İdeolojik mücadele, siyasi mücadele, ekonomik mücadele. Bu üç alanda proletarya mücadelesini yürütmelidir. İdeolojik mücadelenin önemini herhangi bir şekilde küçümsemek, uyanıklığı elden bırakmak, devrim davasına zarar verir. Proletarya partisinin yozlaşmasını getirir. Çünkü sınıflar üstü ideoloji olamaz. Toplumlar sınıflara bölünmüş olduğuna ve günümüz toplumunda iki temel sınıf, burjuvazi ve proletarya olduğuna göre bu iki sınıfın ideolojisinden birini seçmek gerekir. Burjuva ideolojisi proletarya ideolojisinden daha eskidir, daha kolay yayılma imkânları vardır. Proletarya ideolojisine karşı her zaman değişik kılıklara girerek amansız bir mücadele verir. Bu nedenle gerçek komünist partiler marksizm-leninizmin ideolojisi uğruna, her zaman uyanık kararlı bir mücadele vermeli, onu değişik türden revizyonist ve oportünist yozlaşmalara karşı korumalıdır. Bugün de ideolojik mücadelenin son derece önem kazandığı, eğer mücadele edilmezse devrimci saflarda büyük tahri-

(29) Necmiye Hoca, Devrimci Siyasetin Bazı Temel Sorunları, (Yeniden gözden geçirilmiştir), S. 54 Devrimci Proletarya Yayınları.

bata yolaçacak burjuva karekterli bir teori ile karşı karşıyayız. Nicel durum, kitle bağları ne olursa olsun, gerçekten devrim ve komünizm davasının endişesini duyan bir parti buna karşı mücadele açmadan gelişemez, devrimci kitle bağları kuramaz. Proletarya ve ezilen yığınların davasını ileri götüremez. Bütün bunlar açık olmalıdır.

İdeolojik mücadele ile devrim mücadelesi arasındaki kopmaz sıkı bir bağ vardır. Komünistlerin kendi ülkelerinde ve dünya ölçeğinde marksizm-leninizm ideolojisi uğruna mücadele vermesi ile siyasi mücadeleleri bir biri ile çelişmez. Biri diğerine tercih edilecek aritmetik sıralamaya bağlı görevler değildir. İşte üç dünya teorisinin ortadan kaldırdığı meselelerden biri de budur. O, ideolojik mücadele ile siyasi mücadelenin birlikte ama aynı zamanda var olması gereken iki ayrı mücadele alanı olduğunu proletarya ile diğer sınıflar arasındaki ayrım çizgilerinin ortadan kaldırılmaması gerektiğini kabul etmiyor. Bugünün dünyasına bakışı sadece başdüşmanlara karşı siyasi mücadele ile sınırlıdır.

Anlayış şudur: Başdüşman ise, siyasi mücadele verilir, değilse ne olursa olsun önemli değildir. İsterse dünya çapında marksizmi öldürmek için çalışan revizyonist bir akım olsun. Hele bu revizyonist akım baş düşmanlara zarar veriyorsa eleştirmeyeceksinki baş düşmanların işine yaramasın (!).

Marksistlerin bağımsız platformunu sadece başdüşmanlara karşı mücadele platformu haline getirmek ve ideolojik mücadelenin zorunlu ve vazgeçilmez olduğunu bir tarafa atmak, bir revizyonist akımı dost, hele hele o kendi kendine «sosyalist» etiketi takıyorsa «yoldaş» ilan etmeyi çok kolay hale getirir. İşte bugün olanlar da budur. Belli bir anda dünya ölçeğindeki başdüşmanlara birçok güç, siyasi akım karşı olabilir. Ancak proletaryanın karşı oluşu dünya proleter sosyalist devrimini ilerletmek, dünyayı o hedefe doğru değiştirmek içindir. Devrimci proletarya hiçbir zaman başdüşmanlarla çelişkisi olan diğer güçlerle arasındaki farklı platformları ortadan kaldıramaz, karartamaz. Proletaryanın görevi, salt başdüşmanlara karşı mücadeleyle veya siyasi mücadeleyle sınırlı olamaz. Komünizmin zaferi uğruna, marksizm-leninizmin zaferi uğruna, her türlü yoz burjuva akımla mücadele etmek gerekir. Proletarya diktatörlüğünü inkâr eden, marksizm-leninizme bütün temel noktalarda karşı olan ve ülkesinde kapitalizmi restore eden bir ülkenin yöneticilerinin revizyonist ideolojisi aklanamaz. Onların revizyonist ideolojisine marksist-leninist hüviyeti böyle bir ülkeye de sosyalist niteliği kazandırılamaz.

Bloksuzluk, özyönetim vb. bir sürü gerici burjuva teorilerle Marksizme karşı savaşmakta olan Tito revizyonizmine marksist-leninist denemez. Bugün üç dünya teoricileri marksizm-leninizm ile çeşitli burjuva akımlar arasındaki ayrım çizgilerini silmeye çalışmaktadırlar. Üç dünya teoricileri Marksistlerin ayrı platformu olduğu ve ideolojik mücadelenin ayrı ve zorunlu bir görev olduğu meselesini kaldırınca, oportünist üç dünya teorisine karşı verilen mücadeleyi sağı-solu karalama olarak, haksız bir suçlama olarak ele almaktadırlar.

Fakat böylesi çabalarla temel gerçekleri bulandırma boşunadır. Sınıf mücadelesi, ideolojik mücadele tecrübesi gerçek marksist-leninistleri çabuk

uyardı ve oportünizme karşı bayrak açıldı. Bugün Avrupa'da devrim ve sosyalizm davasını çoktan unutmuş bazı aydın grupları dışında, dünyanın hemen her yerindeki gerçek marksist-leninistler, devrim ve sosyalizm mücadelesi yürütenler, bu teorinin gerçek niteliğini açığa çıkarıp mahkum etmeyi de yürütüyorlar.

Bu teorinin devrime yer tanımadığı gizlenebilir mi? Bu teori «sınıf çizgisi» olarak uygulanırsa nereye gidilir ve nereye gidiliyor, gizlenebilir mi? Bu gittikçe daha zor hale gelmektedir. Ve bütün dünyada yeni oportünist akım daha tam, daha açık hale gelmektedir. İsviçre'de, İsviçre Komünist Partisi (M-L) adlı bir grup «ancak millî çerçeve içinde düşünen dar kafalı devrimciler uluslararası durumu unutuyorlar... Bugün burjuva ordusuna karşı mücadele propagandası yapıyor ve böylece yurdumuzun süper devletlere teslim edilmesine yardımcı oluyorlar. Burjuvazi emperyalist olarak bağımsız varlığını korumak istediği için, bugünkü durumu nedeniyle yurt savunmasından yanadır.» (30)

Diyerek üç dünya teorisine uygun siyasi ve ideolojik anlayış getiriyor, Portekiz'de PKP (ML), Portekiz'de devrim Milli Demokratik Devrimdir. Millidir, çünkü Rusya'ya karşıdır. Demokratiktir, çünkü bütün legal haklardan yararlanmaktadır, gibi, ipe sapa gelmez zırvalıklar ortaya atan üç dünyacı grup, üç dünya teorisini «sınıf çizgisi olarak» uygulamaktadır. Örneğin ülkemizde ABD emperyalizmine ve hakim sınıflara dayanan, ve sınıf işbirliği çizgisi izleyen Aydınlık oportünizmi Üç dünya Teorisini hayata geçiriyor. ABD'de KP (ML) adlı bir grup Carter'i B-1 bombardıman uçaklarının yapımını durdurmasını eleştiriyor. Daha birbirinin benzeri başka oportünist akımlar sayılabilir. Bütün bunların ortak temeli Üç Dünya Teorisini savunma, emperyalizme güvenme, ona dayanma ve sınıf işbirliği çizgisi izliyor olmalarıdır.

ÜÇ DÜNYA TEORİSİNİN İDEALİZMİ MAHKUM EDİLMEDEN EMPERYALİZME VE GERİCİLİĞE KARŞI MÜCADELE İLERLETİLEMEZ

Marksizm-leninizm ve uluslararası komünist hareketin tarihsel tecrübesi, dünyada emperyalizm ve gericiliğe kalıcı darbeler vurarak kapitalizmden sosyalizme dönüşümü gerçekleştirme yeteneğinin proleter sosyalist devrimlerde ve kesintisiz olarak sosyalizmi gerçekleştirecek olan (proletaryanın önderlik ettiği) yeni demokratik devrimlerde olduğunu göstermektedir. Üç dünya teoricileri ise görüldüğü gibi kapitalizmi sosyalizme dönüştürme görevini yerine getirecek güçleri emperyalizm ve gericiliğin dünyasında aramaktadır. Yalnız, onlar bunu, gericiliği ve emperyalizmi olduğu gibi kabul ederek değilde, niteliğini değiştirerek; gericileri devrimci, emperyalistleri halk-

(30) Aydınlık, sayı: 73, s. 44.

ların dostu haline getirerek yapıyorlar. Üç dünyacıların dilinde gericiler ve emperyalistler bambaşka bir hüviyet kazanıyor. Üç dünya teoricileri bunu sınıflar üstü idealist tahlil yöntemi ile başarıyorlar. Şeylere tek yanlı, süreçten tecrit ederek, yüzeysel ve subjektif bakmak, dış görünüşü gerçek gibi sunmak, üç dünya teoricilerinin temel dayanağıdır. Üç dünya teoricileri toplumun tahlili ve değiştirilmesi konusunda metafizik burjuva idealizmini yöntem olarak seçiyorlar.

Marksizm-leninizm, proletarya ve ezilen halklara devrim mücadelesini ilerletebilmek, çeşitli aldatıcı tuzakları aşabilmek için diyalektik materyalizmi kullanması gerektiğini öğretir. Diyalektik materyalizme dayanmadan devrimci mücadele verilmez.

Marksistler, bir sınıfı, bir devleti, bir olayı değerlendirirken, onun dış görünüşüne, onların kendi kendilerine taktıkları aldatıcı etikete bakarak değerlendirmezler. Dış görünüşün altında yatan özü, yani gerçeği araştırırlar. Özü araştırmak da ancak marksizm-leninizmi, diyalektik materyalizmi kullanmakla mümkün olur.

Marksist-leninist sınıf tahlili, her sosyal olgunun özünü, iç ilişkilerini bulup ortaya çıkarma yöntemidir. Lenin bu konuya büyük bir önem vermiş, bunu bilip bilmemeyi bir işçinin sınıf bilincine ulaşmasının kıstası olarak değerlendirmiştir «Bir sosyal demokrat haline gelebilmesi için, işçi toprak beyi ile papazın, yüksek memur ile köylünün, öğrenci ile serserinin iktisadî niteliklerini ve toplumsal ve siyasal özellikleri konusunda, açık-seçik bir fikre sahip olmalıdır; onların güçlü ve zayıf yanlarını bilmelidir; her sınıf ve tabakanın kendi bencil özlemlerini —kendi gerçek «iç yapısını» **gizlemek** için kullandığı bütün parlak sözlerin ve safsataların anlamını kavramalıdır— belirli kurumların ve yasaların yansıttığı şu yada bu çıkarların neler olduğunu ve bu yansıtmanın nasıl olduğunu anlamalıdır...» (31)

Gerici sınıflar ve emperyalistler sınıf mücadelesinin akışı içinde, yüzlerine yeni maskeler takarlar. Sınıf mücadelesinin diyalektiği onları yeni biçimler almaya zorlar. Emperyalistler ve gericiler çıkarlarına, siyasetlerine her zaman halktan yana, barıştan yana görünüm vermeye çalışırlar. Gericiler, emperyalistler, halkları aldatmaya, kendi sınıf hakimiyetini sürdürmeye yardım ettiği müddetçe en devrimci sözleri bile söylemekten çekinmeyeceklerdir. Sınıf bilinçli bir işçi her zaman yüzüne taktığı maskeler ne olursa olsun, düşmanları ile dostlarını, çeşitli güçlerin sınıf karakterini ve faaliyetlerinin muhtevasını tespit edebilmelidir. Üç dünya teoricileri ise bütün bunların yerine, şeyleri dış görünüşü ile, görmek istediği yanı ile görmeyi geçiriyor. Çünkü marksist sınıf kıstasını kullanırsa emperyalizm ve gericiliğin gerçek çehresi ortaya çıkacak, Avrupa emperyalistlerinin ilerici burjuva, işbirlikçi gerici sınıfları devrimci ilân etmek mümkün olamıyacaktır. Örneğin Avrupa emperyalistlerinin eşit ilişki kurmak isteyen, «3. dünya»ya yardım için can atan iyiliksever bir güç olarak değerlendirirken; Fransız cumhurbaşkanının söz-

(31) V. i. Lenin, Ne Yapmalı, Sayfa 90, Sol Yayınları, Birinci Baskı.

lerine, dış görünüşe, Fransız emperyalizminin kendi amaçlarını gizlemek için kullandığı aldatıcı maskeye dayanıyorlar. Fransa cumhurbaşkanı Giscard Destaing'in Paris Uluslararası Ekonomik İşbirliği Konferans'ındaki konuşmasında, dünya ekonomisinin işlerliğine, «adalet ve akılcılık» getirilmesini, gelişmekte olan ülkelere daha çok yardım edilmesini isteyen sözlerini «2. dünya»nın dost karakterinin kanıtı olarak ileri sürüyorlar. Elbette, Giscard bağımlı ülkelere sermaye ihracını arttırmak, sömürümüzü arttırmak istiyoruz demiyecektir. Şimdiye kadar her emperyalistin yaptığı gibi amaçlarını en güzel sözlerle süslemekten çekinmeyecektir. Ama bir marksist neye bakarak karar verir? Giscard'ın ağzından çıkan tatlı sözlere mi, yoksa gerçeğe, Giscard'ın sınıf niteliğini, siyasetinin muhtevasını değerlendirerek mi?

Özellikle süper devletlere bağlı yerli gericiler, biz kendi kendimize yeten bir ülke yaratmaya çalışıyoruz. Ülkemizi refah ve mutlu kalkınma yolunda ilerletiyoruz ve benzeri sözleri ettiği zaman onların anti-emperyalist temel güç olduğunun kanıtı olarak öne sürüyorlar. Bu gün aynı yöntemle ABD emperyalizminin elebaşısı Carter'ı barışsever olarak göstermeye çalışıyorlar. ABD emperyalistlerinin sözcüleri her konuşmayı barış, demokrasi ile bitirmeye alışmışlardır. Bu gün onun sözlerini alıyor, Carter'ı, örneğin Ortadoğu barışı için çabalayan birisi olarak gösterebiliyorlar. Yarın sosyal-emperyalistleri de sosyalist, barışçı, iyiliksever ilan etmeyeceklerinin hiç bir garantisi yoktur. Çünkü sosyal-emperyalistlerin de her sözü, demokrasi, sosyalizm, barış yutturmacalarıyla biter. Üç dünya teoricileri eğer isterlerse niyetlerini «doğrulayacak» bir çok parlak söz bulabilirler. Sorun sadece emperyalizme bağlı yerli gericileri anti-emperyalist ilan etmiş olmaları değildir. Ama aynı zamanda eğer isterlerse gerçekleri kolayca değiştirebiliyor olmaları; yeni yeni devrimciler veya barış havarileri bulabiliyor olmalarıdır.

Gerçeği idealizm'de aramak, bir şeyin istediği yanını görerek, dış görünüşü gerçek diye sunmak, oportünizmin yöntemidir ve kaçınılmaz olarak yenilgiye götürür. Kitlelerin kandırılmasına hizmet eder. Bütün ülkelerin sınıf mücadelesinde bunun birçok örneği vardır.

Örneğin, 1927 darbesinden sonra Çan Kay Şek, işçilerin, yoksul halkın karşısına geçiyor, ateşli devrimci nutuklar atıyor ve «yaşasın dünya devrimi» ile sözlerini bitiriyordu. Ancak gerçeğe göre değil, dış görünüşe, aldatıcı maskelere göre karar veren Cen Diu-Siyu gibilerin Çan Kay-Şek'in parlak sözlerine inanması, onun işlerini kolaylaştırmaktan, devrime zarar vermekten başka bir sonuç vermedi.

Üç dünya teoricileri eski dünyanın güçlerine dayanmayı haklı gösterebilmek için olgulara dayanmak, gerçeği olgularda aramak gerekir diyorlar. Gerçeği olgularda aramanın anlamı materyalizme dayanmaktır. Olgular objektif olarak var olan şeylerdir. Gerçek; olguların iç ilişkileridir. Aramak ise incelemektir. Üç dünya teoricilerine sormak gerekir? Hangi olgular tartışılıyor? Örneğin emperyalizm, sosyalist devrim, dünya durumu, dünya devrimini ilerletmek vb. Üç dünya teoricileri bu olguları, bu olguların çelişmelerini inceliyor mu, bunları proletarya devrimine göre ele alıyor mu? Hayır. Örneğin dünya durumu ve dünya devrimini ilerletmek meselesini ele alalım. Bunu nasıl inceleyeceğiz? Şüphesizki dünyadaki devrim ve karşı-devrimin

temel güçlerinin temel mevzilenmesini, dört büyük çelişmenin incelemesini yaparak; dünya devrimini ilerletebilmek için hangi güçleri temel almalıyız sorusunu cevaplandırarak. Taktiklerimizi de bu inceleme üzerine oturtmalıyız. Üç dünya teoricileri ise dünyaya bakıyorlar, eski dünyada aktif faaliyet içindeki güçleri görüyorlar. Ve onlara dayanıyorlar. Sonrada bunun adına olgulara dayanmak diyorlar.

ÜÇ DÜNYA TEORİCİLERİNİN SİYASİ MÜCADELE ANLAYIŞI NEDİR?

Gerek uluslararası alanda gerekse ülke ölçeğinde başdüşmanların kim olduğunu belli bir dönemde esas darbenin kimlere (yada kime) yöneltilerek devrim mücadelesinin ilerleyebileceğini tespit etmek büyük bir önem taşımaktadır. Baş düşmanı doğru belirlemek düşmanlar arasındaki çelişmelerden yararlanmak için de gereklidir.

Başdüşmana karşı mücadelenin devrim mücadelesini ilerletebilmesi, başdüşmanla çelişkisi olan herhangi bir gücün yedeğine düşmemesi için taktiği baş çelişkiye göre, yani başdüşman ve onun dışındakiler ayrımına göre değilde, temel çelişki plânında ele almak gerekir. Devrim ve karşı-devrim güçlerini ayırarak baş düşmana karşı mücadelenin temeline devrim güçlerini koymak gerekir. Çağımızda «karşı karşıya iki grup **güç** vardır: **Bir yanda** yüce devrim ve sosyalizm davasının **başlıca** toplumsal **gücü** olarak sosyalist ülkeler ve dünya proletaryası ve onlarla omuz omuza, ezilen halklar veya ezilme tehdidiyle karşı karşıya olan tüm devrimci, ilerici ve özgürlüğe susamış güçler yer alır.

Öte yandan halkların ve sosyalizmin başdüşmanları olarak Amerikan emperyalizmi ve sovyet sosyal-emperyalizmi ve bunların yanısıra diğer emperyalist ve revizyonist güçler, tekelci burjuvazi, faşist güçler, uluslararası gericilik ve revizyonizm yer alır.» (32)

Öte yandan halkların ve sosyalizmin başdüşmanları olarak Amerikan emperyalizmi ve sovyet sosyal-emperyalizmi ve bunların yanısıra diğer emperyalist ve revizyonist güçler, tekelci burjuvazi, faşist güçler, uluslararası gericilik ve revizyonizm yer alır.»

İşte başdüşmanlara karşı mücadelede çağımızın temel çelişmesinde yeninin güçleri olan sosyalist ülkeler, dünya proletaryası ve onun doğal müttefikleri temel alındığı zaman dünya proleter sosyalist devrimine doğru ilerlenebilir. Bu mücadelede genel olarak emperyalizmin ve gericiliğin dünyası parçalanmaya, çöküşe gider. Başdüşmana karşı mücadelede geçici olarak yolları çakışan diğer güçlerin temel çıkarları ve siyasî mücadelesinin muhtevası ile olan farklılıklar silinmez, onların yedeğine düşülmez. Gerek ulus-

(32) Necmiye Hoca, Devrimci Siyasetin Bazı Temel Sorunları, S. 44, Devrimci Proletarya Yayınları, Birinci Basım.

lararası alanda, gerekse ulusal alanda proletaryanın siyasî mücadele stratejisi, her zaman, her dönemde temel çelişmenin çözümü için gerekli olan görevleri yerine getirmektir. Başdüşmanlara karşı mücadele görevleri, temel çelişmenin çözümü için yürütülen mücadeleye, görevlere tabidir ve bu temelde ele alınır. Her şey baş çelişmedir ve bu temelde siyasî mücadele sürdürülür anlayışı proletaryanın tutumundan uzaklaşmaktır ve oportünizmdir.

Üç dünya teoricileri her şeyden önce çağımızın temel çelişmesini bir tarafa atmışlar, ortadan kaldırmışlardır. Siyasî mücadele stratejilerini başdüşmana karşı mücadele temeline oturtmuşlardır. Onlara göre başdüşman Sovyet sosyal-emperyalizmi, onun dışında «3. dünya», «2. dünya» ve «1. dünya ABD» vardır. Başdüşmana karşı mücadelenin temeline de «3. dünya», «2. dünya» ve ABD'nin birliğini koymuşlardır. Böyle bir anlayış ve stratejik mevzilenme proletaryanın devrimci mücadelesini, sosyal-emperyalizme karşı çelişkisi olan diğer gerici güçlerin, ABD emperyalistlerinin platformuna kaydırmak, proletaryayı böyle bir platforma tabi kılmaktır. Ve böyle bir mücadelede diğer emperyalistlerin ve gericilerin zemininden sosyal-emperyalistlere karşı mücadele olurki, bu belki sosyal-emperyalizmin zayıflatılmasını doğurur ama, diğer emperyalistlerin çıkarlarının korunması ve güçlendirilmesi, emperyalist sistemin muhafaza edilmesi, proletaryanın ise buna tabi kılınmaya çalışılması pahasına. Böyle bir şey mevcut emperyalist paylaşımı, dünyanın büyük güçler arasında bölünmesini, yeni-sömürgeciliğin ve ezilen halkların emperyalizm ve diğer güçler tarafından sömürülmesini savunmak demektir.

Üç dünya teoricilerine göre siyasî mücadele stratejisini başdüşmana göre belirleme anlayışının sosyal-emperyalizme karşı diğer emperyalistlere dayanmanın, «3. dünya», «2. dünya» ve «I. dünya ABD»yi temel almanın oldukça farklı bir anlamı vardır. Çünkü onlara göre dünyanın halihazırdaki durumunda mevcut paylaşılmışlık şartları altında, «3. dünya» ülkeleri devlet bağımsızlıklarında sebat ederek adım adım millî demokratik devrim yolunda ilerlemektedir, «2. dünya», «3. dünya» ile eşit ilişkiler kurmaktadır. Durum devam etmelidir; halklar şartlara, emperyalizme ve gericiliğe boyun eğmelidirki «barış», uluslararası yeni ekonomik düzen başarıya ulaşsın, «3. dünya» ülkeleri millî ekonomilerini kursunlar, millî demokratik devrimi yapsınlar (!)

Burjuvazi, proletaryayı baskı ve zulümle devrimci mücadeleden vazgeçirmeye çalışmakla yetinmez. Onun en güçlü olanaklarından biri de yalan, aldatmaca ve demagoji ile gerçek yüzünü gizlemesini, bu alanda revizyonistleri ve oportünistleri kullanmasıdır. Bu yüzden halk düşmanlarının maskesinin düşürülmesi, emperyalizmi ve gericiliği «insancıl», «barışsever» gösteren revizyonizmin ve oportünizmin mahkum edilmesi proletaryanın devrimci mücadelesi içinde önemli bir yer tutmuştur, bu yerini korumaya devam edecektir.

Oportünist üç dünya teorisine karşı mücadele uzun süreli bir mücadeledir. Burjuva idealizminden kuvvet alan üç dünya teorisi bütün yönleriyle

mahkûm edilmedikçe kökünden kurutulmuş olmaz. İzleri değişik biçimlerde karşımıza çıkarak emperyalizm ve gericiliğe karşı mücadelemizin önünde engel olur. Bu yüzden «.. emperyalizme karşı savaşın, eğer ayrılmaz bir biçimde oportünizme karşı savaşla birleştirilmezse, bir düzmece ve yalan olmaktan öteye gidemeyeceğini» görmeli, oportünist üç dünya teorisine karşı mücadeleyi hiç küçümsemeden sürdürmeliyiz.

Yabancı Bandıra Altında [1]

«Nashe Dyelo»nun 1. sayısında (Petrograd, Ocak 1915) [2] bay A. Potresov'un «İki Çağın Kavuştuğu Yerde» adlı çok karakteristik ve program niteliğinde bir makalesi yayınlandı. Daha önceleri aynı yazarın dergilerden birinde yayınladığı makalesi gibi, bu makale de Rusya'da zamanımızın önemli ve acil sorunları üzerine yaygın bir burjuva akımının —tasfiyeciliğin— tümünün düşüncelerini gözler önüne seriyor. Karşımızda birtakım makaleler değil, belirli bir akımın, kelimenin tam anlamıyla bir manifestosu var. Onları dikkatle okuyan ve içeriği üzerine kafa yoran herkes görecektir ki, yazarın düşüncelerinin (ve arkadaşlarınınkinin, çünkü o yalnız değil), kendine yaraşan bir bildirge ya da amentü biçiminde ifadesini yalnızca bazı rastlantılar, yani saf edebî çıkarlarla ortak hiç bir yanı olmayan şeyler engellemiştir.

Potresov'un esas düşüncesi, bugünkü demokratların (*) iki çağın kavuştuğu yerde bulunduğu ve eski çağ ile yenisi arasındaki farkın ulusal içedönüklükten enternasyonalizme geçiş olduğudur. Bugünkü demokratlar deyince, Potresov, onsekizinci yüzyılın sonu ile ondokuzuncu yüzyılın ilk üçte ikisini simgeleyen eski burjuva demokratlarından farklı olarak, ondokuzuncu yüzyılın sonu ile yirminci yüzyılın başlangıcını simgeleyen demokratları anlıyor.

İlk bakışta yazarın düşüncesi tamamen doğruymuş, sanki karşımızda bugünkü demokratlara hakim olan ulusal-liberal eğilimin bir hasmı varmış, kendisi bir ulusal-liberal değil de, «enternasyonalist» imiş gibi görünebilir.

Enternasyonalizmin böylece savunulması, ulusal içedönüklüğün, ulusal darkafalılığın, eskimiş ve gelip geçmiş bir çağın özellikleri olarak böylece belirtilmesi - bunlar, bugünkü demokratları, daha doğrusu onların resmî temsilcilerini kasıp kavuran ulusal-liberalizm dalgasından gerçekten de bir kopma değil midir?

İlk bakışta öyle görünebilir, hatta öyle görünmesi neredeyse kaçınılmaz gibidir. Fakat böyle sanmak büyük bir hata olacaktır. Yazar mallarını yabancı bandıra altında taşıyor. Yazar bilerek ya da bilmeyerek —bu olayda bir önemi de yok— ufak bir savaş hilesi kullanmış ve kaçak ulusal-liberal mal-

---

(1) Lenin'in «Yabancı Bandıra Altında» adlı makalesi 1917 Martında **Piriliv** Yayınevi'nin **Derleme**'sinde yayınlanırken yazı kurulu tarafından bazı değişiklikler yapılmıştır.

(2) **Nashe Dyelo** (Davamız) - Menşevik tasfiyecilerin aylık organı ve Rusya'daki sosyal şövenlerin sözcüsüydü. Ekim 1914'de kapatılan **Nasha-Zarya** yerine, 1915'de Petrograd'da yayınlanmaya başlandı.

(*) Orijinal metindeki «old (bourgeois) democracy», «present-day (non-bourgeois) democracy» vbg. deyimler, şimdiye kadar Lenin'den Türkçeye yapılan çevirilerde hatalı olarak «eski (burjuva) demokrasi», «bu günkü (burjuva olmayan) demokrasi» vbg. biçiminde yer alıyordu. Bu metinlerde kullanılan anlamıyla «democracy» sözcüğü «demokratlar» ya da «demokrat hareket» demektir. Oysa Türkçe «demokrasi» sözcüğü hiç bir zaman bu anlamda kullanılmaz; kullanıldığında ne demek istendiği anlaşılmaz ya da —daha kötüsü— tamamen ters anlam çıkar. Bu nedenle, okuduğunuz makalenin orijinalindeki «democracy» sözcüğü Türkçeye «demokratlar» olarak çevrilmiştir. (ç.n.)

larını tehlikesizce geçirebilmek için «enternasyonalizm» bandırasını dalgalandırmış. Herşeye rağmen, Potresov katıksız bir ulusal-liberaldir. Makalesinin (ve programının ve platformunun ve amentüsünün) özü, enternasyonalizm bandırası altında oportünizmi taşımak için bu küçük —hatta dilerseniz masum bile diyebilirsiniz— savaş hilesinin kullanılmasıdır. Bu manevrayı ayrıntılı olarak ele almak zorunludur, çünkü sorun birinci derecede ve muazzam önem taşıyor. Potresov sadece «enternasyonalizm» ilkesinin ardına gizlenmekle kalmayıp, kendini «marksist yönteme» bağlı ilan ettiği için, onun yabancı bandıra taşıması daha da tehlikelidir. Başka bir deyişle, Potresov bir yandan marksizmin yerine ulusal-liberalizmi geçirirken, bir yandan da marksizmin sadık bir takipçisi ve sözcüsü olarak görünmek istiyor. Potresov, Kautsky'i «avukatlık oynamakla», kah şu renk kah bu renk liberalizmi, yani çeşitli uluslara özgü farklı renklerde liberalizmi savunmakla suçlayarak, onu «düzeltmek» istiyor. Potresov ulusal-liberalizmin karşısına (çünkü Kautsky'nin ulusal-liberal olduğu bugün kesinlikle ne şüphe ne de tartışma gerektirir) enternasyonalizmi ve marksizmi çıkarmak niyetinde. Gerçekte ise Potresov rengarenk ulusal-liberalizmin karşısına tek renkli ulusal-liberalizmi dikiyor. Oysa marksizm, herhangi bir çeşit ulusal-liberalizmin düşmanıdır - ve hele bugünkü tarihî durumda kesinkes düşmanıdır.

Şimdi bunun böyle olduğunu ve neden böyle olduğunu göreceğiz.

— I —

Potresov'u ulusal-liberal bandıra altında yola çıkmaya iten felaket, eğer okur makalenin aşağıdaki alıntısını anlamaya çalışırsa, çok kolay bulunur:

«Onlar [Marks ve yoldaşları] kendilerine özgü mizaçlarıyla, ne kadar zor olursa olsun, problemin çözümüne kafa yordular, çatışmaya teşhis koydular ve kendi açılarından arzu ettikleri imkanlar için **hangi tarafın başarısının** daha geniş ufuklar açacağını saptamaya çalıştılar, böylece üzerinde taktiklerini inşa edecekleri belli bir zemin oluşturdular» (S. 73, alıntılardaki siyahlar bizim)

«Hangi tarafın başarısı arzu edilecek», Ulusal değil, uluslararası açıdan saptanacak olan buymuş. Marksist yöntemin özü işte buradaymış. Kautsky işte bunu yapmadığı için bir «yargıç» (marksist) olmaktan çıkıp bir «avukat» (ulusal-liberal) haline geliyormuş. Potresov'un düşünce silsilesi işte böyle. Taraflardan birinin (yani kendi tarafının) başarısının arzu edilir olduğunu savunmakla «avukatlık» yapmadığına ve diğer tarafın her ölçüyü aşan günahlarına ilişkin gerçekten enternasyonalist düşüncelerle hareket ettiğine tamamen emindir o.

Hepsi de gerçekten enternasyonalist düşüncelerin rehberliğinde hareket eden Potresov, Maslov, Plekhanov vb. hep de Potresov ile aynı sonuçlara varıyorlar. Böyle bir budalalığın varacağı yer - neyse, aceleci olmaya-

lim da, önce salt teorik sorunun tahlilini sonuna kadar götürelim.

«Hangi tarafın başarısının arzu edileceği» Marks tarafından örneğin 1859 İtalyan savaşında saptanmıştı. Potresov «belli niteliklerinden dolayı bizi özellikle ilgilendirdiği»ni söylediği bu örnek üzerinde uzun uzadıya duruyor. Biz de Potresov tarafından seçilen bu örneği kabul etmeye hazırız.

III. Napolyon 1859'da sözde İtalya'yı kurtarmak için, ama gerçekte kendi hanedanının çıkarları için Avusturya'ya savaş ilan etti.

«III Napolyon'un ardında, kısa bir süre önce Fransız imparatoru ile gizli bir andlaşma imzalamış olan Gorchakov seçilebiliyordu.» diyor Potresov. Burada çelişkilerden oluşan bir yumak meydana çıkıyor, bir taraftan İtalya'yı baskı altında tutan en gerici Avrupa monarşisi, diğer taraftan hürriyet çabası içinde olan devrimci İtalya'nın Garibaldi dahil temsilcileri ile elele ültra-gerici III. Napolyon vb. «bir kenara çekilip», diyor Potresov, «her ikisinin de eşit ölçüde kötü olduğunu söylemek daha basit olmaz mıydı? Ama ne Marks, ne Engels, ne de Lassalle böyle bir çözümün 'basit'liğine kapılmadılar ve her üçü için de çok değerli olan davaları için çatışmanın hangi özgül biçimde sonuçlanmasının en büyük imkanları sağlayacağı sorununu aramaya [Potresov, araştırmaya ve incelemeye demek istiyor] başladılar.»

Lassalle'a kulak asmayan Marks ve Engels, Prusya'nın müdahale etmesi sonucuna vardılar. Diğer taraftan onlar, Potresov'un kendisinin de itiraf ettiği gibi, «düşman koalisyonuyla çatışmanın bir sonucu olarak Almanya'nın çok sayıda yöneticisini aşarak gelişecek bir ulusal hareket ihtimalini» düşünüyorlardı ve «ayrıca Avrupa ittifakındaki hangi devletin esas kötülüğü temsil ettiğini dikkate alıyorlardı: gerici Tuna monarşisi mi, yoksa bu ittifakın başka ileri gelen temsilcileri mi?»

«Marks'ın mı yoksa Lassalle'ın mı haklı olduğu bizim için önemli değil» sonucuna varıyor Potresov, «önemli olan hepsinin, hangi tarafın başarısının enternasyonal açıdan arzu edilir olduğunun saptanmasının gerekliliği üzerinde hemfikir olmasıdır». Potresov'un seçtiği örnek ve izlediği düşünce silsilesi bu. Potresov şu sonuca varıyor: eğer o zaman Marks savaşan **her iki** taraf hükümetlerinin son derece gerici karakterine rağmen (Potresov'un «uluslararası çatışmaları değerlendirebilmişse», ifadesiyle) bugün de Marksistler benzer bir değerlendirme yapmak zorundadırlar.

Bu sonuç ya safça bir çocukluk ya da kaba bir safsatadır, çünkü öz olarak şu çıkıyor: 1859 yılında Marks, özellikle hangi burjuvazinin başarısının arzu edileceği sorunuyla uğraştığına göre, yarım yüzyılı aşkın bir süre sonra biz de sorunu tamı tamına aynı şekilde çözümlemek zorundayız.

Potresov, Marks için 1859 yılında (keza daha sonra bir çok olayda) «hangi tarafın başarısının arzu edilir olduğu» sorunu ile «hangi **burjuvazinin** başarısının arzu edilir olduğu» sorununun eşit anlam taşıdığını **farkedememiştir.** Potresov, Marks'ın **ilerici burjuva** hareketlerinin varlığının kuşku götürmediği, hatta sırf varolmakla kalmayıp bellibaşlı Avrupa devletlerinde tarih sürecinin ön planında bulunduğu bir zamanda bu sorunla uğraştığını **farkedememiştir.** Bugün örneğin İngiltere ve Almanya gibi, Avrupa «İttifak»ının kilit üyelerinde ilerici bir burjuvazinin, ilerici bir burjuva hareketinin hayal edilmesi bile gülünç olur. Bu kilit ülkelerin eski burjuva «demokratları»

gericileşmiştir. Ama Potresov bunu «unutmuş» ve **bugünkü** (burjuva olmayan) demokratların bakış açısının yerine **eski** (burjuva) sözümona demokratlarının bakış açısını yerleştirmiş. Bir diğer sınıfın, üstelik de eski ve çağdışı bir sınıfın bakış açısına doğru bu kayış, katıksız oportünizmdir. Tarih sürecinin eski ve yeni çağdaki nesnel içeriğinin tahlili yoluyla böyle bir kayışın haklılığının savunulamayacağına en ufak bir kuşku olamaz.

Potresov'un başardığı tarzdan bir değiştirmeyi, yani emperyalist çağ yerine burjuvazinin ilerici, ulusal ve demokratik hareketleri çağının geçirilmesini isteyen —örneğin Almanya'da, ve İngiltere'de de— burjuvazidir. Potresov gözü kapalı, burjuvazinin yedeğine giriyor. Bu, hele bizzat Potresov'un kendisi seçtiği örnekte Marks, Engels ve Lassalle'a o eski günlerde ışık tutan düşünceleri tanımak ve belirtmek zorunda kaldığı düşünülürse, daha da affedilmezdir. (*)

Herşeyden önce bu düşünceler **ulusal** hareket (Almanya ve İtalya'da) ve onun «ortaçağın temsilcilerini» aşarak gelişmesiyle ilgiliydi. İkinci olarak bu mülahazalar Avrupa İttifakının gerici monarşileri (Avusturya, Napolyonik v.b.) arasındaki «esas kötülük» üzerineydi.

Bu düşünceler açık seçik ve itiraz götürmez. Marksistler feodal ve mutlakiyetçi güçlere karşı hiç bir zaman burjuva-ulusal kurtuluş hareketlerinin ilericiliğini inkar etmemişlerdir. Potresov bugün büyük, yani bellibaşlı rakip devletlerde **böyle hiç bir şeyin** olmadığını ve olamayacağını bilmezlik edemez. O zamanlar, Almanya ve İtalya'da **on yıllar** süren mücadeleye sahip ulusal kurtuluş halk hareketleri vardı. O zamanlar batı burjuvazisi belli diğer devletlere malî destek sağlamıyordu, aksine, bu devletler **gerçekten** de «esas kötülük» idiler. Potresov —aynı makalede itiraf ettiği gibi— bugün diğer devletlerden **hiçbirinin** «esas kötülük» olmadığını ve olamayacağını bilmezlik edemez.

Burjuvazi (örneğin Almanya'da, ama yalnızca orada değil) bencil nedenlerle ulusal hareketlerin ideolojisini teşvik ediyor ve bu ideolojiyi emperyalist çağa, yani tamamen farklı bir çağa aktarmaya çalışıyor. Oportünistler her zaman olduğu gibi burjuvazinin ardından geliyorlar ve **bugünkü** demokratların bakış açısını **terkederek, eski** (burjuva) demokratların bakış açısına kayıyorlar. Potresov'un ve tasfiyeci fikirdaşlarının ve bütün makalelerinde olduğu kadar, tüm tavır ve çizgilerindeki esas eksiklik işte budur. **Eski** (burjuva) demokratlar zamanında Marks ve Engels özellikle hangi burjuvazinin başarısının arzu edileceği sorunu üzerinde çalışıyorlardı, onları ilgilendiren şey, ılımlı liberal bir hareketin fırtınalı, demokratik bir harekete dönüşmesiydi. Potresov, **bugünkü** (burjuva olmayan) demokratlar döneminde, ne İngiltere,

---

(*) Bundan başka: Potresov 1859 savaş şartlarının değerlendirilmesinde Marks'ın mı, yoksa Lassalle'ın mı haklı olduğu sorusuna cevap vermeyi reddediyor. Biz (Mehring'in aksine) Marks'ın haklı olduğu ve Lassalle'ın o sırada, Bismark ile flört ettiği sırada olduğu gibi, oportünistlik ettiği kanısındayız. Lassalle kendini Bismark ve Prusya'nın zaferine, Almanya ve İtalya'da demokratik ulusal hareketlerin yeterince güçlü olmamasına göre uyarlıyordu. Böylece, Marks, korkaklığa düşman, bağımsız ve baştan sona demokrat bir siyaseti teşvik eder ve geliştirirken, (Prusya'nın 1859'da Napolyon'a karşı müdahale etmesi, Almanya'da halk hareketini canlandıracaktı), Lassalle ulusal-liberal bir işçi siyasetine sapıyordu. Bismark'a hayran olan Lassalle, gözlerini aşağı değil, yukarı çevirmişti. Bismark'ın «başarısı», Lassalle'ın oportünizmi haklı çıkarmaz.

ne Almanya ve ne de Fransa'da ılımlı ve liberal olsun, fırtınalı ve demokratik olsun ilerici burjuva hareketlerinin hayal bile edilemeyeceği bir zamanda, burjuva ulusal-liberalizmini öğütlüyor. Marks ve Engels **kendi** çağlarının, burjuva-ulusal ve ilerici hareketler çağının **ötesindeydiler; böylesi** hareketlere, ortaçağ temsilcilerini «aşarak» gelişmeleri için hız kazandırmak istiyorlardı.

Bütün sosyal-şövenler gibi Potresov da **kendi** döneminden, yani **bugünkü** demokratların döneminden geriye doğru hareket ederek eski (burjuva) demokratlarının yıpranmış, ölü ve dolayısıyla esastan yanlış bakış açısına geçiyor.

Potresov'un demokrasiye yaptığı aşağıdaki çağrı işte bu yüzden onun karışık kafasını ortaya seriyor ve çok gerici oluyor:

«Geriye değil, ileriye git. Bireyciliğe değil, tüm dürüstlüğü ve canlılığıyla enternasyonalist bilince doğru. İlerlemek, bir anlamda geri dönmek demektir: Marks'a, Engels'e ve Lassalle'a, onların uluslararası çatışmaları değerlendirme yöntemine, onların devletlerarası ilişkilerden demokratik amaçlar için yararlanmayı mümkün görmelerine geri dönmek.»

Potresov bugünkü demokratları «bir anlamda» değil, her anlamda **geriye doğru,** eski burjuva demokratlarının şiarlarına ve ideolojisine doğru, kitlelerin burjuvaziye bağımlılığına doğru çekiyor... Marks'ın yöntemi herşeyden önce tarih süresinin belli bir andaki, belli ve somut koşullardaki nesnel içeriğini gereğince dikkate almaktır, ki her şeyden önce bu somut şartlarda mümkün olan ilerlemenin itici gücünün **hangi** sınıfın hareketi olduğu kavransın. 1859 yılında, Avrupa kıtasında tarih sürecinin nesnel içeriğini emperyalizm değil, ulusal burjuva kurtuluş hareketleri teşkil ediyordu. İtici güç, burjuvazinin feodal ve mutlakiyetçi güçlere karşı hareketiydi. Ama 55 yıl sonra eski ve gerici feodaller yerlerini, kendilerinden pek de farklı olmayan, ihtiyar burjuvazinin finans kapitalistlerine bıraktıktan sonra akıllı Potresov uluslararası çatışmaları **yeni sınıfın değil de, burjuvazinin** görüş açısından değerlendirmek istiyor (*).

Potresov yukarıdaki sözlerinin içerdiği gerçeğin önemi üzerinde doğru dürüst düşünmemiş. Farzedelim ki burjuva ulusal kurtuluş hareketleri çağında iki ülke savaşıyor. Bugünkü demokrasi açısından hangi ülkeye başarı dilemeliyiz? Elbette hangi ülkenin basarısı burjuvazinin kurtuluş hareketini daha kuvvetli olarak ileriye doğru götürecek, daha hızlı gelistirecek ve feodalizme daha tayin edici darbeler vuracaksa, o ülkeye. Yine farzedelim ki, nesnel tarihî durumun **belirleyici** özelliği değişmiş, ulusal kurtuluş için çabalayan sermayenin yerini uluslararası gerici ve emperyalist malî sermaye almıştır. Bu ülkelerden biri diyelim Afrika'nın dörtte üçüne, diğeri de dörtte birine sahiptir. Aralarındaki savaşın nesnel içeriği de Afrika'nın yeniden paylaşılmasıdır. Hangi tarafın başarısını isteriz? Meseleyi eskisi gibi koymak saçma olurdu, çünkü değerlendirmek için kullandığımız eski ölçütler artık elimizde

(*) «Gerçekte», diyor Potresov, «her bir ülkede muazzam moleküler süreçler işte bu görünürde durgun dönem zarfında işliyordu; uluslararası durum da giderek değişiyor, sömürge elde etme siyaseti, militan emperyalizm siyaseti onun belirleyici özelliği haline geliyordu.»

yok: Ne onyıllardır süren burjuva kurtuluş hareketleri, ne de feodalizmin uzun bir çöküş süreci.

Ülkelerden birine Afrika'nın dörtte üçü üzerindeki «hak» iddiasında yardımcı olmak ya da diğerinin (ekonomik olarak birincisinden daha hızlı gelişiyor bile olsa) bu dörtte üçü ele geçirmesinde yardımcı olmak günümüz demokratlarının sorunu değildir.

Günümüz demokratları ancak emperyalist burjuvazilerden birine ya da diğerine katılmayarak, ancak iki tarafın da eşit ölçüde kötü olduğunu söyleyerek, ve ancak her ülkedeki emperyalist burjuvazinin yenilgiye uğramasını isteyerek, özüne sadık kalabilir. Herhangi bir diğer tercih gerçekte ulusal - liberal olacak ve gerçek enternasyonalizm ile ortak hiçbir yanı bulunmayacaktır.

———o———

Okuyucu, burjuvazinin bakış açısını benimsediğini gizlemek için Potresov'un kullandığı iddialı terminolojiye aldanmamalıdır. Potresov, «... bireyciliğe doğru değil, tüm dürüstlüğü ve canlılığı ile enternasyonalist bilince doğru» diye feryat ederken, amacı kendi görüş açısını Kautsky'ninkinin karşısına çıkarmaktır. Kautsky'nin (ve onun gibilerinin) görüşünü, Kautsky «hangi tarafın başarısının arzu edilir olduğuna» karar vermeyi reddettiği ve «tek tek» her ülkedeki işçilerin ulusal-liberalizmini haklı gösterdiği için, «bireycilik» diye nitelendiriyor. Biz ise, diyor —biz, yani Potresov, Cherevanin, Maslov, Plekhanov ve diğerleri— «tüm dürüstlüğü ve canlılığıyla enternasyonalist bilince» sesleniyoruz, çünkü biz, tek bir devletin (ya da tek bir ulusun) bakış açısıyla değil, gerçekten enternasyonalist bir bakış açısıyla belirli bir renkten ulusal-liberalizden yanayız. Bu mantık zinciri eğer bu denli rezil olmasaydı, gülünç olurdu.

Temsil etmeye çabaladıkları sınıfın bakış açısına ihanet eden gerek Potresov ve şürekası gerekse Kautsky burjuvazinin dümensuyundan gidiyorlar.

— II —

Potresov makalesini «iki çağın kavuştuğu yerde» diye adlandırmış. Şüphesiz ki iki çağın kavuştuğu yerde yaşıyoruz, ve gözlerimizin önünde cereyan eden tarihî olayları ancak, herşeyden önce bir çağdan diğerine geçişin nesnel koşullarını tahlil ederek kavrayabiliriz. Söz konusu olan önemli tarihî çağlardır, bunların herbirinde kâh ileriye, kâh geriye doğru tek tek ve kısmî hareketler olmuştur ve her zaman olacaktır; hareketin vasat tipinden ve temposundan çeşitli sapmalar olmuştur ve her zaman olacaktır. Belli bir ça-

ğın çeşitli tarihî hareketlerinin ne kadar hızlı ve ne kadar başarılı gelişeceklerini bilemeyiz, ama şu ya da bu çağın merkezinde hangi sınıfın bulunduğunu, çağın esas muhtevasını, esas gelişme yönünü ve o çağdaki tarihî durumun esas niteliklerini v.b. belirlediğini bilebiliriz ve biliriz de. Taktiklerimizi yalnızca bu temel üzerinde, yani herşeyden önce çeşitli «çağların» temel ayırdedici özelliklerini (tek tek ülkelerin tarihindeki tek tek olayları değil) dikkate alarak, doğru bir biçimde geliştirebiliriz, şu ya da bu ülkenin özgül niteliklerinin kavranması, yalnızca belli bir çağın temel niteliklerinin bilinmesi temelinde mümkün olabilir.

Hem Potresov, hem de Kautsky'nin (ki makalesi **Nashe Dyelo**'nun aynı sayısında çıkmıştır) esas safsatası, ya da her ikisini de marksist değil, ulusal-liberal sonuçlara götüren temel tarihi hatası işte bu alandadır.

Mesele şudur: Potresov'un seçtiği ve onun için «özellikle ilginç» olan 1859 İtalya seferi örneğinin ve Kautsky'nin getirdiği bir dizi **benzer** tarihî örneklerin, «kavuştuğu yerde» yaşadığımız «tarihi çağlar ile **hiç bir ilgisi yoktur**». Şimdi girmekte olduğumuz (veya girmiş bulunduğumuz ve daha başlangıç safhasında olan) çağı, bu günkü (ya da üçüncü) çağ olarak nitelendirelim. Geride bıraktığımız çağa da, dünkü (ya da ikinci) çağ diyelim. Bu durumda Kautsky ile Potresov'un örneklerini aldıkları çağı, önceki günkü (ya da birinci) çağ olarak nitelendirmemiz gerekecek. Gerek Potresov gerekse Kautsky'nin savlarındaki iğrenç safsata ve çekilmez sahtelik, onların, bugünkü (ya da üçüncü) çağın şartlarının yerine önceki günkü (ya da birinci) çağın şartlarını geçirmelerinden ibarettir.

Ne demek istediğimi açıklamaya çalışacağım.

Marksist literatürde sık sık geçen, Kautsky tarafından da birçok kez tekrarlanan ve Potresov'un yazısında benimsenen alışılmış tarihî çağ ayırımı şöyledir: (1) 1789 - 1871; (2) 1871 - 1914; (3) 1914 - ? Doğada ve toplumda hep olduğu gibi, elbette burada da ayırım çizgileri mutlak değil, nisbi, değişken ve geleneksel sınırlardır. Biz özellikle belirgin ve göze batan tarihi olayları, önemli tarihi hareketlerin yalnızca yaklaşık olarak dönüm noktası sayıyoruz. Büyük Fransız devriminden başlayarak Fransa-Prusya savaşına kadar olan birinci çağ, burjuvazinin yükseliş ve zafer çağı, genel olarak burjuva-demokratik hareketler, özel olarak da burjuva ulusal hareketler çağı, çağdışı feodal-mutlakiyetçi kurumların hızla çökme çağıdır. İkinci çağ burjuvazinin tam hakimiyet ve çöküş çağı, onun ilerici niteliğinden gerici ve hatta ültra-gerici mali sermayeye geçiş çağıdır. Bu, yeni bir sınıfın —bugünkü demokratların— hazırlandığı ve yavaş yavaş güç topladığı bir çağdır. Yeni başlamış olan üçüncü çağda ise burjuvazi, birinci çağda feodal toprak ağalarının düşmüş olduğu «duruma» düşüyor: Bu çağ emperyalist ve emperyalist altüst oluşlar çağı, emperyalizmin tabiatından doğan altüst oluşlar çağıdır.

Bir dizi makalesinde ve (1909'da yayınlanan) **Der Weg Zur Macht** adlı broşüründe, yeni başlamış olan üçüncü çağın temel özelliklerini açıklıkla özetleyen, bu çağ ile ikinci (dünkü) çağ arasındaki temel farklılıkları dikkate alan ve bugünkü demokratların acil görevlerindeki, değişen nesnel tarihî koşullardan kaynaklanan değişikliğin yanısıra mücadele şartları ve biçimlerindeki değişikliği de kabul eden bizzat Kautsky'nin kendisiydi. Kautsky dün

tapındığını bugün ateşe veriyor; en inanılmaz, en yakışık almaz ve en utanmazca bir biçimde saf değiştiriyor. Yukarıda değindiğimiz broşüründe, yaklaşan bir savaşın 1914'de gerçekleşecek türden bir savaşın belirtilerinden bahsediyordu. Kautsky'nin bizzat kendi inançlarına ve vakarlı sözlerine nasıl ihanet ettiğini açıkça göstermek için, bu broşürden bazı bölümler ile Kautsky'nin şimdiki yazılarından bazı bölümleri yanyana koymak yeter. Ve Kautsky bu açıdan münferit bir olay (hatta yalnızca Alman bir olay) değildir; günümüz demokratlarının, bir buhran anında burjuvazinin saflarına kaçan tüm üst tabakasının tipik bir temsilcisidir.

Potresov'un ve Kautsky'nin örnek verdiği bütün tarihî olaylar birinci çağa aittir. Tarihî savaş olgularının, yalnızca 1855, 1859, 1864, 1866 ve 1870'in değil, aynı zamanda 1877 (Rus-Türk savaşı) ve 1896-1897'nin (Türkiye ile Yunanistan arasındaki savaşlar ve Ermenistan'da kargaşalık) esas nesnel içeriği, kendini her çeşit feodalizmden kurtarmakta olan bir burjuva toplumundaki burjuva ulusal hareketler ya da «sarsıntılar» idi. O zamanlar bir dizi ileri ülkede bugünkü demokratların, burjuvazinin aşırı olgunlaşma ve çürüme çağına uygun biçimde gerçekten bağımsız olarak ortaya çıkışı sözkonusu olamazdı. O sırada bu savaşlara katılması nedeniyle yükselmekte olan burjuvazi, esas sınıftı; feodal-mutlakiyetçi kurumlara karşı ancak o ezici bir kuvvetle karşı çıkabilirdi. **Mülk sahibi** meta üreticilerinin çeşitli tabakaları tarafından temsil edilen bu burjuvazi, farklı ülkelerde değişen ölçüde ilerici, hatta (1859'da İtalyan burjuvazisinin bir kesimi gibi) bazen devrimciydi. Ama çağın genel özelliği burjuvazinin ilericiliği, yani onun feodalizme karşı henüz çözümlenmemiş ve tamamlanmamış mücadelesiydi. Bugünkü demokratların [o zamanki - ç.n.] unsurlarının ve onların temsilcisi olarak Marks'ın, o sırada ilerici (yani mücadele yeteneğine sahip) burjuvaziyi feodalizme karşı desteklemeye tartışılmaz ilkesini rehber edinmeleri ve «hangi tarafın», yani **hangi** burjuvazinin başarısının daha arzu edilir olduğu sorununu ele almaları tamamen doğaldı. O zamanlar savaşın kapsamına giren başlıca ülkelerdeki halk hareketi genel olarak demokratik, yani ekonomik ve sınıfsal içerik olarak burjuva-demokratikti. Elbette o zamanlar şundan **başka** bir soru sorulamazdı: **Hangi** burjuvazinin başarısı, hangi güçler bileşiğinin başarısı, hangi gerici güçlerin (burjuvazinin yükselişini köstekleyen feodal-mutlakiyetçi güçlerin) yenilgisi o zamanın demokratlarına en büyük «hareket serbestliğini» sağlayacaktır?

Potresov'un da itiraf etmek zorunda kaldığı gibi, Marks, burjuva ve ulusal kurtuluş hareketlerinden doğan uluslararası çatışmaları «değerlendirirken», kimin başarısının ulusal hareketin ve genel olarak demokratik halk hareketlerinin «gelişimine» (Potresov'un makalesi, S. 74) daha çok katkıda bulunabileceği düşüncesinin rehberliğinde hareket ediyordu. Bu demektir ki; çeşitli milliyetler içinde burjuvazinin iktidara doğru yükselişinden doğan askeri çatışmalar sırasında Marks'ı herşeyden çok ilgilendiren, 1848'de olduğu gibi, burjuva-demokratik hareketin alanını genişletmek ve onu, daha geniş ve daha «plep» kitlelerin, genel olarak küçük burjuvazinin ve özellikle köylülüğün ve nihayet bütünüyle yoksul sınıfların katılmasıyla zirvesine çıkarmaktı. Marks'ın, hareketin sosyal tabanını genişletme ve geliştirme kaygısı,

onun tutarlı demokratik taktikleri ile Lassalle'ın ulusal-liberalleme ittifaka kayan tutarsız taktikleri arasındaki temel farktır.

Üçüncü çağın uluslararası çatışmaları **biçim** olarak birinci çağınkilerle aynı kalmakla beraber, sosyal ve sınıfsal **içerikleri** kökten değişti. Nesnel tarihi durum tamamen farklı hale geldi.

Feodalizme karşı ulusal kurtuluş için çabalayan sermayenin yürüttüğü mücadelenin yerini en gerici malî sermayenin yeni güçlere karşı verdiği mücadele, kendini tüketmiş, yaşamını doldurmuş, çürüyen ve çöküşe giden bir gücün mücadelesi aldı. Birinci çağda kendini feodalizmden kurtarmakta olan insanlığın üretici güçlerinin **gelişmesi** için başlıca dayanak olan burjuva-ulusal devlet çerçevesi, şimdi üçüncü çağda üretici güçlerin daha da gelişmesi için bir köstek haline geldi. Burjuvazi yükselen, ilerici olan bir sınıf olmaktan çıktı ve çöken, yoz ve gerici bir sınıfa dönüştü. Geniş tarihi plânda yükselen, şimdi bambaşka bir sınıftır.

Potresov ve Kautsky bu sınıfın görüşünü terketmişlerdir; geriye giderek şimdi şu sahte burjuva iddiasını tekrarlıyorlar: **bugün de** tarih sürecinin nesnel içeriği burjuvazinin feodalizme karşı ilerici hareketiymiş. Gerçekte ise **bugünkü** demokratların, hangi «renk» olursa olsun **gerici** emperyalist burjuvazinin yedeğine girmeleri söz konusu olamaz.

Birinci çağda nesnel ve tarihî görev, ölen bir feodalizmin **başlıca** temsilcilerine karşı mücadelesinde ilerici burjuvazinin, dünyadaki tüm demokratik burjuvaziye mümkün olan en büyük yararı sağlamak için uluslararası çatışmaları nasıl «kullanması» gerektiğini saptamaktı. Yarım yüzyılı aşkın bir süre önce, birinci çağda, feodalizmin boyunduruğu altındaki burjuvazinin «kendi» feodal zalimlerinin yenilgisini istemesi doğal ve kaçınılmazdı; hele o sıralar Avrupa çapında önem taşıyan başlıca ve merkezi feodal kalelerin sayısı pek fazla olmayınca, Marks çatışmaları şöyle «değerlendirdi»: Belli ve somut bir durumda hangi ülkede burjuva kurtuluş hareketinin başarısının, Avrupa **çapında** feodal kalelerin çökertilmesi açısından daha **önemli** olacağını saptadı.

Bugün, üçüncü çağda, Avrupa çapında önem taşıyan hiçbir feodal kale kalmamıştır. Bugünkü demokratların görevi elbette çatışmaları «kullanmaktır», ama bu **uluslararası** kullanım —Potresov ve Kautsky ne derse desin— tek tek ulusal mali sermayelere karşı değil, uluslararası mali sermayeye karşı yöneltilmelidir. Kullanan sınıf, bundan elli ya da yüz yıl önce yükselen sınıf olmamalıdır. O zaman söz konusu olan, en ileri burjuva demokratlarının (Potresov'un deyimiyle) «uluslararası eylemi» idi, bugün tarihin yarattığı ve nesnel durumun gündeme getirdiği benzeri bir görevle bambaşka bir sınıf karşı karşıyadır.

— III —

İkinci çağ ya da, Potresov'un ifadesiyle «45 yıllık bir süre» (1870 - 1914),

kendisi tarafından çok eksik karakterize ediliyor. Her ne kadar pratik sonuçlarda Potresov ile mutabık kalmıyorsa da (ki bu elbette onun namına iyi bir şey), aynı eksiklik Troçki'nin de aynı dönemi Almanca eserinde tanımlamasındaki yetersizliktir. Her iki yazar da birbirlerine bir anlamda bu kadar yakın olmalarının nedenini pek anlayamıyorlar.

Bizim ikinci veya dünkü diye adlandırdığımız bu çağ üzerine bakın Potresov ne yazıyor :

«Çalışma ve mücadelenin ayrıntılı bir şekilde kısıtlanması ve herşeye nüfus eden bir adım adımcılık - zamanımızın bazıları tarafından ilkeleştirilen bu belirtileri başkaları için yaşantısının sıradan bir olgusu olmuş, ve böylelikle zihniyetlerinin bir parçası, ideolojilerinin bir nüansı, haline gelmiştir» (S. 71). «Onun [bu çağın] düzgün ve ihtiyatlı olarak ilerleme becerisinin ters yüzünde, birinci olarak, tedriciliğin herhangi bir aksamasına ve her çeşit altüst oluşa belirgin bir şekilde kendini uyduramama, ikinci olarak da ulusal eylem alanında —ulusal ortamda— olağanüstü br içe dönüklüktü» (S. 72) «Ne devrim ne de savaş...» (S. 70) «verdikleri mevzi savaşı dönemi uzadıkça ve Avrupa tarihinin, Avrupa'nın göbeğinde uluslararası çatışmaların görülmediği... Bu dönem sürüp gittikçe, demokratlar daha etkin bir şekilde milliyetçi oldular. Dolayısıyla ulusal devlet topraklarının sınırlarını aşan hiçbir huzursuzluk yaşamadılar, ve genel olarak Avrupa ya da dünya çapında ciddi hiçbir ilgi duymadılar» (S. 75 - 76)

Bu tanımlamanın başlıca eksikliği, aynı çağı Troçki'nin tanımlamasında olduğu gibi yukarıda anlatılan temel üzerinde gelişmiş olan modern demokratların içindeki derin çelişkileri görmekte ve tanımakta isteksizliktir. Sanki ele alınan çağın demokratları genelinde tek bir bütün olarak kalmışlar, içlerine adım adımcılık işlemiş, milliyetçi olmuşlar, tedricilikteki aksamalardan ve altüst oluşlardan derece derece bıkmışlar, evcillemişler ve ılımlılaşmışlar gibi bir izlenim yaratılıyor.

Gerçekte böyle bir şey olamazdı, çünkü yukarıda sözü edilen eğilimlerin yanısıra başka eğilimler, ters eğilimler de kuşkusuz etkindi. Emekçi kitlelerin günlük yaşantısı enternasyonalleşiyordu - şehirler gitgide daha çok insanı çekiyor ve bütün dünyada büyük şehirlerin yaşam şartları bir düzeye geliyordu; sermaye enternasyonalleşiyordu, ve büyük fabrikalarda hem yerli hem de yabancı şehirliler ve köylüler biraraya geliyorlardı. Sınıf çelişkileri boyuna keskinleşiyordu; işveren örgütleri işçi sendikalarına gitgide daha fazla baskı yapıyordu; örneğin kitle grevleri gibi, daha sert ve daha kıyasıya mücadele biçimleri ortaya çıkıyordu, hayat pahalılığı artıyordu; mali sermayenin baskısı dayanılmaz hale geliyordu, vs. vs.

Olaylar gerçekte Potresov'un anlattığı modeli **izlemedi.** Bunu kesinlikle biliyoruz. Avrupa'nın önde gelen kapitalist ülkelerinden hiç biri, gerçekten de hiç biri, tartışma konusu olan dönemde zamanın demokratları içindeki iki karşıt akım arasındaki mücadelenin dışında kalmadı. Büyük ülkelerin her birinde bu mücadele zaman zaman, bölünmelere kadar varan en şiddetli biçimlere büründü, ve bütün bunlar çağın genel «barışçı», «miskin» ve mahmur karakterine rağmen oldu. Bu çelişik akımlar hayatın çeşitli alanlarının hepsini ve modern demokratların burjuvaziye karşı alına-

cak tavır gibi, liberaller ile ittifaklar gibi, savaş kredilerinden yana oy kullanmak gibi, sömürgeler siyaseti, reformlar, ekonomik mücadelenin niteliği, sendikaların tarafsızlığı vb. konularda alınacak tavır gibi bütün sorunlarını etkiledi.

«Herşeye nüfuz eden adım-adımcılık», hiç bir suretle, Potresov ve Troçki'nin ima ettiği gibi, tüm çağdaş demokratlara hakim olan hava değildi. Hayır, bu adım-adımcılık o sıralar sık sık Avrupa'daki modern demokratların tek tek gruplarını hatta bazen tek tek partilerini yaratan belirli bir siyasi eğilim olarak biçimleniyordu. Bu eğilimin kendi önderleri, yayın organları, siyaseti ve halk kitlelerini etkilemek için kendine özgü —ve özellikle örgütlü— bir yöntemi vardı. Üstelik bu eğilim, zamanın demokratları **içindeki** belirli bir sosyal tabakanın çıkarlarını gitgide daha çok temel alıyordu - ve sonunda sımsıkı aldı da.

«Herşeye nüfuz eden adım-adımcılık» elbette çok sayıda küçük burjuva yol arkadaşını da bu demokratların saflarına çekti. Ayrıca milletvekillerinin, gazetecilerin ve sendika yöneticilerinin belirli bir tabakasında küçük burjuva özellikler taşıyan hayat şartları ve dolayısıyla küçük burjuva bir siyasi yöneliş kural haline geldi. Bir tür işçi sınıfı bürokrasisi ve aristokrasisi az çok belirgin ve açık seçik bir tarzda ortaya çıkıyordu.

Örneğin sömürgelere sahip olmayı ve sömürgelerin genişletilmesini ele alalım. Şüphesiz ki bu, yukarıda ele alınan dönemde büyük devletlerden çoğunun belirgin özellikleriydi. Ekonomik bakımdan bu ne demekti? Burjuvazi için süper kârlar ve özel imtiyazlar toplamı demekti. Üstelik bu, küçük burjuvazinin küçük bir azınlığının yanısıra iyi mevkideki memurlar, işçi hareketi yöneticileri vb. için bu koca pastanın kırıntılarını elde etme imkânı demekti. Örneğin İngiltere'de işçi sınıfının son derece ufak bir azınlığının sömürge menfaatlerinden ve imtiyazlardan gelen kırıntıları elde etmesi, Marks ve Engels tarafından saptanmış ve anlatılmış olan tartışma götürmez bir olgudur. Önceleri yalnızca İngiltere'de görülen bu olgu, sömürgeleri geliştikçe ve genel olarak kapitalizmin emperyalizm dönemi büyüyüp geliştikçe, Avrupa'nın bütün kapitalist ülkelerinde ortaya çıktı.

Kısacası, ikinci (yani dünkü) çağın «herşeye nüfuz eden adım-adımcılığı», Potresov'un sandığı gibi yalnızca «tedriciliğin herhangi bir aksamasına kendini uyduramama», Troçki'nin varsaydığı gibi yalnızca belli «posibilist» (*) eğilimler değil, günümüz demokratları içinde belirli bir sosyal tabakaya dayanan ve kendi ulusal «renginden» olan burjuvaziye sayısız ortak ekonomik, sosyal ve siyasi çıkarlarla bağlı olan bütün bir oportünist **eğilimin** - herhangi bir «tedriciliğin aksaması» düşüncesine doğrudan, açıkça, bilinçli ve sistematik olarak düşman bir eğilim yarattı.

Troçki'nin (ve hele Potresov'un) bir dizi taktik ve örgütsel hatası oportünist eğilimin ulaştığı «olgunluk» gerçeğini ve onun zamanımızın ulusal-liberalleriyle (veya sosyal milliyetçileriyle) sıkı fıkı ve kopmaz bağını kabul etmekteki korkusundan, isteksizliğinden, ya da kabiliyetsizliğinden doğuyor.

(*) Posibilist - Posibilizm, 1882'de Fransız sosyalizminden doğan, hemen elde edilmesi mümkün olan (minimal) sosyalist hedeflerle yetinmek isteyen bir akımdır. (çevirenin notu)

Bu «olgunluğu» ve bu kopmaz bağı kabul edememezlik pratikte en azından tam bir kafa karışıklığına ve hakim sosyal milliyetçi (ya da ulusal-liberal) kötülük karşısında çaresizliğe götürür.

Genel olarak söylenirse, sosyal milliyetçilik ile oportünizm arasındaki ilişki Potresov, Akselrod, V. Kosovsky (ki, Alman demokratlarının savaş kredilerinden yana oy kullanmasını savunmaya kendi ağzıyla mahkum oldu) ve Troçki tarafından inkâr ediliyor.

Onların esas «savı», demokratların «oportünizme göre» dünkü bölünmesi ile «sosyal milliyetçiliğe» göre bugünkü bölünmesi arasında tam bir çakışma olmadığıdır.

Bu sav, birazdan da göstereceğimiz gibi, önce gerçeğe aykırı, sonra da tamamen tek yanlı ve eksiktir ve marksist ilkeler açısından savunulması mümkün değildir. Kişiler ve gruplar bir taraftan diğerine geçebilirler, bu sadece mümkün değil, ama her büyük toplumsal altüst oluşta kaçınılmazdır da; ama böyle bir şey belirli bir **eğilimin** tabiatını, ya da belirli eğilimler ile onların **sınıf** anlamı arasındaki ideolojik bağlantıyı hiçbir şekilde etkilemez. Bütün bu düşünceler öylesine herkesçe bilinen ve tartışılmaz görünüyor ki, insan bunları böyle vurgulamak zorunda kaldığı için neredeyse utanıyor. Ne var ki, yukarıda adı geçen yazarlar işte tam da bu düşünceleri unutmuşlardır. Oportünizmin temel sınıfsal anlamı —ya da başka bir deyişle, sosyal-ekonomik içeriği— günümüz demokratlarının belli unsurlarının bir dizi tek tek meselede (belki bilmeden, ama gerçekten de) burjuvazinin safına geçmesinden ibarettir. Oportünizm, liberal işçi siyaseti demektir. Bu sözlerin «grupçu» görünümünden ürkenlere, Marks, Engels ve Kautsky'nin, (kendisi «grupçuluğa» karşı çıkanlar için en uygun bir «otorite» değil mi?) örneğin İngiliz oportünizmi üzerine yazdıklarını bir zahmet incelemelerini salık veririz. Böyle bir incelemenin oportünizm ile liberal işçi siyasetinin temelde çakıştığını kabule götüreceği kuşkusuzdur. Günümüzdeki sosyal milliyetçiliğin temel sınıfsal anlamı da tamamen aynıdır. Oportünizmin temel **düşüncesi** burjuvazi ile onun zıddı arasında bir ittifak, ya da (bazen bir anlaşma, blok oluşturma ve benzeri biçimlerde) yakınlaşmadır. Sosyal milliyetçiliğin temel düşüncesi de tamamen aynıdır. Oportünizm ile sosyal milliyetçiliğin ideolojik ve siyasi akrabalığı, bağı, hatta özdeşliği kuşku götürmez. Biz elbette esas olarak kişileri ve grupları değil, toplumsal **eğilimlerin** içeriğinin **sınıf** tahlilini, onun esas ve vazgeçilmez ilkelerinin ideolojik ve siyasi olarak incelenmesini alırız.

Aynı konuya biraz farklı bir açıdan yaklaşacağız ve şunu soracağız: sosyal milliyetçilik **nereden** geldi? Nasıl gelişti ve olgunlaştı? Ona önem ve güç kazandıran **nedir**? Bu soruları yanıtlayamayan bir kişi sosyal milliyetçiliğin ne olduğunu kesinlikle kavrayamamıştır ve dolayısıyla kendisiyle sosyal milliyetçilik arasına «ideolojik bir çizgi» çizmeye hazır olduğunu ne kadar hararetle iddia ederse etsin, gerçekte bunu yapamayacak durumdadır.

Bu soruya tek yanıt verilebilir : Sosyal milliyetçilik oportünizmden doğdu ve gücünü ondan aldı. Nasıl oldu da sosyal milliyetçilik «birdenbire» ortaya çıktı? Döllenmeden dokuz ay sonra nasıl bebek «birdenbire» ortaya çıkarsa öyle. İkinci (ya da dünkü) çağın tümü boyunca bütün Avrupa ülke-

lerinde oportünizmin sayısız görünüm biçimlerinin herbiri küçük birer dereydi, ve bunlar şimdi «birdenbire» çok sığ fakat büyük (çamurlu ve pis olduğunu da parantez içinde ekleyebiliriz) sosyal milliyetçi ırmakta birleşiyorlar. Döllenmeden dokuz ay sonra bebek anadan ayrılmak zorundadır. Oportünizmin ana rahmine düşmesinden onyıllar sonra, onun olgunlaşmış meyvası olan sosyal milliyetçilik de (onyıllarla kıyaslanırsa) oldukça kısa bir süre içinde bugünkü demokratlardan ayrılmak zorunda kalacaktır. İyi niyetli kişiler böyle düşünceler ve sözler karşısında ne kadar kızsalar da azarlasalar da, bağırıp çağırsalar da, bu yine de kaçınılmazdır. Çünkü bugünkü demokratların tüm sosyal gelişmesinin ve üçüncü çağın nesnel koşullarının bir sonucudur.

Ama, eğer «oportünizme göre» bölünme ile «sosyal milliyetçiliğe göre» bölünme tamı tamına çakışmıyorsa, bu, sözkonusu iki olgu arasında maddî bir bağ olmadığını ispatlamaz mı? Hayır. Birincisi, nasıl tek tek burjuvaların onsekizinci yüzyılın sonunda ya feodal beylerin ya da halkın safına geçmeleri burjuvazinin gelişmesi ile 1789 Büyük Fransız Devrimi arasında «hiçbir bağ» olmadığını ispatlamıyorsa, öyle. İkincisi genelinde böyle bir çakışma **vardır** (ve burada genel anlamda, bütün olarak hareketlerden bahsediyoruz). Bir ülkeyi değil de bir dizi ülkeyi, örneğin 10 Avrupa ülkesini ele alalım: Almanya, **İngiltere, Fransa, Belçika,** Rusya, İtalya, İsveç, İsviçre, Hollanda ve Bulgaristan. Yalnızca siyah dizgili üç ülke istisna gibi görünüyor. Diğerlerinde, oportünizmin uzlaşmaz düşmanları olan **eğilimler,** sosyal milliyetçiliğe düşman olan **eğilimleri** doğurmuşlardır. Almanya'da ünlü **Monatshefte** ile muhaliflerini, Rusya'da **Nashe Dyelo** ile muhaliflerini, İtalya'da Bissolati'nin partisi ile muhaliflerini, İsviçre'de Greulich ile Grimm'in, İsveç'te Branting ile Höglund'un, Hollanda'da Troelstra'nın Pannekoek ve Gorter'in taraftarlarını ve son olarak Bulgaristan'da **Obscho Dyelo** taraftarları ile **Tesnyaki**'yi ([3]) karşılaştırınız. Eski ile yeni bölünmeler arasındaki genel çakışma bir gerçektir; tamı tamına çakışmaya gelince, böylesi en basit doğa olaylarında bile görülmez - nasıl Kama ile birleşmeden önceki Volga ile daha sonraki Volga arasında tam bir çakışma yoksa; keza çocuk ve ebeveyni arasında da tam bir benzerlik olmaz. İngiltere yalnızca görünürde istisna teşkil ediyor; gerçekteyse, İngiltere'de savaştan önce iki **günlük** —ki bu akımların kitle karakterinin en sağlıklı nesnel göstergesidir— gazete, yani oportünistlerin gazetesi **Daily Citizen** ([4]) ile oportünistlerin muhaliflerinin organı **Daily Herald** ([5]) etrafında gruplaşan iki

---

(3) **Obscho Dyelo** (Ortak Dava) taraftarları (**Shiroki** sosyalistleri diye de bilinir) - Bulgaristan Sosyal Demokrat Partisinde oportünist bir eğilim. **Obscho Dyelo** gazetesi 1900'den itibaren yaınlandı. Sosyal Demokrat Partinin 1903'de Ruse'de yapılan Onuncu Kongresindeki bölünmeden sonra reformist bir Bulgaristan Sosyal Demokrat Partisi (**Shiroki** sosyalistleri) oluşturdular. 1914 - 18 dünya emperyalist savaşı sırasında **Obshcho Dyelo** taraftarları şöven bir tutum benimsediler.

Tensyaki - Bulgaristan Sosyal Demokrat Partisi içinde devrimci bir eğilim olup, 1903 yılında bağımsız bir Bulgaristan İşçi Sosyal Demokrat Partisi biçiminde ortaya çıktı. **Tensyaki**'nin kurucusu ve önderi D. Blagoyev'di. İzleyicileri arasında daha sonra Partiye önderlik edecek olan G. Dimitrov ve Vasil Kolarof da vardı. 1914-18 yıllarında **Tesnsyaki** emperyalist savaşa karşı çıktı. 1919'da Komünist Enternasyonale katıldı ve Bulgaristan Komünist Partisini kurdu.

(4) **The Daily Citizen** - Başlangıçta, İşçi Partisi, Fabianlar ve İngiltere Bağımsız İşçi Partisinden oluşan oportünist blokunun yayın organıydı. 1912'den 1915'e kadar Londra'da yayınlandı.

(5) **The Daily Herald** - İngiltere Sosyalist Partisinin yayın organı. 1912'den beri Londra'da yayınlanıyor.

ana akım vardı. Milliyetçilik dalgası her iki gazeteyi de kapladı; ama ilkinin taraftarlarının onda birinden azı, ikincinin taraftarlarının ise yaklaşık yedide üçü karşı koydular. Sadece Sosyalist Partisi ile Bağımsız İşçi Partisinin kıyaslandığı alışılmış karşılaştırma yöntemi hatalıdır, çünkü ikincisiyle Fabian'lar (6) ve İşçi Partisi arasında **fiili** bir blokun varlığı gözardı edilmektedir. Öyleyse on ülkeden yalnızca ikisinin istisna olduğu çıkıyor; ama burada bile tam bir istisna sözkonusu değil, çünkü eğilimler yer değiştirmemiş, sadece dalga (üzerinde durulmasını gerektirmeyecek kadar açık nedenlerle) oportünizmin hemen hemen bütün muhaliflerini kaplamıştır. Bu, kuşkusuz dalganın gücünü gösterir, ama hiçbir şekilde bütün Avrupa için eski ve yeni bölünmelerin çakışmadığını ispatlamaz.

«Oportünizme göre» bölünmenin modasının geçtiği, önemli tek bölünmenin, enternasyonalizm taraftarları ile ulusal kendine-yeterlik taraftarları arasıdaki bölünme olduğu söyleniyor. Bu görüş temelden yanlıştır. «Enternasyonalizm taraftarları» kavramı, **somut** olarak ayrıntılandırmadığımız takdirde tüm içerik ve anlamından yoksun kalır; ne var ki, böyle somut bir ayrıntılandırmaya doğru atılacak herhangi bir adım [Enternasyonalizmin - ç.n.] oportünizme karşı düşmanlık özelliklerinin bir dökümü olacaktır. Bu pratikte daha da açığa çıkar. Aynı zamanda oportünizmin en tutarlı ve kararlı hasmı olmayan bir enternasyonalizm taraftarı hayalden başka bir şey değildir. Bu tür belli kişiler belki de içtenlikle kendilerini «enternasyonalist» sanacaklardır. Ne var ki, insanlar kendilerini ne sandıklarına göre değil, siyasi davranışlarına göre değerlendirilirler. Oportünizmin tutarlı ve kararlı hasımları olmayan «enternasyonalist»lerin siyasî davranışları, milliyetçi eğilimin hep yardımcısı ve yardakçısı olacaktır. Öte yandan milliyetçiler de kendilerine «enternasyonalist» diyorlar. (Kautsky, Lensch, Haenisch, Vandervelde, Hyndman ve diğerleri); sırf kendilerine böyle demekle de kalmayarak, kendi görüşlerini paylaşan kişiler arasında uluslararası bir **yakınlaşmanın,** anlaşmanın, birliğin varlığını doğruluyorlar. Oportünistler «enternasyonalizm»e **karşı değildir;** onlar yalnızca, oportünistlerin uluslararası alanda kabulünden ve oportünistler arasında uluslararası fikir birliğinden yanadırlar.

Şubat 1915 veya daha sonra yazılmıştır.

İlk defa 1917 yılında Moskova'da Piriliv yayınevi tarafından yayınlanan **Derleme**'de basılmıştır.

Kullanılan imza: N. Konstantinov.

Derleme'deki metne bağlı kalınmıştır.

(6) **FABİAN'LAR** 1884'de kurulan reformist bir İngiliz örgütü olan Fabian Derneğinin üyeleri. Derneğin adı, tehlikeli bir meydan savaşına girmeksizin Anibal'in ordusuna karşı taciz taktikleri uyguladığı için Cunctator, yani Oyalayıcı lakabıyla bilinen Romalı komutan Quintus Fabius Maximus'tan (ölümü 203) gelir. Dernek üyelerinin çoğu burjuva aydınlarıydı, proletaryanın sınıf mücadelesinin ve sosyalist bir devrimin gerekliliğini inkar eden ve kapitalizmden sosyalizme geçişin ancak küçük reformlar ve toplumun adım adım dönüşümüyle olacağını savunan bilginler, yazarlar ve politikacılardı (Sidney ve Beatrice Webb, Bernard Shaw, Ramsay Mac Donald gibi) Lenin, bunun «son derece oportünist bir eğilim» olduğunu söylüyordu. (Bk. Cilt 13, s. 358). 1900 yılında İşçi Partisine bağlanan Fabian Derneği, onun siyasetinin ideolojik köklerinden biri oldu.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Fabianlar sosyal şöven bir tavır aldılar. Lenin'in Fabianlar hakkında yazdıkları için «İngiliz pasifizmi ve İngilizlerin Teoriden Nefreti» adlı makaleye bakınız.

Tarafsızlığın Savunulması

Bugünkü savaşın emperyalist bir savaş, yani iki büyük haydut arasında dünya hakimiyeti ve yağması için bir savaş olduğu önermesinin kabul edilmesi, henüz bizim İsviçre anavatanını savunmayı reddetmemiz gerektiğini ispatlamaz. Biz, İsviçreliler, tarafsızlığımızı savunuyoruz; bu haydut savaşına katılmaktan kesin olarak kaçınmak için sınırlarımıza askeri birlikler yerleştirdik!

Sosyalist Parti içindeki ve dışındaki sosyal-yurtseverlerin, Grütlicilerin savundukları tez budur.

Bu, aşağıdaki adı belirtilmeksizin kabul edilen veya ustaca kullanılmış olan önermelere dayanmaktadır.

Burjuvazinin, sınıf hakimiyetini sürdürmek için söylediklerinin, ve söylemek zorunda olduklarının, eleştirisiz tekrarı.

Burjuvaziye tam güven ve proletaryaya tam bir güvensizlik.

Avrupa'daki emperyalist ilişkiler düzeninden ve İsviçreli kapitalist sınıfın emperyalist «bağlantı»larından kaynaklanan, hayali değil gerçek uluslararası duruma sırt çevirilmesi.

Romen ve Bulgar burjuvazisi, bir çok aylık bir dönem boyunca, askeri hazırlıklarının «yalnızca» tarafsızlıklarını koruma gereğinden zorunlu kılındığına ilişkin en ciddi teminatları vermedi mi?

Bu mesele üzerinde, yukarıda adı geçen ülkelerin burjuvazileriyle İsviçre'ninki arasında **temel** bir ayrım yapmak için herhangi bir ciddi, bilimsel zemin mevcut mudur?

Kesinlikle hayır. Bize deniliyor ki, Romen ve Bulgar burjuvazisi fena şekilde bir fetih ve ilhak arzusuyla yanıp tutuşmaktadır, ve de bu İsviçre burjuvazisi için geçerli değildir. Fakat bu **temel** bir ayrım olarak ele alınamaz. Herkesin bildiği gibi, emperyalist çıkarlar sadece topraksal değil, aynı zamanda **malî** ilhaklarda da ortaya çıkarlar. İsviçre burjuvazisinin yılda 3 milyar franktan az olmamak üzere sermaye ihraç ettiği, yani geri kalmış ulusları emperyalistçe sömürdüğü unutulmamalıdır. Bu bir olgudur, ve bir diğer olgu da İsviçre banka sermayesinin Büyük Devletlerin banka sermayesiyle sıkı fıkı ilişkide olduğu ve onlarla içiçe geçtiği, İsviçre Fremden-Indüstrie'nin (*), vb. emperyalist zenginliğin Büyük Devletlerle İsviçre arasında sürekli bir emperyalist paylaşımını temsil ediyor olduğudur. Bundan başka, İsviçre, Romanya ve Bulgaristan'dan çok daha ileri bir kapitalist gelişme düzeyine ulaşmıştır. İsviçre'de halkçı bir «ulusal» hareket olduğu konusunda bir soru bile olamaz : tarihsel gelişmesi içinde o dönem, birçok yüzyıl

(*) Yabancılara hizmet eden endüstri (ç.n.)

içinde sonuçlanmıştır. Bu, yukarıda adı geçen Balkan devletlerinin ikisi için de söylenemez.

Bu nedenle, halka, sömürülenlere, kendi ülkesinin burjuvazisine inanç duygusunu aşılamaya çalışmak ve onun emperyalist siyasetlerinin **gerçekle**rini makul görünen sözcüklerle gizlemek burjuvaziye yaraşır.

Ancak sosyalistten oldukça farklı bir şey beklenir, yani: «kendi» burjuvazisinin gerçek siyasetleri konusunda hiçbir hayale yer bırakmayan acımasız teşhir. Ve bu gerçek siyasetlerin İsviçre burjuvazisince devamı, örneğin, ulusun emperyalist devletler koalisyonlarından birine **satılması,** kâr amaçlarına ters düşecek olan, kelimenin gerçek anlamında, demokrasinin savunulmasından çok daha muhtemel ve çok daha «doğal» dır. (yani, bu burjuvazinin tabiatıyla daha fazla uyum içindedir).

«Herkes lâyık olduğu yere» : Bırakın Grütliciler, burjuvazinin uşakları ve ajanları olarak, «tarafsızlığı savunmak» gibi sözlerle halkı aldatsınlar.

Öte yandan sosyalistler, burjuvaziye karşı savaşçılar olarak, halkın gözünü, İsviçre burjuva siyasetinin tüm tarihince kanıtlanan, fevkalâde gerçek (bir tehlikeye), kendi «öz» burjuvazisi tarafından **satılmış** olmak tehlikesine açmalıdır.

Ocak 1917'de Almanca olarak yazıldı. İlk defa 1931'de Lenin'den Derlemeler XVIII'de yayınlandı.

Dünya Siyasetinde Bir Dönüş

Pasifist barışçı kampta sanki bir bayram havası esiyor. Tarafsız ülkelerin erdemli burjuvazisi pek hoşnut: «Savaş kârları ve yüksek fiyatlar sayesinde ufak tefek bir servet yığdık; artık durma sırası gelmedi mi? Zaten daha fazla kâr edemeyiz, hem de halkın sabrı sonuna dek sürmeyebilir.»

Daha geçenlerde Kienthal'da sosyal-pasifizmin büsbütün sıhhatsiz olduğuna ilişkin resmî ve ciddî bir karar alan İtalyan Sosyalist Partisinin pasifist bildirgesini «bizzat» Wilson «tekrarlıyor» ise neden hoşnut olmasınlar?

Wilson onların **kendi,** İtalyan, «sahte sosyalist», pasifist sözcüklerini tekrarlayınca Turati'nin **Avanti** Dergisinde böbürlenmesine şaşılabilir mi? Ve yine, olayların gelişmesinin su yüzüne çıkardığı sevimli, zararsız bir demokratik barış laflarını elbette «tekrar eden» özellikle budalaca beş pasifist makaleyi Alman Sosyal Demokrat basınında yayınlayan Turati ve Kautsky ile, Fransız sosyal-pasifistlerinin ve Kautsky'cilerinin **Le Populaire'de** (1) canı gönülden «birleşmelerine» şaşılabilir mi?

Şimdiki lâflar, biraz nesnel zemini olması bakımından, öncekilerden gerçekten de farklıdır. Bu zemin, dünya siyasetinin, halklara tam bir sefaleti ve Plekhanov, Albert Thomas, Legien, Schdeman vb. efendilerin sosyalizme en büyük ihanetlerini getiren **emperyalist savaştan,** halklara riyakarca sözler, yarı reformlar, yarı uzlaşmalar vb. biçiminde en büyük aldatmayı getirecek olan **emperyalist barışa** doğru dönüşüyle yaratıldı.

Bu dönüş gerçekleşmiştir. Kimse şimdiden bu emperyalist barışın ne zaman geleceğini, savaşın seyrinde ondan önce ne değişiklikler olacağını, barışın ayrıntılarının neler olacağını bilemez, hatta emperyalist siyaseti yönlendirenler, mali krallar ve taçlı haydutlar bile bunu tamı tamına saptayabilecek durumda değildirler. Zaten önemli de değil. Önemli olan barışa doğru bir dönüş yapıldığı olgusudur, önemli olan şey bu barışın **temel niteliğidir.** Ve bu iki belirleyici koşul olayların daha önceki gelişmesiyle yeterince açıklığa kavuşmuştur.

Yirmidokuz aylık savaş süresinde her iki emperyalist koalisyonun elindeki kaynakların sınırları yeterince ortaya çıktı. Yakın «komşular» içinden her hangi bir önemi olabilecek bütün ya da hemen hemen bütün muhtemel müttefikler kırımın içine çekildi; orduların ve donanmaların gücü tekrar tekrar sınandı, tekrar tekrar ölçüldü. Malî sermaye milyarlar kazanmıştır: Dağ gibi yığılan savaş borçları şimdi proletaryanın ve mülksüz yığınların uluslar-

---

(1) **Le Populaire** - 1916'dan itibaren Limoges'de, 1917'den sonra da Paris'te yayınlanan merkezci bir Fransız gazetesi. 1916'da yazı işleri müdürü Jean Longue idi; gazeteye katkıda bulunanlar arasında Pierre Brizzon, Adrien Pressemane, Jean - Pierre Raffin - Dugens, Boris Souvarine ve Paul Faure vardı. 1922'de Fransız Sosyalist Partisi'nin resmi organı haline geldi; günümüzde partinin sağ kanadı tarafından kontrol edilmektedir.

arası burjuvaziye, emperyalist yağmanın bölüşülmesi savaşında milyonlarca ücret kölesi kardeşlerini katletmeleri için verdiği lütufkâr izne karşılık onyıllar boyunca ödemek «zorunda olduğu» haracın boyutlarını gösteriyor.

Bugünkü savaşta ücretli emeği daha fazla soyup soğana çevirmek her halde imkansızdır - Dünya siyasetinde bugün izlediğimiz dönüşün derinlerdeki ekonomik nedenlerinden birisi budur. Amerikalı mülti milyonerler ile onların Hollanda, İsviçre, Danimarka ve diğer tarafsız ülkelerdeki genç kardeşleri altın madeninin tükenmeye yüz tuttuğunu farketmeye başlıyorlar. Tarafsız pasifizmin gelişmesinin ardında yatan işte budur, yoksa saf, sefil ve gülünç Turati, Kautsky ve şürekasının sandığı gibi soylu insancıl duygular değil.

Kitleler içinde büyüyen hoşnutsuzluk ve öfke de buna ekleniyor. Son sayımızda Guçkov ile Helffreich'ın kanıtlarından ([2]) alıntı yapmış, her ikisinin de devrimden **ödlerinin patladığını** göstermiştik. Birinci emperyalist katliamı durdurmanın zamanı gelmedi mi artık?

Savaşa son verilmesini zorunlu kılan nesnel koşullar böylece kâra boğulmuş burjuvazinin sınıf güdüsü ve sınıf çıkarlarının etkisiyle de desteklenıyor.

Bu ekonomik dönüşe dayanan siyasal dönüş başlıca iki çizgi üzerinde gelişiyor: Muzaffer Almanya baş düşmanı İngiltere ile İngiltere'nin müttefiklerinin **arasını açıyor.** Bunu yapabiliyor, çünkü en ağır darbeleri yiyen (ve belki daha da yiyecek olan) İngiltere değil onun müttefikleridir, ve ayrıca hatırı sayılır bir ganimetin üstüne oturmuş olan Alman emperyalizmi İngiltere'nin müttefiklerine ufak tefek ayrıcalıklar tanıyabilecek durumdadır.

Herşeye rağmen, Almanya ile Rusya arasında ayrı bir barışın **yapılmış olması** mümkündür. Bu iki haydut arasındaki siyasi paktın olsa olsa **biçimi** farklı olabilir. Çar, Wilhelm'e şöyle demiş olabilir: «Eğer alenen ayrı bir barış imzalayacak olursam, o zaman siz aziz ortağım yarın Milyukov ile Kedenski'nin ya da hiç değilse Milyukov ile Guçkov'un hükümetiyle karşı karşıya kalabilirsiniz. Çünkü devrim gelişiyor ve ben, generalleri Guçkov'la yazışan ve subayları çoğunlukla dünün lise öğrencileri olan ordunun ne yapacağını kestiremem. Benim tahtımı tehlikeye atmanın, senin de bir ortağı yitirmenin bir anlamı var mı?»

Eğer böyle bir öneri dolaylı ya da dolaysız yoldan kendisine ulaştıysa, Wilhelm mutlaka «elbette hayır» diye cevap vermiştir. «Gerçekten de neden aleni bir ayrı barış anlaşması imzalayalımki? Aynı sonucu insanlığa açık çağ-

---

(2) Burada, A. İ. Guçkov'un, Rus Kuvvetleri Başkomutanının Genel Kurmayı General M. V. Alexeyev'e yazdığı 15 (28) Ağustos, 1916 tarihli, Sotsial-Demokrat'ın 57. sayısında yayınlanan mektubundan ve sosyal-demokratların topluca tutuklanmalarına ilişkin muhalefetin bir sorusuna karşılık olarak İçişleri Bakanı Helffreich'ın Reichstag'da yaptığı bir konuşmanın bölümlerinden sözedilmektedir.

Guçkov'un mektubu **Sotsial-Demokrat**'a, başka malzemelerle birlikte Rusya'dan gönderilmişti. İnessa Armand'a 5 (19) Aralık, 1916 tarihli bu metkubunda, Lenin şöyle yazıyordu: «Bugün St. Petersburg'dan yeni bir mektup daha aldım. Son zamanlarda sık sık yazıyorlar.

«Merkez Organın 57. sayısında yayınlanacak olan Guçkov mektubununun yanı sıra... Lvov ve Chelnokov'un aynı konuya (ayrı bir barış için müzakereler yapan hainlere karşı kızgınlık) ilişkin mektuplarını aldı vs.»

Guçkov mektubu, Rus burjuvazisinin olgunlaşmakta olan devrimden duyduğu korkuyu ve devrimi önlemeae yeteneksiz kaldığı için hükûmetten hoşnutsuzluğunu dile getiriyordu. Helffreich'ın konuşmasının özü, devrimin patlak vermesine göz yummaktansa, devrimin önderlerini tutuklamanın daha iyi olduğu idi.

rı yaparak ona barışın nimetlerini sunma önerisinde bulunacağım. Aynı zamanda Fransızlar'a ufak bir imada bulunup, Afrika'daki sömürgelerinin «makul» bir bölümüne karşılık Fransa ile Belçika'nın tümünü geri vermeye hazır olduğunu çıtlatacağım. İtalyanlar'a da, Avusturya'nın elindeki İtalyan topraklarının kırıntılarını ve ayrıca Balkanlarda birkaç lokmayı çantada keklik bilmelerini söyleyeceğim. Ve bütün bu önerileri ve planları halklara açıklayabilirim: ondan sonra İngilizler Batı Avrupadaki müttefiklerini ellerinde tutmayı başarabilecekler mi? Sonra sen ve ben Romanya, Galiçya ve Ermenistan'ı bölüşeceğiz. Konstantiniyye'ye (İstanbul) gelince aziz kardeşim, nasıl kendi kulaklarını göremiyorsan, onu da pek görme umudun yok: ve Polonya'ya gelince aziz kardeşim - onu görme olasılığın da kendi kulaklarını görme olasılığın kadar.»

Böyle bir konuşmanın gerçekten yapılıp yapılmadığını söylemek imkansız. Zaten pek önemi de yok. Önemli olan olayların **tam da** böyle bir mecraya girmiş olmasıdır. Eğer Alman diplomatlarının kanıtları Çarı ikna edemediyse, Mackensen'in Romanya'daki ordusunun kanıtları çok daha inandırıcı olmuştur.

Romanya'nın Rusya ile «dörtlü ittifak» (yani Almanya'nın müttefikleri, Avusturya ve Bulgaristan) arasında bölüşülmesi planı daha şimdiden Alman emperyalist basınında **açıkça** tartışılıyor: Geveze Herve, daha şimdiden baklayı ağzından kaçırıyor: Eğer Belçika ile Fransa'yı hemen geri alabileceğimizi öğrenirlerse, halkı savaşa zorlamak imkansız olacaktır. Tarafsız burjuvazinin pasifist budalaları daha şimdiden «eyleme» geçirilmiştir: Wilhelm onların dilini açmış ve sosyalistler arasındaki pasifist... ukalalar, İtalya'da Turati, Almanya'da Kautsky vb. vb. tüm insancıllıklarını, insanlık sevgilerini, ilahi erdemlerini (ve de üstün zekalarını) yaklaşan emperyalist barışı **süsleyip püslemeye** harcıyorlar.

Genelinde baktığımızda, olabileceklerin en iyisi olan bu dünyada herşey ne kadar da güzel ayarlanmış! Bizler, malî krallar ve taçlı haydutlar emperyalist yağma siyasetine mahkum olduk ve dövüşmek zorunda kaldık. Eh, ne olmuş yani? Barıştan olduğu kadar savaştan da yolumuzu buluyoruz, hatta çok daha iyisini! üstelik bunu bir «kurtuluş» savaşı ilan edecek Plekhanof'lar, Albert Thomas'lar, Leigen'ler, Scheidemann'lar ve şürekası gibi bir sürü uşağımız var! Emperyalist bir barış imzalamanın zamanı mı geliyor? Eh diyelim ki öyle. İşte savaş borçları. Halklardan yüz kat haraç alma kutsal hakkımızı güvence altına alan yükümlülükler değil mi bunlar? Ve bu emperyalist barışa **yüceltecek,** duygusal söylevlerle halkı aldatacak budalalar yok mu? Bizde onlardan bol bol var. - Turati, Kautsky ve dünya sosyalizminin başka «önderleri».

Turati ve Kautsky'nin demeçlerinin acıklı gülünçlüğü tam da şuradadır: onlar üslendikleri **gerçek** nesnel siyasi rolü, halkı devrim için ayaklandıracağına **avutan** papaz rolünü, genellikle güzel sözler ve özellikle demokratik barış hakkında şatafatlı sözcüklerle ulusları satan ve ülkeleri parçalayan emperyalist bir barışın iğrenç çıplaklığını karartan, örten, süsleyen ve gizleyen **burjuvazinin avukatlığı** rolünü **anlamıyorlar.**

Sosyal-şövenler (Plekhanof'lar ve Scheidemann'lar) ile sosyal-pasifist-

leri (Turati ve Kautsky) **ilke** temelinde **birleştiren** şey objektif olarak her şeyden önce her ikisininde emperyalizmin **uşakları** olmasıdır. Birinciler emperyalist savaşı yücelterek, onu «yurt savunması» savaşı diye tanımlayarak hizmet ediyorlar; ikinciler de **aynı** emperyalizme, olgunlaşmakta ve hazırlanmakta olan emperyalist barışı, demokratik bir barış gevezelikleri ile yücelterek hizmet ediyorlar.

Emperyalist burjuvazinin her iki türden ve cinsten uşağa ihtiyacı vardır: «Kahrolsun istilacılar» diye bağırarak katliamın devamını teşvik etmek için Plekhanof'lara; tatlı barış türküleriyle kızgın kitleleri avutmak ve yatıştırmak için Kautsky'lere.

Böylece bütün ülkelerin sosyal-şovenlerinin sosyal-pasifistlerle genel olarak kaynaşması - Bern Enternasyonal Sosyalist Komitesinin ([3]) manifestosunda değinilen «sosyalizme karşı komplo», bizim birçok kez değindiğimiz «genel af» —tesadüfen olmayacak, fakat dünya sahte— «sosyalizm»inin **bu her iki** akımının ilke temelinde birliğini ifade edecektir. Plekhanof'un, Scheidemann'ların «ihaneti» üzerine feryatlar koparırken, bu beylerle zamanı gelince barış ve birliği ima etmesi bir rastlantı değildir. Okuyucu şöyle diyebilir: Emperyalist bir barışın emperyalist savaştan «ne de olsa daha iyi» olduğunu, demokratik barış programının tamamının değilse bile hiç değilse «bölümlerinin» belki de gerçekleştirilebileceğini, bağımsız bir Polonya'nın bir Rus Polonyası'ndan daha iyi olduğunu, Avusturya'nın elindeki İtalyan topraklarını Italya ile bütünleşmesinin ileriye doğru bir adım sayılacağını unutabilir miyiz?

Fakat bunlar tastamam Turati ve Kautsky savunucularının kılıf olarak kullandıkları ve onları farkında olmaksızın devrimci Marksistlerden lelade burjuva reformcularına dönüştüren tezlerdir.

Aklı başında olan bir kimse Bismark Almanya'sını ve onun sosyal yasalarını 1848 öncesi Almanya'sından «daha iyi» olduğunu Stolipin reformlarının ([4]) 1905 öncesi Ruslar'ından «daha iyi» olduğu inkar edilebilir mi? Alman sosyal demokratları (o zamanlar hâlâ sosyal demokrattılar) bu nedenle yücelttiler ya da desteklediler mi?
Bismark'ın reformlarından yana mı oy kullandılar? Bizzat **kendi partilerinin bir üyesi** olan Martov'un bile bugün tiksinerek yüz çevirdiği Potresov Maslov ve şürekasının dışında Rusya sosyal demokratları, Stolipin reformlarını

Tarih, karşı-devrim dönemlerinde bile yerinde saymaz. Daha önceki on

---

(3) Burada, Şubat 1916'da Uluslararası Sosyalist Komite'nin genişletilmiş bir toplantısında kabul edilen İlişkili Parti ve Gruplara çağrıdan sözedilmektedir. Orada sosyal-şövenistler ve Uluslararası Sosyalist Büro'nun sosyal-şöven tutumu sertçe eleştiriliyor, (Büro'nun) sosyalistlerin «karşılıklı af»fı sayesinde İkinci Enternasyonal'i yeniden kurma girişimleri, «sosyalizme karşı bir tertip» olarak mahkûm ediliyordu. Çağrıda, sosyalistler savaş kredileri için oy kullanmayı reddetmeli, grevler, gösteriler, cephede kardeşlik ve emperyalist savaşa karşı başka devrimci eylemler örgütlemeliler deniliyordu. Çağrı, **Uluslararası Sosyalist Komite Bülteni**'nde 29 Şubat'ta (No. 3) ve **Sotsial Demokrat**'ta 25 Mart, 1916'da (No. 52) yayınlandı.

(4) 9 (22) Kasım, 1906'da, çarlık hükümeti köylülerin komünden ayrılmalarına ve tarlalarını özel mülkleri yapmalarına ruhsat veren bir kararname yayınladı.
Duma ve Devlet Konseyi tarafından değiştirilen kararname, 14 Haziran 1910'da yürürlüğe girdi. Başbakan P. A. Stolipin'e istinaden Stolipin yasası diye anılan (bu yasa, köylünün komünden ayrılmasına, toprağını özel mülkiyet olarak eline geçirmesine ve isterse satmasına olanak sağlıyordu. Komün ona bir yerde toprak vermekle yükümlüydü. Stolipin reformu, tarımda kapitalizmin gelişmesini ve köylülüğün ayrımlaşmasını hızlandırmış, ve taşrada sınıf mücadelesini keskinleştirmiştir.

yılların bir devamı olan 1914-16 emperyalist katliamı sırasında bile tarih ilerliyordu. Geçen yüzyılın 60 ve 70'lerinde serbest rekabetin ileri ve ilerici bir gücü olan ve yirminci yüzyılın başında **tekelci** kapitalizme yani emperyalizme dönüşen dünya kapitalizmi, savaş sırasında **ileriye** doğru, yalnızca mali sermayenin daha çok yoğunlaşmasına doğru değil, aynı zamanda **devlet kapitalizmine** dönüşmeye doğru da büyük bir adım attı. Ulusal bağlılığın gücü ve ulusal önemi bu savaşta, örneğin bir emperyalist kaolisyonda İrlandalılar'ın, diğerinde de Çekler'in davranışıyla ortaya çıktı. Emperyalizmin akıllı önderleri kendi kendilerine şöyle diyorlar: Küçük ulusları boğazlamadan amaçlarımıza ulaşamayız elbette, ama bunu yapmanın iki yolu var. Daha güvenli ve kârlı olan yol bazan **siyasi olarak** bağımsız devletler yaratarak emperyalist savaşta «yurt savunmasını» içtenlikle ve titizlikle önerenlerin hizmetinden yararlanmaktır; elbette «biz» onların malî olarak bağımlı olmasına dikkat edeceğiz! (Emperyalist devletler büyük bir savaşa giriştiklerinde) bağımsız bir Bulgaristan'ın müttefiki olmak, bağımlı bir İrlanda'nın efendisi olmaktan daha kârlıdır! Ulusal reformlar alanında eksik kalanların tamamlanması, bazan emperyalist bir koalisyonu kendi içinde güçlendirebilir - örneğin bu, pek tabii ki genel olarak sosyal demokrat partiler arasında «birliğin» ve özel olarak Scheidemann ve Kautsky ile birliğin hararetli destekçisi Alman emperyalizminin en aşağılık uşaklarından biri olan Karl Renner tarafından gereğince dikkate alınmıştır.

Olayların nesnel seyri etkisini gösteriyor ve nasıl ki 1848 ve 1905 devrimlerinin cellatları bir anlamda onların uygulayıcıları idiyse, emperyalist katliamın sahne amirleri de aynı şekilde birtakım devletçi-kapitalist ve birtakım ulusal reformları gerçekleştirmeye **zorlanıyorlar.** Üstelik, savaşın ve hayat pahalılığının öfkesini taşıyan yığınları biraz sus payı ile yatıştırmak da gereklidir: neden «silah indirimi» vadedilmesin? (ve de kısmen gerçekleştirilmesin? Çünkü bu onları hiçbir şekilde bağlamaz!)

Ne de olsa savaş, ormancılık gibi bir «iş kolu» dur: kesimlik ağaçların —yani topun ağzına sürülecek yeterli sayıda yetişkinlerin büyümesi— onyıllar alır. Umarız bu onyıllar zarfında «birleşmiş» uluslararası sosyal demokrasinin derununda yeni Plekhanof'lar, yeni Schidemann'lar ve Kautsky gibi yeni duygusal uzlaşmacılar yetişir. Burjuva revizyonistleri ve pasifistler genel bir kural olarak kapitalizmin orasını burasını yamayarak onun hakimiyetini güçlendirmek, kitleleri uyutmak ve devrimci mücadeleden saptırmak için şu ya da bu biçimde **ücret alan** kişilerdir. Turati ve Kautsky gibi sosyalist «önderler» ya açık demeçlerle (ünlü 17 aralık 1916 konuşmasında Turati'nin ağzından kaçırdığı gibi) (5) ya da **sessiz kaçamaklar** ile (ki Kautsky bunun eski bir ustasıdır) şimdiki emperyalist savaşın tüm emperyalist dünya ilişkiler şebekesine karşı-devrimci bir ayaklanma olmaksızın ve burjuva hükümetleri **iktidardayken** demokratik bir barış sonucu verilebileceğine kitle-

(5) F. Turati'nin 17 Aralık, 1916'da İtalyan parlamentosunda yaptığı ve emperyalist savaşı haklı göstermeye çalıştığı konuşmasından bahsediliyor. Konuşma ertesi gün **Avanti!** (No. 345)'de yayınlandı ve çeşitli ülkelerin sosyalist basınında çıkan yorumlar Volksrecht'de (23 Aralık, No: 301) «Ein Rede Turatis über das Friedensangebot» («Turati'nin Barış Önerileri Üzerine Konuşması») başlığı altında özetlendi.
Lenin, «Burjuva Barışçılığı ve Sosyalist Barışçılık» adlı makalesinde bu konuşmadan alıntılar yapmakta ve onu eleştirmektedir. (bak. aynı cilt, S. 175-94)

leri ikna etmeye çalıştıklarında, bizim görevimiz böyle propagandaların halkları aldattığını (bunun sosyalizm ile hiç bir ortak yanı bulunmadığını) emperyalist bir barışı süsleyip püslemesinden ibaret ilân etmektir.

Biz demokratik bir barıştan **yanayız;** tam da bu nedenledir ki biz Turati ve Kautsky'nin —elbette en güzel niyetlerle ve en erdemli amaçlar için!— yaptıkları gibi halklara yalan söylemek istemiyoruz. Biz **gerçeği,** yani İngiltere'nin, Fransa'nın, Almanya'nın ve Rusya'nın devrimci proleteryası burjuva devletlerini yıkmadıkça demokratik bir barışın imkansız olduğunu söyleyeceğiz. Sosyal demokratların, «anayasa reformu» da dahil olmak üzere, genel olarak reformlar için mücadele etmekten kaçınmalarının zırvalığın zirvesi olduğu kanısındayız. Ama şimdi Avrupa **reformlarının devrimci sınıf mücadelesinin bir yan ürünü olduğu** gerçeğinin akılda tutulmasının her zamankinden daha zorunlu olduğu bir dönemden geçmektedir, çünkü günün görevi büyük tarihi sorunları ne biz istediğimizden, ne de herhangi biri böyle planladığından değil, olayların nesnel seyri yüzünden - eskinin, çürüyenin ve can çekişenin temelinde anlaşmalar yoluyla değil, yeni temeller yaratacak olan dolaysız kitle şiddeti yoluyla çözmektir.

Tam bu anda; iktidardaki burjuvazi milyonlarca proleteri sessizce silahsızlandırmaya ve onları salimen —görünürde makul bir ideoloji ardına gizlenerek ve üstlerine zemzem suyu gibi duygusal pasifist sözcükler serperek!— kıyım yaptıkları iğrenç, nefret verici kokuşmuş siperlerden alıp, yüzmilyonlar tutan ulusal borçları «alın teri ile» ödemek üzere kapitalist fabrikalarda forsalığa göndermeye hazırlandığı tam da bu anda; partimizin 1914 sonbaharında halka önerdiği şiar, yani emperyalist savaşı sosyalizm için iç savaş dönüştürme çağrısı, savaşın başlangıcında olduğundan da daha büyük önem kazanıyor. Şimdi kürek cezasına çarptırılmış olan Karl Liebknecht, Reichstag kürsüsünden: «Silahlarınızı ülke içindeki sınıf düşmanlarına çevirin!» dediği zaman bu şiarı benimsiyordu. Ulusal çabalar için elli milyon kişinin ekonomik yaşamının **tek** merkezden yönetilmesini gerektiren bu savaş bugünün toplumunun ne ölçüde olgunlaştığını ortaya koydu. Eğer bu, bir avuç malî kodamanın çıkarına bir avuç Junker aristokratının önderliğinde mümkün olabiliyorsa, açlığın ve savaşın tükettiği nüfusun onda dokuzunun çıkarına sınıf bilinçli işçilerin önderliği altında da en az o kadar mümkün olacağı kesindir.

Ama sınıf bilinçli işçiler kitlelere önderlik edebilmek için, Turati, Kautsky ve şürekası gibi sosyalist önderlerin tamamen yozlaştığını anlamak zorundalar. Bu efendiler kendilerini devrimci sosyal demokrat sanıyorlar, ve yerlerinin Bissolati, Scheidemann, Legien ve şürekasının yanında olduğu söylendiğinde pek alınıyorlar. Fakat Turati ile Kautsky, günün büyük sorunlarını yalnızca kitlelerin devriminin çözebileceğini kavramaktan büsbütün yoksundurlar. Onlar devrime zerre kadar inanmıyorlar, onun tam da savaşla bağlantılı olarak kitlelerin kafalarında ve ruh halinde nasıl olgunlaştığına hiç dikkat etmiyorlar, en ufak bir ilgi duymuyorlar. Onların kafaları tamamen reformlarla, hakim sınıfların kesimleri arasındaki anlaşmalarla meşguldür; onlara sesleniyorlar, onları «ikna etmeye» çalışıyorlar, işçi hreketini onlara uyarlamak istiyorlar.

Fakat şimdi bütün mesele, proletaryanın sınıf bilinçli öncüsünün düşüncelerini, hükümetlerini yıkmak için devrimci bir mücadeleye yöneltmesi ve bunun için güçlerini toparlamasıdır. Turati ve Kautsky'nin kabul etmeye «hazır» oldukları gibisinden devrimler, yani günü ve başarı şansı önceden belirlenebilen devrimler, hiçbir zaman olmaz. Avrupa'daki devrimci durum bir olgudur. Kitlelerin aşırı hoşnutsuzluğu huzursuzluğu ve öfkesi birer olgudur. Devrimci sosyal-demokratlar tüm gayretlerini **bu** sel gibi akıntıyı güçlendirmede toplamalıdır. Devrimin tamamen başarılı olmaması halinde, «vaadedilmiş» reformların hangi bölümünün pratikte gerçekleşeceği ve bunların işçi sınıfının ilerdeki mücadelesi için yararların ne olacağı devrimci hareketin gücüne bağlı olacaktır. Devrimin tamamen başarılı olması halinde Avrupa sosyalizminin zaferi ve Almanya'nın Rusya ile İngiltere'ye karşı mücadelesinde ya da Rusya ile Almanya'nın İngiltere'ye karşı mücadelesinde veya Birleşik Devletler'in Almanya ile İngiltere'ye karşı mücadelesinde v.b. emperyalist bir ateşkesin değil, gerçekten kalıcı ve gerçekten demokratik bir barışın gerçekleştirilmesi devrimci hareketin gücüne bağlı olacaktır.

Sotsial Demokrat
No: 58, 31 Ocak, 1917

Lenin, Toplu Eserler
Cilt: 23, s. 262-270
İngilizce

Proleter Devrimci Hareketi Nasıl İncelemeliyiz?

Proleter devrimci saflarda üç dünya teorisi üzerine, odaklaşan yoğun bir mücadele dönemi yaşandı. Bu mücadele özellikle Halkın Yolu saflarında daha şiddetli bir tarzda sürdü. Tam bir alt - üst oluşa, zor ve sıkıntılı günlerin yaşanmasına yolaçtı. Ama bütün bu zorluklar ve sıkıntılar, proleter devrimcilerin ve marksizm-leninizmin yenilmezliği gerçeğinin zaferiyle taçlandı. Anti-marksist, karşı-devrimci üç dünya teorisi Halkın Yolu taraflarlarının ezici çoğunluğu tarafından red ve mahkûm edildi.

Ama görevlerimiz bununla bitmedi. Üç dünya teorisini reddettik, üç dünyacıları kapı dışarı ettik, artık mesele halloldu anlayışıyla bakılamaz. Şimdi proleter devrimci hareketin tarihini ve gelişimini incelemekle karşı karşıyayız. Her türden anti-marksist akımın özellikle şimdiki kampanyaya ilişkin olarak üç dünyacı yeni oportünist akımın proleter devrimci saflarda etkileri ve tahribatı incelenmeli. yarattığı tahribatlar açığa çıkarılmalı, proleter devrimci hareketin siyasetinde ve tahlillerindeki etkileri ortaya konarak mahkûm edilmelidir.

Proleter devrimci hareketin yakın tarihinin sağlıklı bir değerlendirmesi eleştiri ve özeleştiri temelinde şimdiye kadar izlenen ideolojik siyasî hattın her türden anti - marksist düşünceden arındırılması bir anlamda proleter devrimci hareketin yürütmesi gereken düzeltme, ideolojik - siyasi hattı berraklaştırma kampanyası; geçmişimizi devrimci tarzda aşmamıza hizmet edecek, önümüzdeki yeni görevlerimizi başarıyla yerine getirmemize, proleter devrimci safların çelikleşmesine hizmet edecektir.

GEÇMİŞİ MATERYALİST TARİH ANLAYIŞIYLA ELE ALMALIYIZ

Her ülkede marksist hareketin gelişimi belirli bir yol izler, bütün ülkelerde özü aynı olmasına rağmen farklı koşulların, sınıflar arenasındaki mü-

cadelenin gelişim seviyesinin ve o ülkenin tarihi, iktisadî sosyal ve kültürel özelliklerindeki farklılıklarına bağlı olarak farklı özelliklerde gösterir. Ve herşeyden önce durağan bir şey değil, hareket halinde olan, sürekli kendini yenileyen, gelişen bir süreçtir.

Proleter devrimci hareketin tarihini (uzak ve yakın tümünü) bu perspektifle ele almak gerekir. Marksist-leninist hareket hiç bir ülkede birdenbire, mükemmel olgunlaşmış, bütün temel meseleleri çözmüş olarak doğmaz. Gelişim sürecinde birbiriyle sıkı sıkıya bağlantılı belli evreler, aşamalar yaşayarak, eksik ve hatalarını aşarak, bunlardan arınarak gelişir olgunlaşır. Hiç bir marksist - leninist hareket gökten inmemiştir. Marksist - leninist hareketler belirgin olarak çocukluk, gençlik ve olgunluk evrelerini yaşamışlardır. Devrimci hareketlerin bu tarihi gelişimini kavrayamamak kişileri ve siyasi akımları kaçınılmaz olarak inkârcılığa, nihilizme götürür. Sınıf mücadelesinin her önemli noktasında, marksist - leninist hareketin yaşadığı her sınıf mücadelesinde o zamana kadarki gelişimini bir kenara atarak veya inkâr ederek her şeye baştan başlamak, proletaryanın değil, küçük burjuvazinin tavrıdır.

Bugün hata ve eksikliklerimizi görebiliyorsak, bu dönem daha ilerde olduğumuz içindir. Dört yıllık bir birikime, tecrübeye, sosyal pratiğin sonuçlarını doğrudan görebilmemize bağlıdır. Marksist - leninist hareket yaşadığı bu süreçte daha üst seviyeye çıkabilecek bir birikim, ideolojik - siyasî bir miras yaratmıştır ve gelecek büyük ölçüde bu miras üzerinde yükselecektir.

Şüphesiz bu anlayış, geçmişe sahip çıkma anlayışı, geçmişteki hataları görmeme, geçmişe geleceğe hizmet etmesi perspektifiyle değil de bağnazca sahip çıkma anlayışına da götürmemelidir.

İkinci olarak geçmişimizi aklamak için tarihimizi inceleme, eleştiri özeleştiri yapmama —ki bu ülkemizde oldukça yaygındır— kendini temize çıkarma anlayışıyla ele almamalıyız. Bu oldukça kolay, ama kolay olduğu kadar da anti - marksist olan bir yoldur. Ve proleter devrimci harekete, kendisini proletaryaya yabancı düşüncelerden arındırmada, hata ve zaaflarının ideolojik-siyasi köklerini bulmaya hizmet etmez.

Üçüncü olarak var olan siyasî çizgiyi arındırmayı, onu sınıfımıza yabancı düşüncelerden ayrıştırmayı, biçimsel olarak değil, yayınlanan yazılardan cümleler çıkartarak, şu cümle doğru bu cümle yanlış şeklinde değil, muhtevasında yapmalıyız. Yayınlanmış yazıların ayrıştırılması ancak bu temel üzerinde yapılırsa kavratıcı ve geliştirici olacaktır.

Dördüncü olarak içinde yaşanılan dönemi kavramak gerekir, bugün nasıl dünden daha ilerideysek, yarın da bugünden daha ileri olacağız. İdeolojik ve siyasî inşaamızı daha da netleştirerek ve derinleştirerek, proletaryaya ve tüm halk sınıf ve tabakalarına karşı görevlerimizi ve devrime karşı olan sorumluluğumuzu yerine getireceğiz. Bunun yine bir süreç meselesi olduğunu, rehavete ve gevşekliğe düşmeden kavramalı, bugün proleter devrimci saflarda estirilmeye çalışılan, her konuda bir şeyler söyleme anlayışına düşmemeliyiz. Gerçekten sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarına cevap veren, onun canlı pratiğiyle sınanmış ve ona yol gösteren, proleter devrimci hareketi ilerleten bir inşa hattı izlemeliyiz.

Beşinci olarak bugün mücadelenin gereklerinden dolayı oportünist üç dünya teorisinin ideolojik-siyasî hattımızdaki etkilerini ele alırken bunun esas olduğunu unutmadan, kendimizi bununla sınırlamamalı, mücadele süreci içinde aşılmış veya halen aşılması gereken diğer hata ve zaafları da ele almalı, aşılmış olanların tecrübelerini özetlemeli, (bu şimdiye kadar yapılmadı) aşılmamış olanları tesbit ederek bunların kaynaklarını ve köklerini kurutmalıyız.

İdeolojik - siyasi inşaamızı geliştirme ve şimdiye kadarki hattımızın barındırdığı hataları düzeltme görevlerini yukarıda açıklamaya çalıştığımız perspektifle ele aldığımız takdirde, proleter devrimci hareket ileri adımlar atarak görev ve sorumluluklarını yerine getirebilecektir. Bu nedenle, böyle bir düzeltme eleştiri ve özeleştiri kampanyasının başlangıcı olarak ele alınmalıdır.

«Hareketin, kendi seyri içinde bütün bu eskimiş ve cansız fikir kalıntılarını süpürüp bir kenara atacağına en ufak bir şüphe dahi yoktur. Ancak, böyle bir kenara atış, sadece eski hataların reddedilmesi durumuna indirgenmemelidir.» (Lenin)

Hataların aşılması önümüzdeki ideolojik ve siyasi görevlerle, sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarına cevap verme ve kitlelerle devrimci bir tarzda birleşme anlayışıyla ele alınmalıdır.

1974'LERDE REVİZYONİZME VE MACERACILIĞA KARŞI YÜKSELTİLEN MÜCADELE BAYRAKLARI MARKSİZM-LENİNİZM'İN YENİDEN GÜÇLEMESİNE YOLAÇTI

1971-73 yılları Türkiye'de küçük-burjuva maceracılığının yeşerdiği ve yenilgiye uğradığı yıllar oldu.

1973'lerde devrimci demokratik hareket içinde burjuva ve proleter çizgiler kaba hatlarıyla ayrışmaya başlamıştı. 1971 faşist diktatörlüğü, burjuva reformizminin marksist hareket içinde iflası için gerekli tecrübeyi sağladı, Parlamenter avanaklığın iflasının ardından darbecilik de bu dönemde «itibarını» ve etkinliğini yitirdi. 71 dönemi devrimci harekete «sol çizgilere (Lin Biaoculuktan Gueveracılığa, Çaru Mazumdarcılıktan Marigelacılığa kadar) karşı mücadele ve marksizm-leninizm'i kavramak için yeterli birikimi ve temeli oluşturdu. Kendiliğinden yığın hareketleri 73'ten başlayarak demokratik ve millî şiarlarla yeniden yükselmeye başladı. Kendiliğindenci kitle hareketleriyle, onlara, doğru bir çizgide önderlik ederek birleşmek acil bir görev olarak duruyordu ve bunun önünde «sol» maceracı çizgiler büyük bir engel oluşturuyordu. Bu şartlar altında proleter devrimciler revizyonizme ve maceracılığa karşı mücadele bayraklarını yükselttiler. Marksizm - leninizm'in engin gerçeğini kavramaya, özümlemeye yöneldiler. Modern revizyonizmden derin bir şekilde etkilenen ve bu temelde yükselen maceracı çizgilere karşı

«geçmişimizi devrimci bir tarzda aşalım» şiarıyla bir kampanya başlatıldı.

71 yenilgisinin ardından devrimci saflarda etkin olan yılgınlık ve karamsarlığa karşı açılan mücadele, ulusal ve ulusiararası planda modern revizyonist kamp ile marksist - leninist kamptan birinde saf tutmanın gerekliliğini, arada kalmanın mümkün olmadığını vurgulayarak başlatılan kampanya, içinden geldiğimiz 71 hareketini değerlendirme ve ayrıştırma çabaları o dönemde geleceğe yönelmiş, marksizmi kavrama doğrultusunda umut verici bir faaliyetin başlangıcını ifade ediyordu.

Bu kampanya devrimci saflarda güçlü bir atılım yarattı. Revizyonizme ve ortayolculuğa karşı — her ikisinin de üzerimizde önemli etkileri ve izleri bulunmasına rağmen — kısa sürede alternatif haline gelindi. 71 hareketinin etkisiyle devrimci harekete sempati duyan geniş kesimler saflarımızda toparlanmaya, proleter devrimci hareket bu süreç içerisinde şekillenmeye başladı.

Bu süreç aynı zamanda bütün dünyada devrimin ve sosyalizmin güçlerinin gözle görülür gelişiminin ve zaferlerinin bizleri derinden etkilediği, ülkemizde bütün halk sınıf ve tabakalarını saran devrimci mücadelenin şiddetlendiği, devrimci kabarışın olduğu bir süreçtir. Dünyadaki ve ülkemizdeki bu devrimci kabarış uluslararası proletaryanın ve ezilen halkların dalga dalga yükselen mücadelesi, bu nesnel gerçek, bizim marksizm - leninizmi kavrama ve ülkemiz için özgülleştirme çabalarımızı doğrudan etkilemiş, o zamana kadar ele alınmamış sorunlara çözüm bulmayı gündeme getirmiştir.

Bu şekillenme ve oluşum bir yılı aşkın bir süre devam etti. Bizdeki bu atılım ve saflaşma hemen hemen bizle aynı süreci yaşayan diğer devrimci hareketleri de etkilemiş, onlar da aynı dönemde bu süreci yaşamaya başlamışlardır. Bu süreç revizyonizme ve ortayolculuğa karşı sürdürülen mücadele olmakla beraber aynı zamanda ve esas olarak bizler için marksizmi - leninizmi öğrenme ve kavrama süreciydi. Bir çok zaaflarımız olmasına rağmen gelişmeye açık, hata ve zaaflarına göz yummayan, tutucu olmayan, her şeyi ben bilirim küçük burjuva anlayışına karşı başkalarından da öğrenmeye çalışan proleter devrimci hareketin şekillenmesi süreci oldu.

Revizyonizme ve ortayolculuğa karşı kampanya sürdürülürken, revizyonizme karşı sahte bir alternatif olmamak gerektiğini farkediyor, özellikle «sol»a karşı mücadelede diğer uca, sağ hatalara düşülmemesi gerektiğini söylüyorduk. Çünkü maceracılığın, «sol»culuğun gerçek alternatifi menşevizm, sağ oportünizm değil, marksizm - leninizm'di.

Ama bunların farkında olmak yeterli değildi. Önemli olan bu gerçeğin farkında olmayı buna uygun doğru bir teori ve marksist siyasetlerle birleştirmeyi bilmekti. Bu dönemde revizyonizme ve maceracılığa karşı mücadele yeterince derinleştirilemedi. Maceracılığın üzerimizdeki etkilerini atmamızı geciktirecek olan 71 hareketinin olumluluğunu abartan «ara akım» gibi muğlak ortayolcu bir tespit yaptık. Revizyonistlerin, 71 hareketinin olumlu yönüne saldırarak, faşizme karşı çıkan yönünü inkar etmeleri bu tespiti yapmamızı etkiledi.

Bu dönem proleter devrimci hareketin en olumlu yönü sosyal-emperyalizme karşı mücadele bayrağını kaldırması, bunu kitlelere ve devrimcilere kavratmak için yoğun bir mücadele vermesiydi. Hemen hemen yok denecek

kadar sınırlı yazılı propoganda imkânına rağmen çok yaygın bir sözlü propoganda yürütüldü. Revizyonizme ve ortayolculuğa güçlü bir darbe indirildi. Türkiye'nin dört bir yanında sosyal-emperyalizmin varlığı tartışılmaya, devrimciler sosyal-emperyalizme tavır almaya başladılar. Bu mücadelenin sürdürüldüğü '75' yılları uluslararası marksist - leninist harekette sağ oportünizmin yeşerdiği yıllardı. '74'de uluslararası kürsülerde dünyaya ilan edilen oportünist üç dünya teorisi ülkemizde de bir yıl sonra yankı buldu. Bu oportünist teori kısa sürede kabul edildi. Proleter devrimcilerin marksist-leninist şekillenmelerinin eksik oluşu, uluslararası marksist-leninist hareketteki gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmayışları ve subjektivizm bu «teori»nin sosyal-emperyalizm gerçeğinden «ayrı düşünülemeyeceği» mantığıyla kabul edilmesini getirdi. Bizler de bunun sorumluluğunu paylaştık «Proleter enternasyonalist çizgi» adı altında oportünist üç dünya teorisinin propagandasını yaptık. Devrimciler arasında anti-marksist düşünceleri yaymaya çalıştık. Sınıf mücadelesinin canlı pratiği ve marksizmin-leninizmin engin gerçeği her geçen gün bu teoriyi mahkûm ederken, bizler bunu savunmaya antimarksist fikirleri yaşatmaya çalışıyor, ülkemizde bu görüşlerin esas savunucusu Aydınlık'a övgüler diziyorduk. Bazı arkadaşların bu teoriye itirazları oluyorsa da «bunu kabul etmeden Rusya'ya sosyal-emperyalist demenin bir anlamı yok» (tıpkı bugün oportünistlerin yaptığı gibi) denilerek geçiştirildi.

Kitle mücadelelerinin yükselişi ve proleter devrimci hareketin henüz oluşum döneminde olması, proleter devrimcileri bir dizi görevle karşı karşıya bırakıyordu. Proleter devrimci hareket marksizm - leninizmi kavramanın ve kitlelerle birleşmenin gereğini doğru olarak vurguluyor, proleter devrimci hareketin yönünün işçi sınıfı ve yoksul köylülük olması gerektiğini, bunlarla birleşmek doğrultusunda adım atıldıkça gerçek bir sınıf hareketi olunabileceğini, aydın yapısının aşılacağını belirtiyordu. Bunun yolu da küçük burjuva maceracılarının kitlelerden kopukluğu, «devrimin kitlelerin eseri olacağı» gerçeğini kavramaması karşısında, kitlelerle, onların önyargılarına ve üzerlerindeki burjuva düşüncelerinin gerici ve reformcu etkilerine boyun eğerek menşevikçe birleşmek değil, marksizmin-leninizmin klavuzluğunda devrimci bir tarzda birleşmekti ve proleter devrimci hareket bu doğrultuda adımlar atıyordu.

Proleter devrimciler kendi dışlarındaki gelişmeye de kayıtsız kalmadılar. Kendileriyle aynı süreci yaşayan diğer proleter devrimcilerin revizyonizme ve maceracılığa karşı başlattıkları ve sürdürdükleri mücadeleyi sevinçle karşıladılar.

Proleter devrimci hareketin gelişmesine hizmet eden olumlu yönlerinden birisi, dönemi doğru bir perspektifle ele alması ve doğru bir yönelime sahip olmasıydı. Proleter devrimci hareket kendi dışındaki gelişmeye kayıtsız kalmıyor diğer proleter devrimci hareketlerin gelişimini de değerlendiriyordu.

Bunlardan dolayıdır ki, geçmişi devrimci bir tarzda aşma kampanyası sadece içinden geldiğimiz kendi özgül mirasımızla sınırlı olarak ele alınmadı.

Geçmişi devrimci bir tarzda aşma kampanyası kendi özgül mirasımızın muhasebesini yaparak diğer hareketler karşısında bir aklanma olarak değerlendirilmedi. Geçmiş miras bir bütün olarak ele alındı. Bu olumluluk kendi özgül mirasımızın dışına çıkma perspektifini, diğer devrimci hareketlerden öğrenme anlayışını getirdi. Ama, ideolojik kavrayışdaki ve marksizmi-leninizmi öğrenmedeki eksiklikler, olumluluklara açık olmanın yanısıra, olumsuzluklara ve hatalara da açık olmayı getirdi.

1976'larda proleter devrimci hareket 71'i değerlendirirken yaptığı «ara akım» tespitinin hatalı olduğunu görerek terk etti. 71 Direnişinin olumlu yönünü abarttığı için özeleştiri yaptı. 71 Hareketine damgasını vuran Mahir Çayan'ın «Kesintisiz Devrim» broşüründe sistemleştirilen anlayışları, özellikle maceracılığın da üzerinde yükseldiği revizyonist, sağ ve «sol» emperyalizm tahlillerini eleştirdi. Savaş ve Barış, Devlet ve Devrim vb. marksizm - leninizmin temel meselelerinde doğru tahliller yaptı. Leninist emperyalizm tahlilinin her türden sağ ve «sol» oportünizmi açığa çıkarmada «ayıraç» olduğu belirtildi.

Çağımızın emperyalizm ve proleter devrimleri çağı olduğu, emperyalizme bağımlı ülkelerde Millî kurtuluş ve Sosyal kurtuluş mücadelelerinin içiçe olduğu, bunların birbirinden ayrı olarak ele alınamayacağı, yaşadığımız çağda devrimin emperyalist zincirin en zayıf halkasının parçalanmasıyla gerçekleşebileceği tahlil edildi. Proleter devrimci hareket emperyalizmle yerli gericilik arasındaki ilişkiyi, ülkemizin yeni demokratik devrim aşamasında olduğunu, devrimin özünün toprak devrimi olduğu, baş çelişme, faşizm ve proloter devrimci hareketin önünde duran bir dizi meselede esas olarak doğru tahliller yaptı.

Proleter devrimci hareketin bugüne gelişinde, marksizm-leninizm oportünizme zafer kazanmasında bunlar tayin edici rol oynadı ve o dönem proleter devrimci hareketin ileri adım atmasına büyük ölçüde hizmet etti. Şüphesiz bu dönemde eksikliklerimiz ve hatalarımız yok değildi. Oportünist üç dünya teorisini halen savunuyorduk. Aydınlık oportünizmini bazı noktalardan eleştiriyorduk ama onun oportünizminin üç dünyacılığın bir ifadesi olduğunu, bu teoriyi savunmanın kaçınılmaz sonucu olduğunu göremiyor, onun bu teoriyi «yanlış» yorumladığını düşünüyorduk. Bu teorinin en açık oportünist yönlerini törpüleyerek daha «savunulabilir» hale getirmeye çalışıyorduk. Aydınlık'la girdiğimiz polemiklerde bu teorinin «her yaraya sürülecek bir merhem olmadığını» söylüyorduk ama bu teorinin yaratıcıları, bu karşı-devrimci görüşlerini tam da her yaraya karşı, özellikle onları derinden yaralayan marksizme karşı bir «merhem» olarak piyasaya sürmüşlerdi.

MİLİTAN GENÇLİK YAYINA BAŞLIYOR

'76'Nisanında gençlik yığınlarının yükselen mücadelesine yol göstermek ve devrimci fikirlerin yaygınlaşmasına hizmet etmek için Militan Gençlik dergisi yayına başladı.

Militan Gençlik'in yayına başlaması, gençlik yığınlarının ihtiyaçlarına cevap vermeye çalışması açısından olumluluk taşıyordu. Ama aynı zamanda proleter devrimcilerin halen aydın, özellikle de gençlik kesiminde hapsolduklarını, işçi sınıfı ve yoksul köylülüğe yönelen bir hat izleyeceklerine, gençlik alanında hapsolmaya bir anlamda boyun eğdiklerini, kendiliğindenciliği ifade ediyordu.

Bu kendiliğindencilik, aydın yapısını aşamama ile birleştiğinde sübjektivizmi körükledi.

Proleter devrimciler somut durumu doğru tahlil edememenin, marksist - leninist teoriyi sağlıklı kavrayamamanın yanısıra, doğru bir teori rehberliğinde somut duruma ilişkin siyasî çözümler getirememenin sıkıntılarını yaşıyorlardı. Yaşanılan dönem şu sorunu ertelenemez olarak gündeme getirmişti. Siyasî gelişmelere marksisit-leninist teorinin rehberliğinde ışık tutan, sınıf mücadelesine yol gösteren bir siyasî hat inşa edebilecek miyiz?

Sağ oportünist üç dünyacılığın etkisi ve sübjektivizm birleşince biz bu sorunu sağlıklı çözemedik. Proleter devrimci hareket en istikrarsız ve zigzaglı dönemini yaşamak zorunda kaldı.

Somut durumu kavramaya hizmet edecek sağlıklı bir perspektif olmayınca siyasî gelişmeler ve süreç bir bütün olarak kavranamıyor; somut durumu tahlil adına sınıf mücadelesindeki süreçten kopuk olarak ele alınan gelişmeler koyu bir sübjektivizmle «dönüm noktası» olarak ilan ediliyordu. Bir örnek vermek gerekirse '76 Nisan'ında Ankara'da faşistler tarafından üç devrimci öğrencinin öldürülmesi hakim sınıfların siyasetinde bir «dönüm noktası» olarak ele alınıyordu. Faşizm sorununa doğru bir çözüm getirildiği halde, faşizm tırmanıyor ve faşist diktatörlük ülkemizde egemendir gibi eklektik, revizyonizmle marksizmi bir arada barındıran anlayışlar savunuluyordu.

Proleter devrimci saflarda sübjektivizmin derin etkisi, belirgin olarak Militan Gençlik yayınlarının çıkarttığı Ege broşüründe ifadesini buldu. Amerikancı faşist diktatörlüğün gerilemesinde, halkın yükselen mücadelesinin rolünü küçümseyen, faşist kliklerin Amerikancı niteliğini bulandıran, hatta bir kısmının bu niteliğini ortadan kaldırarak sonuç olarak bağımsızlaştıran, Ege buhranında ABD'nin rolünü tali olarak ele alan sübjektif, somut gerçeği ifade etmeyen anti - marksist tesbit ve tahliller yapıldı.

Daha sonra bunların hatalı olduğu kavrandığında artık savunulmaz oldu fakat bu hataları aşmaya hizmet edecek bir özeleştiri ile birleştirilmedi. Hataların görülmesi proleter devrimci saflardaki durgunluğu ortadan kaldırmaya, iç mücadelenin canlanmasına, ileri adım atmak için belirli bir birikimin oluşmasına hizmet etti. Proleter devrimciler gerçekten kitlelere yönelmenin gerekliliğini kavradılar, bunu hayata geçirmek için işçi sınıfı ve diğer halk sınıf ve tabakalarıyla birleşmek için adımlar atmaya başladılar. İdeolojik - siyasî hattı netleştirmeye yöneldiler.

'76 yazından itibaren olumlu adımları hızlandıran proleter devrimciler aynı zamanda kendi içlerinde de bir tartışma dönemini yaşamaya başladılar. Bunun nedeni proleter devrimci hareketin bir dizi meseleyi çözmesi, muğlaklığın ve hatsızlığın önemli ölçüde giderilmesi, sübjektivizmin aşılmaya

başlanması, proleter devrimci harekette var olan farklı eğilimleri ve anlayışları giderek açığa çıkarmaya, farklı eğilimlerin uzlaşması sona ermeye ve farklı eğilimler etrafında kutuplaşılmaya başlandı. Dış etkiler, bu süreci hızlandırdı.

Siyasî gelişmeler ve sınıf mücadelesinin gelişimi, çok önemli bir noktayı proleter devrimcilere kavratmaya başladı. Teori ve pratiğin kopukluğu artık sürdürülemezdi. Devrimci teori bir süs değil, sınıf mücadelesine doğru tahlil ve siyasetlerle yol gösterecek bir rehber olmalıydı. Teorik meselelere getirilen çözümlerle (ki içinde sağ oportünizmi taşımakla beraber proleter devrimci hareket bu konuda ileri adımlar atmıştı) bunlardan gerçeklere dayalı siyasetler üretme ve pratiğe yol gösterme arasındaki uçurum kapanmalıydı. Bu uçurumun kapanması teori ile pratiğin kopukluğunun giderilmesi, bu kopukluğu giderecek siyaset köprüsünün yaratılması, ideolojik inşaanın sınıf mücadelesinin canlı pratiği ile sınanması ve hataların daha hızlı aşılmasına yol açacak, marksizm - leninizmin özümlenme ve kavranma sürecini hızlandıracaktı.

HALKIN YOLU'NUN YAYIN HAYATINA BAŞLAMASI

'76 sonlarında Halkın Yolu gazetesinin yayın hayatına başlaması proleter devrimciler için sevindirici bir olaydı. Proleter devrimciler, doğru devrimci düşünceleri savunacak bunu yığınlara ulaştıracak bir gazetenin ülkemiz proleter devrimci hareketine büyük yararı dokunacağını, ideolojik - siyasî inşanın ilerlemesine, teori ile pratiğin arasındaki uçurumun kapanmasına ve hataların aşılmasına hizmet edeceğini doğru olarak düşünüyorlardı.

Halkın Yolu niçin çıktığını yayınladığı platformda devrimcilere ve halk kitlelerine duyurdu. Platformunu ilân ederek yayın faaliyetine başlaması çok olumluydu. Ve diğer yayın organları içinde örnek olacak bir geleneği yerleştirmeye hizmet ediyordu. Platform çağın teorik tahlilini doğru olarak ele alıyor, ülkemizin yeni demokratik devrim aşamasında olduğunu belirterek devrimci proletaryanın ne için mücadele etmesi gerektiğini berrak olarak açıklıyordu.

Halkın Yolu çıkışıyla proleter devrimcilerin üzerinde etkisini taşıdıkları sağ oportünist düşüncelerin aşılmasına hizmet etti, ileri adım attırdı.

Halk kitlelerinin yükselen mücadelesi, proleter devrimcilerin daha öncesine kıyasla kitlelerle birleşme doğrultusunda önemli adımlar atması, uluslararası marksist - leninist harekette üç dünyacı sağ oportünizmin yıkıcı faaliyetlerinin giderek açığa çıkması, Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao Zedung'un devrimci öğretilerinin özümlenmesi doğrultusunda atılan adımlar bu ilerlemeyi hızlandırıcı oluyordu. Ayrıca aynı tarihlerde Arnavutluk Emek Partisi'nin 7. kongresinin yapılması, bu kongrede Enver Hoca yoldaşın

yaptığı berrak marksisit - leninist tahlil proleter devrimcileri büyük ölçüde etkiledi.

Halkın Yolu daha önce proleter devrimcilerin hatalı düşüncelerini, tesbitlerini ve eksiklerini gidermede yol göstermeye çalıştı.

Bunların önemlileri şöyle sıralanabilir:

1 — Daha önce proleter devrimcilerin yeterince berrak kavrayamadığı kapitalist revizyonist sistemin içinde bulunduğu derin buhranı tahlil etti.

2 — H. Yolu'nun çıkışından önce savunulan merkezi görev «millî bağımsızlık, demokrasi ve savaşa karşı hazırlık» sakat ve hatalı tesbiti aşarak, merkezi görevin bağımsızlık ve demokrasi olduğunu, iç çelişmelerin keskinleştiğini, savaş tehlikesine karşı hazırlığın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine tabi olarak ele alınması gerektiğini belirtti.

3 — «Proleter Enternasyonalist Çizgi» adı altında daha önce savunulan üç dünya teorisinin en sakat yönleri Halkın Yolu tarafından daha önce kırpılarak bu oportünist teori daha «şirin» gösterilmeye çalışıldı. Marksisit - leninist tahlillerle bu oportünist teori uzlaştırılmaya çalışıldı. İşte bunlardan bazıları:

a) Üç dünya teorisi emperyalizmin ve sosyal-emperyalizmin sosyalizmi, sosyalist ülkeleri tehdit etmesinden, sosyalizme karşı birleşebilecekleri «ihtimalinden» dahi söz etmezken, H. Y. sosyalizme ve sosyalist ülkelere karşı «emperyalistlerin ve sosyal-emperyalistlerin ortak karşı devrimci cephe» oluşturduğu tesbitini yaptı. Üç dünyacıların yoketmeye çalıştıkları kapitalizm ile sosyalizm arasındaki temel çelişmeyi tahlil etti.

b) Üç dünyacıların faşizm diye bir «sorunu» yokken H. Y. emperyalist ülkelerde tekelci burjuvazinin «devletin faşistleştirilmesi yönünde ilerlediği» gerçeğini belirtti.

c) Bugün üzerinde yaygara koparılan süper devletler arasındaki çelişmenin esas olduğu gerçeğinden kalkınarak «çelişmeden yararlanma» adı altında süper devletlerden birinin (ABD'nin) barışçıl hale geldiği onunla «ortak» menfaatlerin var olduğu, birleşme «umudu»nun açıkça ilân edildiği iki süper devlet arasındaki ilişkileri «günümüzde dünya halklarının baş düşmanları, ezilen halkların ve dünya proletaryasının devrimci mücadelelerini ezmek için aralarında birleşen, pazarları ve nüfuz bölgelerini paylaşma konusunda ise kıyasıya birbirleriyle rekabet eden iki süper devlet Amerikan emperyalizmi ve Sovyet sosyal-emperyalizmidir.» şeklinde iki süper devletin arasındaki ilişki ve çelişki bir bütünün çelişmeli iki yönüdür doğru anlayışıyla ele alınıyordu.

d) Üç dünya teorisinin sosyal-emperyalizmin saldırısına karşı proletaryaya ikinci dereceden emperyalistlerle birleşmeyi, teslimiyeti ve kaynaşmayı vaaz eden, ABD'yi «ortak cephe»ye dahil etmenin teorik dayanağı olan, iki süper devletten sosyal-emperyalizmin «daha tehlikeli» olduğu sakat tesbitini Halkın Yolu'nun tahillleri taşımasına rağmen; «her ikisi de birbirlerinden beterdirler» diyerek «daha tehlikeli» tesbitinin yanlışlığını ve oportünist sonucunu, tek süper devleti baş düşman ilân etme anlayışını, mahkum ediyordu. Süper devletlerden birine «yaslanmak ihanettir» diyordu.

e) Yine Halkın Yolu'nun yayınladığı platform güya «3. dünya ülkele-

rini» dünya devriminin temel gücü olarak ele almıyor ama iki süper devlete karşı cephenin temel güçlerindendir diyerek aynı sonuca varıyor. Sonuç olarak emperyalizme bağımlı gerici sınıfları emperyalizme karşı mücadelenin temel gücü yaparak yeni demokratik devrim perspektifini bulandırıyordu.

f) Üç dünyacıların sosyalist ülkelerin varlığını silmeye çalışmaları karşısında Halkın Yolu temel güçlerin içinde sosyalist ülkeleri özel olarak belirtiyordu.

Bu tür örnekler daha arttırabilir. Ama amacımız bu değil. Proleter devrimcilerin kavraması gereken birçok önemli adım atılmasına marksist-leninist tahlil ve tesbitler yapılmasına rağmen bunlarla oportünist üç dünya teorisinin küçümsenmeyecek etkileri bir arada bulunuyor, marksizmle oportünizmi birleştirmeye çalışan bir paltform ortaya çıkıyordu.

Gelişme süreci ele alındığında ise proleter devrimcilerin daha önce savunduklarına bakıldığında gelinen yer önemli bir ilerlemeyi ve gelişmeyi ifade ediyor, siyasetimiz daha sağlam temellere oturuyordu.

BİRİNCİ TASFİYECİ HİZİP GELİŞEN MARKSİST-LENİNİST ÇİZGİYE KARŞI SAĞ OPORTÜNİZMİ TEMSİL EDİYORDU

Daha önce de belirttiğimiz gibi siyasi çizgideki berraklaşma ileriye adım atma, farklı eğilimlerin de netleşmesine yol açtı. Kendilerine «muhalefet» diyen bir avuç tasfiyeci proleter devrimci hareketin gelişen marksist-leninist çizgisine karşı oportünizmin kara bayrağını kaldırdılar. Marsist-leninist çizginin gelişimini engellemeye, proleter devrimci hareketi geriye çekmeye çalıştılar.

Halkın Yolu'nun üç dünya teorisini reddettiği, «3. dünya» ülkelerini temel güç saymadığını vb. vb. ileri sürerek, Mao Zedung'un «reddedildiği» yaygarasını yaptılar. Halkın Yolu'nun sosyalist ülkelerden bahsetmesine, «3. dünya ülkeleri» ile birleşme perspektifini kararttığı gerekçesiyle karşı çıktılar. Halkın Yolu'nda yer alan «emperyalizmle bütün kölelik anlaşmalarına hayır» gibi stratejik hedeflerimizi ortaya koyan şiarlarda «troçkizm» buldular.

Baş düşmanlarımız iki süper devlet ve işbirlikçilerine karşı mücadelede merkezi görevimizin bağımsızlık ve demokrasi olması gerektiği doğru tesbitinin karşısına milli bağımsızlık ve savaşa karşı hazırlık merkezi görevini çıkardılar.

Proleter devrimci hareketin gelişen marksist-leninist kavrayışını derinleştiren yönü, sağ oportünizmin varlık şartını giderek zorlaştırıyordu. Tasfiyeci hizipçiler bu gelişen çizgiyi hedef alarak, hareketi sağ oportünizme çekmeye çalıştılar ve en sonunda kendileri Aydınlık oportünizmine kapılandılar.

Tasfiyeci oportünist hizip, bizlerin üç dünya teorisini süs olarak kabul ettiğimizi söylüyorlardı. Fakat bu gerçek değildi. Üç dünyacı tahlillerin

bir kısmını savunmasak da bu «teorinin» doğru olduğunu düşünüyor, siyasi sonuçlarını temel almayarak, aldıklarımızı ise kendi yorumlarımızla iyice yumuşatmaya çalışarak savunuyorduk. Böyle olmasaydı tasfiyeci oportünist hizip ortaya çıkamazdı. Tasfiyeci hizibin kökleri bizzat proleter devrimci hareketin içerisindeydi. Aydınlık'ın estirdiği sağ oportünist cereyanın etkisiyle birleşince bu oportünist hizip açığa çıktı.

Proleter devrimci hareket iyice somutlaşan bu iki çizgi mücadelesinde tasfiyeci oportünistlerin temsil ettiği sağ oportünist çizgiyi Aydınlık oportünistlerinden devraldıkları paslı silahları yenilgiye uğratarak (ama öldüremeyerek) marksist-leninist çizgiyi geliştirip hakim kılma doğrultusunda ilerlemesinin önüne çıkan önemli bir engeli, kendisini geriye ve oportünizme çekmeye çalışan bu barikatı alaşağı etti.

HALKIN YOLU PLATFORMUNUN EN ÖNEMLİ HATASI

Halkın Yolu'nun yayınladığı platformunun en önemli hatası uluslararası marksist-leninist harekette süren yoğun sınıf mücadelesini kavrayamamasıydı. Platform bu mücadeleyi kavrayamadığı gibi marksist-leninist harekette iki mihrakın oluşmasına kaçınılmaz olarak yol açan marksizm ile üç dünyacı sağ oportünizm arasındaki mücadeleyi uzlaştırmaya çalışıyor, bunlar arasında «temel farklılıklar aramanın sorumsuz aydınların» işi olduğunu ileri sürüyordu. Devrimcilerin ve proleter devrimcilerin sağ oportünizme karşı uyanıklığının körelmesine yol açıyordu. Bu, üç dünyacı oportünizme hizmet etme sonucunu kaçınılmaz olarak getiriyordu.

Nitekim ABD'nin «savunma amacı ile silahlandığını ileri sürmek oportünizmdir» diyorduk ama bunu bizzat üç dünya teorisinin yaptığını göremiyorduk. Ülkemizde ABD'nin «savunma amacı ile silahlandığını ileri süren ve onu baş düşman saymayan bir siyasi akım yoktur» diyerek Aydınlık oportünizminin gözlerden kaçmasına, sınıf işbirliği çizgisinin proleter devrimcileri etkilemesine kapıları aralıyorduk. «3. dünya ülkeleri»nin temel güç ilân edilmesine haklı olarak yöneltilen eleştirileri «havada konuşma» ilan ediliyordu.

Platformun iki çizgiyi uzlaştırmaya, marksizmle oportünizmi barıştırmaya çalışması oportünist çizginin proleter devrimci saflardaki etkisini ifade ediyordu. Bu uzlaşma, devrime hizmet etmeyen gerici bir uzlaşmaydı ve sınıf mücadelesinin canlı pratiği, marksizm-leninizmin zaferi bu gerçeği kısa sürede açığa çıkardı.

MARKSİZM İLE OPORTÜNİZM BİR ARADA YAŞATILAMAZ

Sınıf mücadelesinin yükselişi tasfiyeci hizibin açığa çıkışıyla sağ opor-

tünizme karşı mücadelenin yoğunlaşması kısa zamanda bu gerici uzlaşmayı iflas ettirdi. Halkın Yolu bir kaç sayı sonra bu uzlaşmaya son vermeye, sağ oportünizmin etkilerini giderek yok etmeye başladı. 7, 8, 9, 10. sayılarda Aydınlık eleştirileri yayınlandı. Bu eleştiriler marksist-leninist hattı berraklaştıran, esas olarak Aydınlık oportünizminde ifadesini bulan üç dünyacı oportünist tahlilleri mahkûm eden makalelerdi ve bu eleştiriler proleter devrimcilerin saflarında büyük bir atılıma yol açıyordu.

Bu eleştiriler Aydınlık oportünizmini hedef alarak oportünist üç dünya teorisini birçok önemli noktada eleştiriyordu. Bağımsızlık mücadelesini sınıfsal özünden koparma, siyasi bağımsızlığı «koruma» adı altında yarısömürge yapının parçalanmasından, yeni demokratik devrimden vazgeçilmesi, baş çelişmeyi temel çelişmeden koparan menşevik aşamalar teorisi vb. konularda Aydınlık oportünizmine yönelen eleştiriler «üç dünya teorisi»nin isim verilmeden eleştirilmesinden başka bir şey değildi.

Özellikle üç dünyacıların ortadan kaldırdığı, savaşın hangi siyasetin devamı olduğu meselesi Aydınlık eleştirilerinde net bir şekilde ele alındı.

Bu eleştiriler üç dünyacı oportünizmi mahkum etmede bizler için güçlü bir silah oldu. Platformdaki uzlaşma esas olarak sona erdirilmiş oldu.

Halkın Yolu 7. sayısında Latin Amerika'lı gerçek marksist-leninist partilerin Arnavutluk Emek Partisi'nin yanında yer aldıklarını açıkladıkları ortak bildirinin yayınlanması bunun canlı ifadelerinden biridir.

Halkın Yolu marksist-leninist hatta yayınını sürdürdü. Marksist-leninist partilerin yayınına yer verdi. Başında Enver Hoca yoldaşın bulunduğu AEP gibi gerçek marksist-leninist partilerin ve onların düşüncelerinin tanıtılmasına, yoğun mücadelelerden ve şanlı tecrübelerden geçen Brezilya Komünist Partisi, Yeniden İnşa Edilmiş Portekiz Komünist Partisi, Şili İhtilâlci Komünist Partisi, İspanya Komünist Partisi M-L, Kolombiya Komünist Partisi M-L, gibi partilerin tecrübelerine ve düşüncelerine yer verdi. Proleter devrimcilerin ve halk kitlelerinin bu tecrübelerden yararlanmasına, bu ülkeler halklarının gerçek önderlerini tanımasına hizmet etti. 10. sayılardan itibaren artık bu oportünist «teorinin» ismini dahi kullanmaz oldu.

Proleter devrimciler artık üç dünyacı oportünizmin resmen mahkum edilmesini ve bunun bütün proleter devrimcilere ve halka ilan edilmesini düşünüyorlardı.

Proleter devrimci saflarda, Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao Zedung'un öğretileri incelenmeye başlandı. Arnavutluk Emek Partisi'nin 7. kongresinde Enver Hoca yoldaşın sunduğu rapor ve daha sonra yayınlanan Devrimin Teori ve Pratiği makalesi tartışmalara güçlü bir itilim ve oportünizmi mahkum etmede sağlam teorik temeli sağladı.

Proleter devrimciler '77 Ağustos'unda bu oportünist teorinin mahkum edilmesi için bir kampanya başlattılar ve Türkiye'nin dört bir yanında düzenlenen bir dizi tartışma toplantılarıyla üç dünyacılığın anti-marksist, sahte anti-emperyalist ve karşı-devrimci özünü kavradılar. Sağ oportünizmi saflarında barındıramama kararlılığı ve şevkiyle bu oportünist teoriyi mahkum etmeye başladılar.

II. TASFİYECİ HİZİP ÇÖKEN OPORTÜNİZMİ TEMSİL EDİYORDU

Artık sağ oportünizmin saflarımızda barınma imkânı giderek yok oluyordu. Proleter devrimciler üç dünyacı oportünizmi mahkum ederek marksizm-leninizm bayrağını yükselttikçe oportünizm yok olmaya gidecekti. Saflarımızda süren yoğun mücadelede marksizm-leninizm zafere, oportünizm ise çöküşe gidiyordu. 2. tasfiyeci hizip işte bu şartlarda ortaya çıktı. Proleter devrimcileri yükselen sınıf mücadelesinin getirdiği yeni görevlerle, bu görevleri yerine getirme konusundaki eksik ve zaaflarından yararlanarak İstanbul'da belirli bir kesimi etkilediler, oportünizmin ve yıkıcılığın bayrağını kaldırdılar. Üç dünyacı oportünizmin reddedilmesine karşı çıktılar. Birinci tasfiyecilerle aynı teraneleri tekrarladılar. Tasfiyeci hizip kısa zamanda açığa çıkarıldı, kitleler önünde mahkum edildi ve saf dışı edildi. Onlar da Aydınlık oportünizminin tekkesine kapılandılar.

Özellikle Devrimci Teori'de yayınlanan yeni demokratik devrim anlayışının kapsamlı bir ifadesi, oportünist üç dünyacılığa tayin edici darbeyi indirmeye hizmet etti. Oportünistler Devrimci Teori'nin «üç dünyayı red perspektifi ile yazılmış» olmasını eleştiriyorlardı. Marksizm-leninizm ve Mao Zedung düşüncesi tabii ki oportünizmi reddediyordu.

KAMPANYA OPORTÜNİZMLE BAĞLARINI KOPARAMAYAN SAHTE «RED» ÇİZGİSİNİ DE YIKTI

Proleter devrimci harekette uzun süredir yapılan hatalar, bunların aşılması, fakat bunun sağlıklı bir şekilde eleştiri ve özeleştiri ile değil de, kendiliğindenci bir tarzda yapılması köklü bir uzlaşmacılık yaratmıştı. Hataların, aşılmış meselelerin üzerine gidilerek bunların kaynağını kurutma, bir daha canlanmasına imkân vermeyecek bir tarzda darbeler indirme yerine, sürece, kendiliğindenciliğe bırakma saflarda etkili bir anlayış olarak varlığını sürdürüyordu. Kendiliğindencilik ve uzlaşmacılık anti-marksist düşüncelerin, hataların ve zaafların aşılmasını engelleyici ve geciktirici olduğu gibi, diğer hareketlere karşı da liberalizmi getiriyor, ideolojik mücadeleyi zayıflatıyordu.

Uzlaşmacılık üç dünya teorisini red kampanyasında da etkisini göstermişti. Daha sonraki gelişmelerin, kampanyayı başlatanların (yürütenlerin değil) çoğunluğunun birer dönek haline gelmesinin kaynağı da burada yatmaktadır.

Proleter devrimciler Ağustos'ta üç dünya teorisini, yeni demokratik devrimi inkâr ettiği, emperyalistler hakkında hayal yaydığı, proletaryaya devrim görevini yasakladığı gibi temel noktaları tesbit ederek reddedilmesini düşündüklerinde bu düşünceye katılmayanlar da bulunuyordu. Bu

düşünceye katılmayan birkaç önder unsur yine marksizmle oportünizmi uzlaştırmaya çalışıyorlardı. Bu sahte temelde üç dünya teorisinin (birçok kuşku ve tereddüt taşıyarak) «red» edilmesini istiyorlardı.

Önder unsurların çoğunluğu böyle bir noktada uzlaştılar, marksizmle oportünizmi uzlaştırma temelinde üç dünyacılığı red kampanyası başlattılar.

Bu anlayış üç dünya teorisini hedef almıyor, güya bu teori eksik tahliller yaptığından, «çatlaklar» taşıyor, oportünizm de bu «çatlaklar»dan sızıyor şeklinde ifadesini buluyor, teorinin kendisini değil, bu teoriye dayanarak, onu kendilerine temel alarak üstü örtülemeyecek kadar açık bu teorinin siyasi sonuçlarını uygulayarak, ihanet noktasına gelmiş oportünist örgütleri hedef alıyordu.

Aslında bu oportünizmi yaşatacak, onun yuvalanma zeminini ortadan kaldırmayacak «çatlaklar» bırakmaktan başka bir anlamı olmayan oportünizmin üçüncü bir yol tezgahıydı. Onlar, «tamamen oportünist karargahın yanında yer alamayız ama AEP'nin platformunun yanında da yer alamayız» diyerek üçüncü bir platform yaratmaya çalışıyorlardı.

Bu sinsi oportünist anlayış tartışma kampanyasının **ilk günü** iflas etti. Bu platformda yapılan bir tartışma üç dünyacılığı güçlendirmekten başka bir sonuç vermedi ve proleter devrimcilerin isyanını başlattı. Kampanyayı yürüten proleter devrimciler bu anlayışı mahkum ederek, Enver Hoca yoldaşın önderliğindeki Arnavutluk Emek Partisi'nin platformunun yanında yer aldıklarını ilân ederek bu uzlaşmacı sinsi oportünizmi mahkûm ettiler.

Önder unsurlar kampanyanın insiyatifini yitirdiler. Kampanyaya önderlik etme yerine onun peşine takıldılar. Onlar şaşkınlıkla ne yapacağını bilmez halde kampanyaya önderlik etmeye değil, ayak uydurmaya çalıştılar. Uzlaşmacılık bu sefer kampanyanın peşine takılmaya dönüştü.

Kampanyada insiyatifi ele alan proleter devrimciler AEP'nin platformunu savunma sürecinde onu daha iyi kavrayarak ellerinde güçlü bir silâha dönüştürdüler. Enver Hoca yoldaşa ve AEP'ne yöneltilen her türden iftira ve alçakça saldırılara göğüs gerdiler. En ufak bir taviz dahi vermeden AEP'nin platformunu savundular.

OPORTÜNİZMİN SON ÇIRPINIŞLARI MARKSİZM-LENİNİZMİN ZAFERİNİ ENGELLEYEMEDİ

Devrimci Teori'nin ilk sayısının önsözünde, ikinci sayıda üç dünya teorisi konusunda düşüncelerini açıklayacağı belirtiliyordu. Artık tartışma kampanyaları sona ermiş, üç dünya teorisi bir avuç hizipçi ve oportünist dışında proleter devrimcilerin ezici çoğunluğu tarafından red ve mahkum edilmişti. Aralık ayının ortalarına doğru Devrimci Teori bu görevini yerine getirecek, oportünist üç dünya teorisine karşı marksizm-leninizmin zaferini ilân edecekti.

Proleter devrimciler bu görevin yerine getirilmesi ile karşı karşıya iken İlkay-Necmi Demir, Ömer Güven, gibi dönekler birden gökten vahiy inmişçesine oportünist cereyana kapıldılar. Oportünizme köle oldular. Proleter devrimci hareketin çizgisini «köklü bir sapma» ilân ederek kendilerinin marksizmden vazgeçtiklerini ilan ettiler. «Proleter devrimci saflarda karışıklık ve cereyan yaratmak için herşey meşrudur» anlayışıyla, sahtekârlıklara, yalan ve entrikaya baş vurdular. Ama yıkılmaktan kurtulamadılar.

Halkın Yolu 41. sayıdan itibaren oportünistler tarafından gaspedildi. Daha önce izlediği esas olarak marksist olan çizgisi «zengin köylü politikası» «marksizmi red» olarak ilan edildi. Dönekler böyle bir yayın organını ele geçirerek proleter devrimcileri etkileyebileceklerini, karşı-devrimci görüşlerini sinsi sinsi yayacaklarını düşündüler ve bunu uygulamaya giriştiler. Proleter devrimcilerin güçlü protestoları ile kısa sürede iflas ettiler. Halkın Yolu'nu çıkarmaz oldular.

Bütün entrika ve karşı-devrimci faaliyetlerine rağmen marksizm-leninizm'in karşısında kaçınılmaz olarak yenilgiye uğradılar.

Bu dönek elebaşların ve onların beslemelerinin ve çömezlerinin izlediği çizgi I. ve II. tasfiyecilerin çizgisiydi: Proleter devrimci hareketi tasfiye ederek, yok etmek. Ama sonunda tasfiye olan kendileri oldular. Layık oldukları yeri buldular. Kampanya boyunca gösterdikleri zigzag ve uzlaşmacılık oportünizme tam bir teslimiyete dönüştü.

Dönek şeflerin, eski tasfiyecilerin silâhları ile ortaya çıkmaları, proleter devrimci hareketin hatalarını aşarak ilerleyen marksist-leninist inşasına gözü dönmüşçesine saldırıları, bir tesadüf değildir. Bu saflarımızda sağ oportünizmin uzun dönem varlığını sürdürmesinin ve onun yarattığı tahribatın ifadesidir.

YAŞANILAN TARİHİ TECRÜBELERDEN ÇIKARILMASI GEREKEN DERSLER

Bu yaşanılan süreç zengin tecrübelerle doludur. Proleter devrimciler bu süreci ayrıntılı olarak değerlendirmeye, dersler çıkarmaya, hata ve zaaflarını tesbit etmeye bunları düzelterek aşmaya gereken önemi vermeli, gelecekteki mücadeleler açısından öğrenmelidirler. Olayları ve gelişim sürecini yüzeysel olarak değil, ayrıntılı olarak incelemek, nedenleri açığa çıkarmak gerekir.

Proleter devrimciler bu süreci, uzun dönemdir proletarya partisinin bulunmadığı, maceracılığa ve revizyonizme karşı başlatılan kampanya ile, marksizm-leninizmin temel meselelerinin yeni kavranmaya başlandığı bir dönemde yaşadılar. Marksist-leninist hareket uzun bir kopukluk döneminden sonra, yeniden doğuş ve çocukluk sancılarını ve hastalıklarını üzerinde taşıyarak gelişiyordu. Ve bu süreç kaçınılmaz olarak doğruları ve yanlışları

içinde taşıyordu. Daha önce kendi oportünist hareketini inşa eden Aydınlık, yeni gelişen proleter devrimci hareketleri kendi platformuna çekerek eritme ve parçalama çabasındaydı. Henüz ideolojik-siyasi ve diğer inşa görevlerini yerine getirmede ilk adımlarını atan proleter devrimci hareketler, hatlarının net olmaması, geçmişlerini aşmada taşıdıkları zaaflar, vb. nedenlerden dolayı bu etkilenmeye açık hale (özellikle de bizim saflarımız) geldi. Proleter devrimci hareket önemli ölçüde Aydınlık oportünizminin etki alanına girerek, onu güçlendirerek proletaryanın davasına zarar verdi.

İdeolojik-siyasi inşa geliştikçe, marksizm-leninizmin temel meselelerini kavradıkça, sağ oportünizmden etkilenme azaldı. Aynı zamanda yükselen sınıf mücadelesi bu oportünist çizgiyi daha açık hale getirdi, sınıf işbirlikçisi özünü kavrattı.

Bu süreci hızlandıran kitle mücadeleleri anti-marksist düşünceleri açığa çıkardı. Revizyonizmin yanısıra sağ oportünizmin gerçek yüzünü gösterdi. '77 1 Mayıs'ı Türkiye'deki siyasi akımların, hangi sınıfın hizmetinde olduklarının görülüp, kavranmasını sağladı. Bizim, proleter devrimci saflarda «proleter devrimci» payesi vererek hayaller yaydığımız Aydınlık oportünizminin, açık ihaneti ve doğrudan karşı-devrim korosunda yer alması bizleri uyardı.

Yine '77 yılında yapılan seçimler bütün siyasi akımların niteliklerini açığa çıkardı. Ülkemizde «genel devrimcilik» havasının yaygınlığı ve etkinliği ortaya çıktı. '77 seçimleri proleter devrimcilerin «genel devrimcilik» anlayışını aşmalarına yol gösterdi, ileri adımlar attırdı.

Kitle mücadelelerini, sınıf mücadelesiyle yaşanan her olay tecrübelerin artmasına, doğruların kavranmasına düşüncelerin sınıf mücadelesinin canlı pratiğinde sınanmasına yol açtı. Proleter devrimcilerin bu güne gelebilmeleri, geçmiş hatalarını görebilmeleri bu birikimin sonucunda gerçekleşebildi.

Proleter devrimci hareket giderek berraklaşan bir dizi meseleye ilişkin doğru çözümler getiren marksist bir çizgiye sahip olmasına rağmen sağ oportünizmi saflarında uzun bir dönem barındırdı. Birçok devrimciye bu oportünist düşüncelerin propogandasının yapılmasının sorumluluğunu taşıdı. Bu da, oportünizmin tahribatını artırdığı gibi «sol» hataların aşılmasını da önledi.

Proleter devrimci saflarda sağ oportünizmin yeşermesinin, uzun dönem yaşayabilmesinin nedeni, marksizm-leninizmi kavramadaki eksikliği ve iç sınıf mücadelesinin hemen hemen yok denecek kadar yetersiz olmasıydı.

Türkiye proleter devrimci hareketinin mirası ve tecrübesi kavranamadı. 60'larda uluslararası marksist-leninist harekette yaşayan modern revizyonizm ve marksizm-leninizm arasındaki mücadeleyi gerçek anlamda 1974'lerde kavramaya başladık. Marksizm-leninizmi kavramadaki eksikliğimiz, tecrübesizliğimiz, 1974'lerde uluslararası marksist-leninist harekette süren sınıf mücadelesinden hemen hemen haberimiz olmaması proleter devrimci safları cereyanlara ve hatalara açık hale getirdi. Modern revizyonizme ve maceracılığa karşı mücadelede sağ oportünizme karşı yeterli uyanıklığın olmaması, aydın yapısı, ideolojik-siyasî inşada da yansımasını bulmuş ve

onu önemli ölçüde etkilemiştir. Bu oportünist teoriyi şu veya bu şekilde uzun bir dönem savunmamızın temellerinde bu nedenler yatmaktadır.

İkinci ve çok önemli olan diğer neden ise proleter devrimci saflarda canlı bir iç sınıf mücadelesinin sürdürülmemesidir. İdeolojik-siyasî hat inşa edilirken farklı düşüncelerin ortaya çıkması ve bunların tartışılarak çözülmesi, proleter devrimci hareketin canlılığının göstergesidir. İçinde mücadele olmayan bir hareket kaçınılmaz olarak çürümeye başlar. Proleter devrimci saflarda bu gerçek yaşandı. Farklı fikirlerin mücadelesi sürdürüleceğine uzlaştırıldı. Hatalı fikir ve düşünceler, eğilimler açığa çıkartılıp mahkûm edileceğine üstü örtülmeye veya geçiştirilmeye başlandı.

Hata ve zaaflar tesbit edilip aşıldığında, bunların nedenleri ve kaynakları tesbit edilmedi, bunlara karşı mücadele derinleştirilmedi. Hataların aşıldıkça, bunların özeleştirisi yapılarak, hataların kaynağını kurutma marksist yöntemi izlenmedi. Bütün bunlar uzlaşmacılığın gelişmesine, iç sınıf mücadelesinin körelmesine ve giderek çürümeye ve yozlaşmaya yol açtı.

Bu çürümenin özellikle önder kadrolarda görülmesinin nedeni, hayattan kopuklukları, sınıf mücadelesinin canlı pratiğiyle hemen hemen hiç bağları olmamasıydı. Bu çürüme bir dönem marksizmi savunan önderleri sınıf mücadelesinden kopuklukları, giderek çürümeye ve yozlaşmaya başlamaları ve proleter devrimcilerin ve halkın denetiminden uzak olmaları, tayin edici bir yol ayrımında, marksizm-leninizmi mi savunacağız, yoksa oportünizme teslim mi olacağız sorununda onları bir dönek haline getirebildi. Dönekler marksizmi «bilmiyor» değillerdi. Ama sınıf mücadelesinden kopuklukları, uzlaşmacılık, yeni görevleri üstlenecek (çürüme ve yozlaşmadan dolayı) kararlılığa sahip olmamaları onları kaçınılmaz olarak teslimiyete götürdü. Proleter devrimci hareketin tortuları olarak saf dışı edildiler.

Bütün bu nedenlerden dolayı sağ oportünizm saflarımızda bir çizgi haline gelebildi ve uzun bir dönem yaşayabildi. I. ve 2. tasfiyeciler ve dönekler bu çizginin temsilcilerinden başka bir şey değildir. Anti-marksist düşüncelere karşı yeterli uyanıklığın olmaması, saflarda uzlaşmacılığın güçlü olması bu oportünist çizginin yaşamasına hizmet etti.

Bütün bu tecrübeler önümüzdeki dönem sağ oportünizme ve her türden oportünist düşüncelere karşı uyanıklığımızı alabildiğine arttırmayı, marksizm-leninizmi daha iyi kavramayı ve özümlemeyi hiç gevşetmeden sürdürmeyi zorunlu kılmaktadır.

Marksist-leninist teoriyi en ufak bir küçümseme kaçınılmaz olarak burjuva düşüncelerin güçlenmesine hizmet edecektir.

Hata ve zaaflara karşı liberal ve uzlaşıcı değil, mücadeleci olmalıyız. Saflarımızda marksist-leninist çizgimize karşı ikinci bir oportünist çizginin çıkmasına izin vermemeliyiz. Hata ve zaaflara karşı liberal ve uzlaşıcı olmak, marksizm-leninizmden uzaklaşmak, anti-marksist düşüncelerin yaşamasına ve gelişmesine, proletaryanın marksist-leninist çizgisi karşısında burjuva bir çizgi oluşmasına ve proleter devrimci hareketi tahrip etmesine göz yummak demektir. Buna izin verilemez, verilmemelidir.. Yaşadığımız tecrübeler bu açıdan bizim için öğretici olmalıdır. Proleter devrimci harekette ikinci bir çizginin varlığı ve yaşaması kader değildir. Uzun bir dönem oportünist

çizginin bizim saflarımızda yaşaması kaçınılmazlığından değil, kendi hatalarımızdan, marksizm-leninizmi kavramadaki eksikliğimizden, liberalizmden ve belirtilen diğer nedenlerden dolayıdır.

MARKSİZM-LENİNİZM DAİMA ZAFERE GÖTÜRÜR

Proleter devrimciler üç dünyacı oportünistleri bir avuç bırakarak saf dışı etti. Bu kolay gerçekleşmedi. Proleter devrimciler üç dünyacı oportünistlerin her türlü entrika ve sahtekarlığını açığa çıkardı, marksizm-leninizme yönelen karşı-devrimci saldırılara göğüs gerdi. Sekiz ayı aşkın bir süre adım adım zafere ilerledi. Şimdiye kadar ülkemizde yaşanmamış, örneği olmayan ve proleter devrimcilerin büyük çoğunluğunun birliği ve zaferi ile taçlanan bir mücadeleden geçtik. Bu gerçeğin öneminin kavranmamasına ve geçiştirme, üstünü örtme, önemsememe anlayışlarına izin verilmemelidir.

Bizleri bu zafere götüren, marksizm-leninizme, uluslararası marksist-leninist harekete ve onun çizgisine bağlılığımız ve proleter devrimci hareketin gelişen marksist-leninist çizgisi oldu. Halkın Yolu'na esas yönünü veren marksist-leninist tahliller oldu. Oportünist üç dünya teorisine ve anti-marksist düşüncelere karşı, gökten inen «ayet»lerle ya da iyiniyetimizden dolayı değil; proleter devrimci hareketin mirasına sahip çıktığımızdan, onun marksist-leninist çizgisini, oportünizme karşı güçlü bir silah haline getirebildiğimizden başarılı olduk.

Şimdi önümüzdeki görev bu yolda sebat ederek, başında Enver Hoca yoldaşın bulunduğu AEP ve diğer gerçek marksist-leninist partilerin yanında, marksist-leninist çizginin ışığında; ideolojik, siyasî, örgütsel inşayı hızlandırmalı, oportünizmin yaptığı tahribatı gidermeli, ülkemizde uluslararası marksist-leninist hareketin **tek** birleşik müfrezesini yaratmalıyız.

Önümüzde zorlu mücadeleler ve yerine getirilmesi gereken yığınla görev var. Marksizm-leninizmde sebat ettikçe, anti-marksist düşüncelere boyun eğmedikçe bunların da üstesinden gelecek uluslararası marksist-leninist hareketin müfrezelerinden biri olarak, devrimin ve sosyalizmin zaferine ilerleyeceğiz.

Zafer daima marksizmin-leninizmin ve onda sebat eden proleter devrimcilerin olacaktır.

BİTTİ

İÇİNDEKİLER

Önsöz 5

Üç Dünya Teorisi Marksizm-Leninizmin İnkârıdır 8

Üç dünya teorisi emperyalizmle mücadeleyi, emperyalizmle uzlaşmaya dönüştürüyor 11

Üç dünya teorisi ezilen halkların kurtuluş mücadelesini inkar ediyor 16

Üç dünya teorisi emperyalizm teorisini inkar ediyor 21

Üç dünya teorisi yeni sömürgeciliğin savunuculuğunu yapıyor 24

Üç dünya teorisi emperyalizmin karekterini değiştiriyor 32

Avrupa birleşik devletlerinin yeni savunucuları 40

Üç dünya teorisi Avrupa'da sosyal-şövenizmi öğütlüyor 43

Üç dünya teorisi iki süper devletin dünya halklarının baş düşmanı olduğunu inkar ediyor 49

Emperyalist rekabet meselesinin bir kez daha çarpıtılması 53

Üç dünya teorisi savaş ve barış tezini tahrif ediyor 55

Üç dünya teorisi proletaryanın ideolojik mücadele görevini inkar ediyor 62

Üç dünya teorisinin idealizmi mahkum edilmeden emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadele ilerletilemez 64

Üç dünya teoricilerinin siyasî mücadele anlayışı nedir 67

Yabancı Bandıra Altında 70

Tarafsızlığın Savunulması 84

Dünya Siyasetinde Bir Dönüş 86

Proleter Devrimci Hareketi Nasıl İncelemeliyiz 93

Geçmişi materyalist tarih anlayışıyla ele almalıyız 93

1974'lerde revizyonizme ve maceracılığa karşı yükseltilen mücadele bayrakları marksizm-leninizmin yeniden güçlenmesine yolaçtı 95

Militan Gençlik yayına başlıyor 98

Halkın Yolu'nun yayın hayatına başlaması 100

Birinci tasfiyeci hizip gelişen marksist-leninist çizgiye karşı sağ oportünizmi temsil ediyordu 102

Halkın Yolu platformunun en önemli hatası 103

Marksizm ile oportünizm bir arada yaşatılamaz 103

II. tasfiyeci hizip çöken oportünizmi temsil ediyordu 105

Kampanya oportünizmle bağlarını koparamayan sahte «red» çizgisini de yıktı 105

Oportünizmin son çırpınışları marksizm-leninizmin zaferini engelleyemedi 106

Yaşanılan tarihi tecrübelerden çıkarılması gereken dersler 107

Marksizm-leninizm daima zafere götürür 110

ENVER HOCA

SEÇME ESERLER

I

birinci kitap

KORAL YAYINLARI

İsteme Adresi : P. K. 907 Sirkeci - İST.

ÇIKTI

DÜZELTME

Sayfa	Paragraf	Satır	Yanlış	Doğru
43	3	10	haklar	haklara sahip
45	2	1	hakların	haklarını
50	dipnot		Savaşı	Savaş
51	2	6	yıkacak açık	yıkacak kadar açık
52	5	1	kalkakarak	kalkarak
59	dipnot		Ercali	Ercoli
61	28. dipnot şöyle olacak: Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, s. 157-158. Birinci Baskı, Ekim 1976			
67	4. paragraf fazladır. (3. paragraftaki alıntının tekrarıdır.)			
89	3	2	lelade	alelade
89	4. paragraftaki «yücelttiler ya da destekllediler mi?» diye geçen satır aynı paragrafın son satırıdır. Yani, «Stolipin reformlarını yücelttiler ya da destekllediler mi?» olacak.			
90	2	11	savaşın	savaşa
90	2	12	karşı—devrimci	karşı, devrimci
90	2	13	sonucu verilebileceğine	sonucu son verilebileceğine
95	başlık	3	GÜÇLEMESİNE	Güçlenmesine
104	son paragraf	5	barındıramama	barındırmama

Teknik nedenler ve tecrübesizlik nedeniyle ortaya çıkan ve anlam değişikliği yaratan hataları düzeltir, özür dileriz.

Proleter DEVRİMCİ TEORİ

Partimiz, genel olarak revizyonizme, özel olarak da Sovyet revizyonizmine karşı verilen ideolojik mücadelenin sürdürülmesinin ve yaygınlaştırılmasının, 1960 Moskova Toplantısından sonra başlayan büyük tartışmanın daha da derinleştirilmesinin, bütün Marksist - Leninistler ve bütün gerçek devrimciler için önemli ve zorunlu bir görev olduğunu savunmaktadır. Revizyonist saldırı ve sapmalara karşı Marksizm - Leninizmi savunmak, Burjuvazi ve çeşitli oportünist güçlerin etki ve baskılarına karşı gerçek komünist hareketin devrimci çizgisini savunmak sovyet sosyal-emperyalistlerinin büyük devlet şövenizmine ve öteki oportünistlerin burjuva milliyetçiliğine karşı proleter enternasyonalizmini savunmak tarihi görevi, o sırada olduğu gibi bugün de Marksist- Leninistlere ve bütün gerçek devrimcilere düşmektedir. Lenin'in oportünizme karşı mücadele etmeden emperyalizme karşı mücadele edilemez, sözü bugün de geçerli ve zorunludur. Marksizm - Leninizmin savunulması bir ilke sorunudur. Proletaryanın düşmanlarının çıkarlarını birleştirdikleri ya da ayırdıkları şu ya da bu şarta bağlı olamaz.

ENVER HOCA
AEP 7. Kongre Raporu

15 lira